

6

„ივერიის ბიბლიოთეკა“

6

ნახევარი-წიწილა. პოემა ვაჟა-ფშა-
ველასი.
მკვდრები ჩუმად არიან. მოთხრობა
ა. შნიცლერისა.
„მომხიბლავი ზღაპარი“. პიესა ი.
პოტაპუნკოსი.

პ რ ი მ ი ა
№ 6

1905
ტფილისი

„ივერიის ბიბლიოთეკა“

35111

ნახევარი-წილია. პოემა ვაჟა-ფშა-
ველასი.
მეუღრები ჩუმად არიან. მოთხრობა
ა. შნიცლერისა.
„მომსიბლაეი შლაპარი“. პიესა ი.
პოტაპენკოსი.

პ რ ი მ ი ა
№ 6

1905
ტფილისი

Дозволено Цензурою. Тифлисъ, 2 августа 1905 года.

ს ა რ ჩ ე ვ ი

გაერდი

- ნახევარი-წიწილა, ხალხური ზღაპარი, პოემა,
ფაქა-ფაქველასი . . . . . 1.
- მკვდრები ჩუმად არიან, მოთხრობა ა. შნიტცერისა,
თარგმანი ლიზა მესხიშვილისა 33
- „მომხიბლავი ზღაპარი“, 4-მოქმედებიანი პიესა
ი. ნ. ზატაჩენკოსი, თარგმანი შიო ღავითი-
შვილისა. 61

ნახევარი-წიწილა

(ხალხური ზღაპარი)

I

დიდი ოჯახი მამლისა
გაათიალეს ქორებმა,
ძვალეზი ძაღლებმა კვნიტეს,
ბუმბული წეწეს ლორებმა.
მამა-პაპათა კერაზე
დარჩა ნახევარ-წიწილა,
მის სამემკვიდრო რაც იყო.
ქვეყანამ გაიწინწილა.
აღარსად პური გოდორში,
აღარც ჩანახჩი ლობიო.
აღარსად ადამიანი
წიწილის ყოფნის მცნობიო!
ვინ ეტყვის ობოლ-ობერსა?
ჩემთან სადილად მოდიო!..
მაინც წიწილა არ ჰკრთება,
შავს ბედს უტყდება როდიო!
დრონი წავლენ და წამოვლენ,
ფერს იცვლის ყველაფერია,
საწყალს აკმავეებს უფალი,
ტანჯვა მდიდრების ჯერია.

ძველების კარაბადინში
სწორედ ეს ასე სწერია:
მტრობისა ნაყოფს ის გემობს.
ვინაც სიმართლის მტერია.
თუ არა უფლის წყალობით,
„არ ცხვება ობლის კვერია“.
დაობლებულსა წიწილას
ემტერებოდა ძერია.
ამაოდ. ჩვენმა წიწილამ
მტერი, მოკეთე გაიგო
საცა ტყეა და შამბია
ყველგან სახ-კარი აიგო.
ქექვა ისწავლა მიწისა,
ქია-ღუებსა შოვობდა.
აღარ აწუხებს სიმშილი
საკმაოდ სარდოს პოვობდა.
ობლობამ ცოტა დაჩაგრა,
დაუცოტავა ტანია
(ობლობას, ბეჩაობასა
მუდამ მკლევობა სტანია).
კისერი ჰქონდა ტიტველი,
ბეწვი არ ეკრა ფაშვზედა,
ორი თუ სამი ბუსუსი
ამოსჩენია თავზედა.
თვალს ავლებს აქეთ-იქითა,
როცა გამოვა კარზედა.
მხრებზედა თხელი ბუმბული,
ბოლოდ კი — ერთი ღერია,

პაიჭიანი ფეხები
მის შესაფერად მჭრელია.
დიდს აურ-ზაურს ასტეხავს,
თუ ვინმე ახლო ხელია.
არა კადრულობს ბრიყვს ქცევას,
ქია-ლუების მტერია.
ნისკარტი კოდალას უგავ,
მოშავფრო, გიშრის ფერია.
ქვასაც კი ჩაჰკრავს ზოგჯერა,
სცდის, იქნებ, გემრიელია.
კუჭი წინ გადმოგდებული
დარბაისელის შნოს სდებდა
და მუდამ იმას ფიქრობდა,
რითაც თავს პატივსა სცემდა.
თავი აქვს კარგა მოზრდილი,
არც მაგრე ცარიელია;
შომავალზედაც ფიქრობდა
ეს ჩვენი ტარიელია!
უადვილებდა ცხოვრებას
ზაფხულის სითბო, ქველობა,—
არ რჩება უნაყოფოდა
ობლის წიწილის ხელობა.
თვალი ყოველ მხრივ ეჭირა
სარდოს მძებნელი ფხიზლადა,
ცისკენაც იცქირებოდა,
იყო მუდამ ჟამს ფრთხილადა,
შიშობდა, არ გამხდარიყო
ქორის ან ორბის წილადა:

რა შეჰნიშნავდა თავის მტერს
დაბლა, ან მაღლა ცაშია,
წიწილა დაუყონებლივ
შეიქრებოდა შამბშია.
სიცოცხლე ძალიან უყვარს,
მუდამ მისი აქვს შიშია:
არ გაწყდეს, არ დაილიოს
ქვეყნად ქათმების ჯიშია.
გადივლის ავი ღრუბელი,
გამოდის შრომას დაიწყებს;
რაც შიშით ლეში მოადნა,
ლალის ცხოვრებით შაივსებს.
ჩხიკვი სტანჯავდა ძალიან—
ეზოში შემოჩვეული,
ხან ქორად მოეჩვენება
ხან შავარდენად, წყეული.
მუდამ დღე ხიფათს უგდებდა
იმისთვის გამოსეული.
უთვალთვალეზა წიწილას
ბუჩქნარიანის ტყიდანა,
როცა ჰნახავდა, რომ იმას
ქია მიჰქონდა პირთანა,
ჩამოუტევედა ქორივით.
წიწილა შამბში ძვრებოდა,
ჩხიკვი კი იმის სუფრაზე
არხეინადა ძლებოდა.

II

ერთხელ ნაგავსა ჰქექავდა
ჩვეულებრივად წიწილა,
იპოვნა ფეტვის მარცვალი,
უბქყვრიალებდა ცხვირ-წინა,
იამა ფრიად წიწილას,
ცას დაეწია ლხენითა,
აგორებს, აკოტრიალებს
მარცვალს ნისკარტით, ფეხითა.
საჭმელად ვერ გაიმეტა,
სთქვა: „ეს, იქნება, ბედია,
რა გამიხდება შევქამო,
მოდო დავთესო ერთია!“
თავებს შეაბამს გუთანში,
გადააშავა ველები!
ხნულისა მოსავალისა
თავებივცა მცველები!
უხარის: ფეტვი მოვიდა,
ლამაზი მეტის-მეტია,
მნახველს წიწილის ფეტვისას
ესხმის თავ-ბრუ და რეტია.
„ჩაიქცა ეგ ოჯახ-ქორი!“
მნახველნი ამას ამბობენ;
ნალალურს ერთის მარცვლისას
ას კოდზე მეტსა საზრობენ.
გახარებული წიწილა,
იქიმებოდა წელშია,

აღარ კადრულობს წივწივსა,
ბოხვად ყიჟყიჟებს ყელშია.
ღღეს სხვაზე მეტობას ჩემობს
გუშინ სათვლელი მკვდრებშია.
მედიდურობა დედაო
სწორედ მეფური ფეხშია.
მაგრამა ბედი მუხთალი
მას დიდხანს როდი სწყალობდა,
ისევ ტანჯვაში ჩავარდა,
როგორც აქამდე წვალობდა.
ბედი, ერთბაშად ნაპოვნი,
გაქრა, როგორაც ეწვია,
ქურდულად ხელით გაუსხლტა
და არც კი შაიხვეწია:
ერთს ღღესა ბატონის ჯოგმა
გაუტიალა ფეტვია,
დალია, კალოდ გაიღო,
აღარ დასტოვა ბეწვია.
ტირის ნახევარ-წიწილა
ცრემლი ჩამოსდის ღვარადა,
ჰფიქრობს წავიდეს, შასჩივლოს,
ბატონს შიუხდეს კარადა.
დამფასებლები წაასხა,
შეადგენინა ოქმია.
უნდა ედაოს ბატონსა,
გამოუცხადოს ომია.
ყველას შასჩივის თავის დარღს,
ვისაც კი გზაში შაჰხედება,

თან დაუმატებს: „წიწილა,
ჰნახავთ, მტერს როგორ დაჰხვდება!“
ის როდი იცის წიწილამ,
ნანატრი როგორ ახდება.
ამბობს: „მაშ მოკვდეს წიწილა,
ცოცხალმა ნუღარ იაროს,
თუ ზარალისთვის ბატონი,
მანაც არ დააზიანოს.
არცა ჰსურს, შურის-ძიება
რომ დიდხანს დააგვიანოს...“

III

ჯავრისა ამოსაყრელად
ათასს ღონესა ღონობდა,
რით დაეღონა ბატონი,
დღე მუდამ იმას გონობდა.
ერთხელ იფიქრა წიწილამ —
დაეწვა ავი ბატონი.
საწყალმა ამის გულისთვის
შრომა გასწია რამტონი.
ნაღვერდლებს ჰზიდავს ნისკარტით
ბატონის დასაწველადა,
მოასწრობს წვიმა გზაშია
და ცეცხლს ჩაუქრობს ხელადა.
მტერს ვერაფერს ჰვნებს, თავის თავს
იგი უხდება მტერადა.
ტყუილად იწვამს ნისკარტსა

საქმე მიუდის ცერადა.
ბოლოს ხვეწნაზე დამყარდა
ბატონთან მიდის არზითა.
თუ სრულად არა, ცოტას ხომ
მიიღებს, თავის აზრითა.
მივიდა. დადგა ეზოში
დაყრდნობილია ჯოხზედა,
უცდის ბატონის გამოსვლას—
სამართალს თავის დროზედა.
მოდის როდისა ბატონიც,
გამოჩნდა თვალთა ბრიალით:
„რას დაწანწალებ, წიწილავ,
რისთვის მაწუხებ ღრიალით“.
— რისთვის? რად გიკვირს, ბატონო.
ამ წუთისოფლის წესია:
ყველა თხოულობს იმასა,
საცა რამ დაუთესია.
მე დღეს რად უნდა ვიტანჯო,
თქვენგამო რისთვის ვკენესია?!
დამღუპე, ათის წლის სარდო
წამიხდენინე ჯორებსა,
დღეს ჩემს საჩივარს უწოდებ
სიცრუეს, მონაქორებსა?
ულუკმა-პუროდ გამიშვი,
უნდა ვიარო საწყლადა.
რომ დანალევი მოგთხოვე.
მიტომ მცნობ დასაძრახადა?
შეჭხედე ღმერთსა, ნუ მტანჯავ,

ტანჯულს, ობლობით გვემუღსა.
სრულად არა გთხოვ, ვჯერივარ
ცოტას თქვენს გამოცემულსა.
ნუ თუ ღმერთს არ აწყენინებ,
ჰყურობ ჩემს საწყალს სხეულსა.
ვინ სტანჯავს პირ-ჯვრის მწერელი
დატანჯულსა და სნეულსა! —
ძალიან გაწყრა ბატონი,
პირიდანა ჰყრის ცეცხლსაო.
იმის ბრძანებას ელიან,
ბიჭები უდგა გვერდსაო.
უბრძანა კიდევ ბატონმა,
გამოპანღურეს წიწილა,
ძვირად დაუჯდა ძალიან,
რაც მან ბატონთან იჩივლა.
არავინ არ შეიბრალა,
თუმც ბევრი იტირ-იკივლა.
მოდის მტირალი წიწილა...
უცქირეთ ერთი-ბეწოსა!
მოდის, მოკოჭლობს საწყალი,
მოიქნევს მტკივანს თეძოსა.

IV

მიდის წიწილა თავისთვის,
ნაღვლობს, გულ-დაკოდილია:
„ვისთანღა უნდა ვიჩივლო,
„დღე გამიმწარდა ტკბილია,
„მე ვინ რა სამართალს მომცემს,

„ყველა მის წურის ძირია.
„ღმერთმა დამბადა საწყალადა,
„და მეც საწყალად ვივლია.
ერთგან დიდს ტყეში შევიდა,
ხეობა ნახა დიდია.
მზე ჩაესვენა გორს იქით,
სალამო დგება ბინდია.
ჰხედავს, რომ ხევში დევები
დაჯარებულან ცეცხლთანა.
ირმის თავები აწყვია,
ლეში და ტყავი ერთგანა;
დიდი ქანდრები ურთია
გაჩაღებულს ცეცხლს შეშადა,
დიდრონს ხეებზე მწვადები —
დევების გასაღეშადა —
იწვის, თან სქამენ დევები,
გარდაქმნილები ხვნეშადა.
მიუახლოვდა, არ შეკრთა,
არ შეუშინდა გმირებსა
და შეუძახა: „ჩემსკენაც
რატომ არ იზამთ პირებსა?!“
ღევთ განცვიფრებით შეჰხედეს,
მათ სტუმარს გასაკვირებსა.
ეტყვის: „დევებო, დევებო,
ძალა და ღონე თქვენშია;
რაც გინდათ, იზამთ იმასა,
ქვეყანა გიპყრავთ ხელშია!
მიშველეთ, ჯავრისაგანა

სისხლდ ამომდის ყელშია!“
— რა დაგეშართა ისეთი,
რომ მაგრე გული დაგჭრია?
გიშველით ნუ გეწუხება,
ჩვენი მახვილი ბასრია
— გვითხარი, ჰკითხეს დევებმა:
რა აგეკიდა ნავსია?
„ჩემის ცრემლითა, გმირებო,
მთელი ქვეყანა სავსეა!“
უამბო ფეტვის ამბავი,
იმავე თავიდან დაიწყო
და ისიც უთხრა, მის ფეტვსა,
ბატონის ჯოგმა რაც უყო;
დევთა ტკბილ-საუბართა
თავი ფიქრებში ჩაუყო.
სთქვა „ბატონს: სარჩო ბევრი აქვს,
მეომრები ჰყავს ცოტანი,
მინდა დაჰლაშქროთ, აიკლოთ
მისი სრა, მისი ბოსტანი.
მე რომ მასხარად ამიგდო;
არ მიზლო დანალევია,
იწვნიოს, გემო ტანჯვისა
როგორი მისაჩნევია?!“
ცრემლი წიწილას მათ წინა
მრავალი დაუფრქვევია.

V

დევებმა შველა აღუთქვეს,

აბჯარ-აბგარში სხდებიან,
წიწილის დამღონებელსა
დატანჯვას ექადებიან.
ლახტები ხელში უპყრიათ,
ვით მთა-გორები, დგებიან.
წინ გამოუძღვათ წიწილა,
უკან თითონა ჰყვებიან.
„უნდა წიწილას ვუშველოთ —
დევეები ამას მღეროდენ —
„მის მტერი დავანიაოთ,
ლეშით ფრინველნი ძღებოდენ.“
გზაზე ჭაობი დაუხვდათ.
ბაყაყთა საბუღარია.
მოსხდნენ ბაყაყნი წიწილას,
გაუბეს საუბარია.
უფროსი ბაყაყი ეტყვის,
გულს გრძნობა ნაგუბარია:
„გამაჯვებული მენახო,
„ბატონთან ნაჩხუბარია.
„ყოჩაღ, რომ სცდილობ თავის მტერს
„არ შეარჩინო ვალია.
„ვის შენთვის კარგი არ უნდა,
„გამოეთხაროს თვალია!“
„ამინო!“ — უფროსის სიტყვა,
სხვებმაც შემოწმეს ყიყინით.
მოდგნენ უფროსის გვერდზედა
ასი — ათასი ბიბინით.
„ვურჩევ ამ ბრიყვებს,“ - განაგრძო,

„თავი მეტკინა ჩიჩინით,
„რომ თავის მტერსა ეურჩნენ
„კბილით, ბჯღალით, ან ღიტინით.
„ვერ შევასმინე ვერა-რა,
„მაინც ჰმონებენ წეროსა.
„არ იქნა, ერთმა მათგანმა.
„პირ-ჯვარი დაიწეროსა.
„მიტომ მიყვარხარ, არ სდრკები,
„მხნედ ებრძვი თავის ლელოსა.
„ღმერთსა ვსთხოვ ცოდვილის პირით,
„ყველა საქმეში გშველოსა!
„მაგ შენს მეშველებსაც უშველოს,
„მაგათ ხმლებსა და ფარებსა,
„თუ მართლა გექმნენ მეშველადა
„და მტრისგან დაგიფარესა!“
მადლობა გადაუხადა
დიდი წიწილამ ბაყაყსა.
ღვეებს პირს მოსდით ღიმილი,
სურათს რა ჰხედვენ ამასა.
მაგრამ ზდილობის გულისთვის
ბაყაყთ აძლევენ სალამსა.
გზაზე რაც ცხოველი შეჰხვდათ,
წიწილის ლაშქარს ჰლოცავდა,
ეგებებოდნენ ჰინჰველნი
მათ წინ იწყებდნენ ცოცვასა.
ბუზურეები ბზუოდნენ
მრავალსა, განა ცოტასა.
ჰივჭავის გუნდი მოფრინდა.

დევთ შეასხამდენ ხოტბასა.
მოფრინდნენ გვრიტნი, ტრედები
თავს დაბრუნავდნენ ფრინვითა.
შიაბოტებენ დევები საომრად
ხვნეშა-გვრგვინითა.
ფერდობზე კაკაბი შეჰხვდა,
კაკანებს ფლატის ძირშია.
რა დაინახა წიწილა,
გვერდზე გაიხმო იგია.
— რას დასდევ დევებს, საწყალო,
არ იცი მაგათ ჯიშია?
ეგენი სიამოვნებას
შენსა ცდილობენ პირშია.
წადილი, საკუთარი აქვთ,
გილალატებენ, დაია.
გახსოვდეს ჩემი ნათქვამი,
იქნებ, გადახონ ვაია.

VI

ბატონის სახლიც გამოჩნდა,
ვარსკვლავივითა ბრჭინავდა.
რა ნახა დევის ლაშქარი
შიშით და ძრწოლით ჰყინავდა.
ხერხს-ლა მიჰმართა, რა იგრძნო,
ძალით რო ვერას იზამდა,
წინ მიაგება მსახურნი
და, მორჩილების ნიშნადა,
მემუსიკენი საყვირებს,

დალბანდოს უკვრენ ტკბილადა.

ზოგებს უბრძანა: „დახოცეთ

„ცხრა ხარი, ასი ცხვარია.

„ღვინო მოუგდეთ მალითა

„მოსჩქედეს, როგორც მტკვარია.

„გაუმასპინძლდეთ დევებსა,

„სიტყვები უთხრათ მტკბარია,

„გავგზავნოთ წელ-მოწყვეტილი

„რალაც წიწილა არია“.

მიიპატიუა დევები,

ეზოში დასხა ჯარია:

„რასაც მთხოვთ, ყველა იქმნება“ —

ამისი მოუბარია.

— მე ჩემს ფეტვსა გთხოვ. სხვას არას,

მე ამის პასუხს ველია.

რამდენი დამწვი, დამდაგე,

ხმელეთი შავხარ მთელია.

თუ არა, შენს ქონებაზე

უნდა აიღო ხელია!..

ამას იძახის წიწილა,

ბრუნავდა, როგორც მგელია.

„მოგართმევ, რა გეჩქარება,

ჯერ პური ვსკამოთ ხმელია —

წიწილის დასათირებლად

ბატონიც ამის მთქმელია.

თან თვალით დევებს ანიშნა:

თქვენს შემწეობას ველია.

„მე პურის ჭამა არ მინდა,

ისეც ჭირით ვარ მადლარი,
გთხოვ ჩამაბარო ამ თავით,
ჩემი საკუთნო რაც არი.“

— კარგი, შენც ნუ გაინიჟებ,
კუდს არას ამბობს ბატონი.

ვითომ ურჯულო არა ხარ,
ქათმის ძუძუ გაქვს ნაწოვი,—

ეტყოდენ დევნი წიწილას
საქმელ-სასმლისა მყნოსველნი.

არ ექაშნიკა დევები.

ამ დარიგების მთხრობელნი,

წიწილას, მაგრამ რას იზიამს?

ჰგოდნობს, საქმის ბოლო კუდიან,

და საცოდავად ისიცა

სუფრის ბოლოში ჰყუნტია.

ფიქრობს, რომ ღალატი მოხდეს,

რით გაასწოროს მრუდია?

ღვინოსა ჰსვამენ დევები,

თან ლეშსა სჰამენ ფუთობრით.

რო შეზაროხოშდნენ კარგადა,

სიტყვებს ჰხარჯავდენ მრუდობით.

და ნახევარი-წიწილა

მოიხსენიეს კუდობით:

„რად გინდა ფეტვი, საწყალო,

ერთი კაცი ხარ, ლიტონი.

„თავისი სული დაიცვა

„არ შეგიძლიან იმტონი?

„ბატონს კი ბევრი ხარჯი აქვს.

„დიდი აღება-დაღება.

„რო მოგცეს, რასაც სთხოულობ,

„არ შეგიძლიან წაღება.

„იყავი თავის ქერქშია,

„ეს არის ჩვენი ბრძანება!“

ბატონმაც მოიწადინა

ამ დროსა ხახის გაღება:

— „ღვინო მიირთვით, სტუმრებო,

„დრო გაატარეთ კარგია,

„მაგრამ უმღერლად სმა-ჭამა

„როგორღაც არა ვარგია.“

მოატანინა ჯიხვები,

თითო ვირისა ბარგია

(ჯიხვი ძველადგან, ხომ ვიცით,

ქეიფის ერთი დარგია).

დალიეს ჯიხვით დევებმა,

დახდნენ, როგორაც რუმბები,

და ამოუშვეს დევური

გულს გრძნობა დანაგუბები.

დაიწყეს მღერა დიდის ხმით,

დიდი დააღეს ლაშები;

ხან მჭლდება, ხანა სივდება

მათი დიდრონი ფაშვები.

იძვრის სრა-სახლი ეზოთურ,

იძვრიან, ჰკრთიან ხეები.

ძაან ქეიფში არიან

ცხრა-თავიანის ძეები.

ხმა აიმაღლეს თანდათან

ქება-ქუხილის მსგავსია.
შიშისგან შეკრთა მთა-ბარი,
ცხოველ-ფრინველით სავსეა.
ქარი ამოდგა ისეთი,
ხეებსა სცვივა ხავსია.
კლდეთ აეხეჩათ სიპები,
დაბლა მოგორვენ ჩხრიალით.
მთამ აიხვია თვალეზი,
შეშინებულმა დგრიალით.
ცეცხლი მოედვა სამყაროს
იმათ თვალეზის ბრიალით.
და მიანარცხეს მთას ბარი
ქება-გვრგვინვით და ზრიალით.
საწყალს ნახევარ-წიწილას
კრემლი ჩამოსდის ჩქრიალით.

VII

ღვეთაგან ნალალატები
წიწილა დადის მტირალი,
ყველას შესჩივის თავის დარდს,
საწყლოურად გამომზირალი.
მოკვდეს, ან ფიქრი ასრულოს,
მისი წადილი ის არი.
ქვეყანას თავის მტრად ჰსახავს
ერთის კაცისგან ვნებული.
მას ოდენ შიში არა აქვს,
ვინც უნდა შეჰხვდეს ქებული;

წარბსა ვერ შეახრინებს
კაცობრიობის კრებული.
ჩაღად არ უჩანს სიკვდილი
ისეა გაჯავრებული.
„ღმერთი რად არ მშველს მართალსა?“
ამას ამბობდა იგია:
„ვნება მიმიცავ არ ვისთვის,
თუ არავისთვის მირგია.
წყლოლის წამლისა მძებნელი
წყალს ჩაჰსდევს ჩამდინარესა,
ქარსაც კი შველას ენუკვის,
თვალებს აწყალებს მთვარესა.
ხე-ქვათაც ამასვე შესთხოვს, —
ტყით მოსულს არე-მარესა.
როდი ასვენებს წიწილას
გულზედა წყლოლის ტკივილი.
დადის და წოწილის დროს
შაესმა მღერა — ყვირილი.
ხმაურობაზე წავიდა,
ნახა შემდეგი ტყეშია:
დათვისა, მგელსა და მელიას
ყანწები ეპყრათ ხელშია —
წინ სუფრა აყვავებული
და ზედ მრავალი ლეშია.
ერთს ყუნქზე დაჯდა და მორთო
მათ გასაგონად ტირილი.
ყველაზე ადრე გაიგო
მელამ მის მოთქმა — ჩივილი.

გაიქცა წიწილისაკენ,
არ ეზარება სირბილი.
„აქ რას უზიხარ? რას მოსთქვამ?“
რატომ არ მოხვალ ჩვენთანა?
როგორ არ იცი, საწყალო,
ჩვენ გვაბარია ქვეყანა?!...
გავიგეთ ბატონისაგან
შენი უღმერთოდ წამება,
აქ რას აკეთებ? მაგ საქმის
არ შეიძლება წაგება.
უსტაბაშებიც აქა გვყავს,
ნახე ისინიც პირადა,
გაიგებ შენს წვალებასა
როგორ დაუსვამთ ძვირადა.
ხომ კარგად მიცნობ, ვინცა ვარ,
გაგეგონება მელია.
მე თუ მომემხრო დათვიცა,
მასთან პირ-მურა მგელია,
შენს დამღონებელს ბატონსა
დღე დაადგება ცხელია.“
—მეც მაგის მეტი რა მინდა,
დღე მუდამ მაგას ველია.
აბა, თუ მიშველთ, თქვენ იცით! —
წიწილაც ამის მოქმელია.
„წამო, წამოდი, ჯერ ერთი
შენც ჩაისველე ყელია.
როცა კუჭია მაგრადა,
კარგად მუშაობს წელია.—

და მერე საქმე დავიწყოთ.
ჩვენია მთა და ველია.“
გაჰყვა. დათეს და მგელს, ორივეს
მან ჩამოართვა ხელია.
იმათ წინაშეც ატირდა,
კრემლები ღვარა ცხელია.
სისხლის ძიებას ქადაგობს,
ვექილად დადგა მელია.
და თანაც სადღეგრძელოსი
წიწილის საქმის მსმელია.
წიწილა მხოლოდ ერთს ამბობს:
„თქვენს შემწეობას ველია!
„თუ მე მიშველით, ქვეყანა
თქვენ გადღეგრძელებსთ მთელია
„მადლია ბეჩავის შველა,
„ჰგრძნობ, საქმე გადგა ძნელია!“
თქმულა ტკბილს საუბარზედა
სოროსა სტოვებს გველია.
დათვმა და მგელმა შეჰხედეს,
მაშინვე ცქვიტეს ყურები:
„ვიციოთ, რაც გტანჯავს, საწყალო,
საქმეა დასაშურები.
შეატყობინე ყველასა
არ დაივიწყო ტურები.
აცნობე, ყველას აცნობე,
რანიც ცხოველნი არიან,
ეხლავე წადი, აჩქარდი,
საჯდომლად არა გცალიან.“

მგელმა და დათვმაც ეს უთხრეს,
თან მიაჯახეს ჯიხვები:

— ჩვენ აქ ვართ მზადა მუდამა,
არ გავიქცევით ბიჭები.

ვიციტ ბატონის სრა — სახლი,
ყოველგან მისი გომები.

ჩვენ დაგვანებე შევმუსროთ
მისი ნახირი ჯოგები. —

„საქათმო მე დამანებეთ,

„ბატ-ინდოურთა ოჯახი. —

მელია ამბობს: „ხომ უწყით,

„მაგ საქმეში ვარ ყოჩალი!...
„და ვიდრე ხმითა წიწილა

„თვისთან მოუხმობს მხეცებსა,
„მე ვამცნობ იმათ ყველასა

„არ ვზოგავ თავს და ფეხებსა?“
— თქვენი ჭირივე, ვაჟკაცნო,

სწორე მითხარით, მართალი.
თქვენაც — კი არ მიღალატოთ,

ქარ-წყალს არ მიმცეთ საწყალი.
ნუ მომატყუებთ, გეთაყვათ,

ნუ დამანატრებთ სოფელსა,
ნუ მავლევთ თვალ-ცრემლიანასა.

თავის სვე-ბედის მგმობელსა.
თქვენი შვილების სიცოცხლეს,

ღმერთი გიცხოვნებთ მშობელსა!
— გადვიდეთ სიტყვას, ნათლულო, —

ჩვენს წიგნში არა სწერია. —

ეტყვის წიწილას დათუნა,
მუცელი გაუბერია.

— ჩვენ გაძლევთ ვაჟკაცურ სიტყვას —
შენ-კი არ დაიჯერია.

გასწი, შენ იმას ეცადე,
მომხრე იშოვო ბევრია. —

თავი დაუკრა ზავადა,
პირ-ჯვარი დაუწერია.

VIII

თვალ-გადუწვდენელს მინდორზე
მოსჩანს ყანები ხშირია,

ზღვა არი გადმოვარდნილი,
ყველასთვის გასაკვირია.

მთაში ნახირი-ჯოგები

და ზედაც ფარა ცხვრისია —

ყველა ეს, უნდა ვიცოდეთ
ამ თავით — ბატონისია.

ჰხედავს წიწილა ამასა,

გული ევსება ბრაზითა,

ამბობს: „დაიცა, დამაცა,

„კბილებს დაგაძრობ ვაზითა!

„ზვრებსაც კი გაგიტიალებ,

„სავსეებია ვაზითა.

„შხამისას გაჰმევე სადილსა

„თლილის თითებით ნაზითა!“

ლამეა. შედგა მთაზედა,

ღიღი ასტეხა განგაში.

მოსქდა ყოველ მხრით ნადირი
რაც იყო ტყეს, თუ ჭალაში.
მაგრა უბერავს საყვირსა,
ხმა სწვდება ქვეყნის კიდესა,
გაიგეს მხეცთა კარგადა
საით რომელი ვლიდესა,
ზოგი ყანისკე მიიწევს.
სხვათ მთისკე აიზიდესა,
საცა ცხვარი და ძროხაა,
არაფერს დაერიდესა.
ხრო და ხრო მოდგა ირმისა,
ერთმანეთზედა დგებოდა,
რქებსა აქვს ჩქამი ზარისა
რა ერთის სხვისას ჰხედებოდა
ბოლქვი შვლების და არჩევების,
ირმებს კვალდაკვალ ჰყვებოდა
მოვიდა ფარა ღორისა,
კბილიდან ცეცხლი ჰკრთებოდა.
ბატონის დასარბევლადა
მაჩვებიც იმათ ჰხლებოდა.
ურიცხვი ნადირის ჯოგი
მედგრად დაეცა ყანებსა.
გალეწეს, გაანადგურეს,
არა ჰზოგავენ თავებსა.
ღორები მარჩვებთან ერთად
სთხრიან და ჰკაფენ ვაზებსა.
დათვები მობაჯბაჯებენ.
ვეფხვნი მოხტიან კამარით

მელია საქათმეს ეცა—
გმირი, ჩვეულის ამალით.
დათვთა, მგელთა და ვეფხვებთა
მთაში საქონი დალიეს.
უწყალოდ გაატიალეს,
უწყალოდ ხელი დაჰრის.
ბატონის მთელი ქონება
ერთს ლამეს მორჩა, გათავდა.
რა ეს გაიგო ბატონმა,
თავს ცოცხალ-მკვდარად ჰსახავდა.
გულ—ზვიადს, ელდა ნაცემსა
პირს ნაცრის ფერი სდებოდა.
არ იცის, რა ქნას, ბობოქრობს,
ჯავრისაგანა კვდებოდა.
ძალიან უკვირს ბატონსა:
რა მოხდა, საით რა იყო.
მისი სწეული გონება
ათას ნაწილად გაიყო.
კაკალზე ყვავი შემოჯდა,
თავს აქნევს, იწყო ჩხაველი:
„ვინაც სხვის კრემლის ფასითა
„თითონ იკეთა სადილი,
„ბოლო ჟამს გაუმწარდება
„იმასაც გულის წადილი.
„შენ რომ არაფრად ჩააგდე,
„ეგ სულ წიწილის ბრალია,
„იმან დაგლუბა, ბატონო,—
„შენი ცხვარ—ძროხა დალია!“

წიწილა ამას არ კმარობს,
ამბობს: „მარგუნა რაც წყენა,
ას კოდში უნამუსომა
ერთიკ კი აღარ მაჩვენა.
ქვესკნელში ჩავა?— ჩავყვები
მალლა?— აყვები ცამდინა.
რაკი საწყლობა დამატყო,
უფრო მასხარად ამიგდო.
მაწამოს მასაც არ ირცხენის,
რა ერთხელ ხელში ჩამიგდო.
უფალი მწყალობელი მყავს,
კარგად ვეცადო ერთია,
უნდა ძალიან ვაწვალო,
გაუნაწყრომო ღმერთია!“
ამას იქადის წიწილა,
სტკივა მარჯვენა გვერდია.

IX

გამწარებული ბატონი
ადგა, გაიჭრა ველადა.
ეძებს ნახევარ-წიწილას,
უნდა ჩაიგდოს ხელადა.
სტანჯოს, აწვალოს ძალიან,
სულ ასო-ასოდ დაგლიჯოს,
ზედ შედგეს უდიერადა.
წალმა-უკულმა აბიჯოს.
დაღლილ-დაქანცულს ბატონსა

დასძინებოდა ჩრდილშია.
თვალი შეასწრო წიწილამ
იქვე ფერდობის ძირშია.
მივიდა ცოცვით, ფრთხილადა
ბატონს ჩაუძვრა პირშია.
წიწილის უდიერობა
მან ვერც-კი იგრძნო ძილშია,
გამოელვოდა, ხმა ესმის,
ამოდის იმის პირათა.
გაცოფდა, რა ქნას, არ იცის,
ახლად შაყრილის ჭირითა.
ხელში ვერსაით ჩაიგდებს,
შუა გაგლიჯოს კბილითა.
ხმა თუმც მოესმის გარკვევით,
როგორც ქამანჩა-სტვირისა,
და თავის საგალობელსა
გაბედულადა ჰყვირისა:
„მე ვარ, სხვა ნუ გეგონები,
„ის ნახევარი-წიწილა!
„მე ჩემი ფეტვი მოვთხოვე,
„ბატონმა რისთვის იწყინა?
„მცემა კიდევსა და მგვემა,
„თითონ კი ტკბილად იცინა!“
რა ქნას, რა უყვას ბატონმა,
ძალა თუმცა აქვს გმირისა?
სხვა რომ ველარა იღონა
დაჯდა და ისე ტირისა.
მოუხმო ერთგულს მსახურსა.

და დაიყენა გვერდზედა,
თან უთხრა კარგად მოიქეც,
მე დაგარიგებ ერთზედა.
ხახას გავალებ, რაც ძალმიძს,
წიწილას იცნობ ფეხზედა,
ეგება თავი ამოყოს
ხელ-ალებულმა ღმერთზედა.
შენ ამ დროს ხმალი უმარჯვე,
მოაგდებინე თავიო!..
პირი დაალო ბატონმა,
ჰსურს გაათეთროს შავიო.
ბატონის ენა რო ნახა,
მსახურს ეგონა წიწილა,
ისე შეესმა ყურებში
რომ თითქოს დაიწიწინა.
დაუსვა ხმალი მონამა,
ცხვირ-პირი ჩაათლეინა.
კისერიც თან მიაყოლა
და სულიც დააღეინა.
თავ-ზარ ცემული მსახური
იქვე მიწაზე წაიქცა:
წიწილამ თავსა უშველა,
აჩქარებული გაიქცა,
არავინ არი მათ ახლო,
რომ დაუძახოს: დაიცა!
წიწილამ ამცნო ყველასა,
მოიმოქმედა რაიცა.
„ბოროტი კაცი დამარცხდა!“

მთასა და ბარად გაისმა.
მკათათვემ ეს მოგვიტანა,
რით გვანუგეშოს მაისმა?!

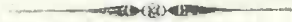
X

შეგროვილიყვნენ ნადირნი,
ერთი მეორეს სწვევიყვნენ,
ფრინველნი ოთხფეხ ცხოველთა
მხარ-და-მხარ გაღჰახვევიყვნენ.
ერთი რამ ფიქრი აწუხებდნენ
ორნივე ერთს მეფეს ირჩევდნენ.
ყველა ამაზე მსჯელობდა,
აზრს ძირეულად ირკვევდნენ.
ფრინველნთ უნდოდათ გულითა
ნადირთაგანი მეფედა.
ხოლო ნადირთა—ფრინველი
ყველაზე ხარჯის მკრეფედა.
ესა სცნეს სამჯობანოდა
დათვთა, მგელთა და მელათა,
ყველამ, რაც ფრინველ-ნადირი
ბუდობს ტყეში და ველოდა.
ამოსარჩევლად მეფისა
შეგროვილებმა მთელადა—
„აბა, რომელი ფრინველი?“
ეს დაიძახეს ყველათა:
„რალა რომელი?—წიწილა!“
დაიგუგუნეს ერთადა.

ბატონის სახლი სრად მისცეს.
ვეფხვი და ლომი მცველადა.
ნაზირ-ვეზირად დათვები,
მელა და ტურა მრჩევლადა.
შიკრიკად — ქორ-შავარდენი,
მგლები — ავაზაკთ მრბევლადა.
ხოხობნი, შურთხნი, კაკაბნი —
ტანისამოსის მკერვლადა.
ბულბული საგალობელად,
ტკბილ სიმღერების მოქმელადა.
მედალაბანდედ კოდალა —
გათქმული არი ძველადა
მექიანურედ -- ქრიჭინა,
ეს მას მოუღის ხელადა.
მეწისქვილედა - ბატები,
პურისა დასაფქველადა.
ლორები — ქუჩის დარაჯად
წყალ-საყვან არხთა მთხრელადა
კაჭკაჭი — ექიმბაშებად,
გადამდებ სენთა მცრელადა.
წერონი — დესპან-ელჩებად.
საქმეთა გასარჩევლადა
უცხოველებთან დავისა
ასაწონ, გასარკვევლადა.
ხარი, ირმები — საგუთნედ
დედამიწისა მხვნელადა.
ჩხიკვები — ჯაშუშებადა
აქა-იქ საძრომელადა.

შოხბის ბუმბული ასხია,
კობტა ჯიჯლიბო მამლისა.
ყველას ხათრი და შიში აქვს
როგორც მშობელი მამისა.
ერთს სხვისგან არ აბატონებს,
ვინც მისი ქვეშევრდომია.
არც ვისთან ლხინი აშინებს
და აღარც ვისთან ომია.
ის აღარ არი წიწილა,
რაც წინად გაგიგონია.
უზარ-მაზარის ტანისა
ათის არწივის ტოლია.
ტახტზე თავ-გვირგვინიანი
დაბძანებულა დინჯადა.
დაჩაგრულებსა ჰპატრონობს,
მჩაგვრელებს უდგა კრიჭადა.
მოდის და ნუ მოვიხსენებთ
კურთხეულს კაი ბიჭადა!

ვაჟა ფშაველა.

მკვდრები ჩუმად არიან.

ა. შნიცლერისა.

კაცმა ველარ შესძლო ეტლში ჯდომა, გადმოხტა და წინ და უკან სიარული დაიწყო. ბნელოდა. ამ ჩუმსა, წყნარსა და გადაკარგულ ქუჩაზე ფანრები შორი-შორს იდგნენ ერთი მეორისაგან და მათი ალი ქარის ბერვით ერთთავად ციაგდებოდა. წვიმამ გადაიღო და ქუჩის ბილიკები თითქმის კიდევ აშრნენ, მაგრამ შო-უკირწყლავი ქუჩები-კი ისევ ნოტიო იყვნენ და ადგილ-ადგილ გუბეებიც იდგა.

— უცნაურია, — ფიქრობდა ფრანცი, — პრატერის ქუჩაზე, რაღაც ასი ნაბიჯის მოშორებით, შენს თავს, როგორც ჰუნგრეთის პატარა ქალაქში, გრძნობ უში-შრად... აქ-კი ის თავის ნაცნობთაგანს, უეჭველია, არა-ვის შეხვდება.

საათს დახედა... ჯერ სულ შვიდი საათია, და შუა-ღამესავით-კი ბნელა. შემოდგომა წელს აღრე დაგვიდ-გა... წყეული ქარი...

პალტოს საყელო აიწია და ნაბიჯსაც უმატა. ფან-რების შუშები ზრიალებდნენ.

— ნახევარი საათიც, — გაიფიქრა, — და შეიძლება წავიდე. მართალი რომ ვთქვა, ამის წინაამდევ არა ვარ.

ერთ კუთხესთან შედგა. აქედან ხედავდა ორივე ქუჩას, რომლებიდანაც ქალი უნდა მოსულიყო.

— დღეს-კი მოვა, — გაიფიქრა და შუბლზე ქუდი, ჩამოიწია. დღეს პარასკევია, საარჩევნო სხდომაა პროფესორებისა; მაშასადამე, შეუძლიან სახლიდან გამოვიდეს და გვიანობამდის არ დაბრუნდეს...

გაისმა ტრამვაის ზარის წკარუნი; შემდეგ დაჰკრეს მახლობელ ეკკლესიის ზარებმაც ქუჩას ცოტა სიცოცხლის ფერი დაედო, მოსიარულე ხალხი მიდი-მოდიოდა, ეტყობოდა, მეტი წილი ამ ხალხისა იმ მაღაზიების ნოქრები იყვნენ, რომლებიც შვიდ საათზე იკეტებოდნენ. ფრანცს ყურადღებას არავინ აქცევდა, მხოლოდ რამდენიმე მოვაჭრე ქალმა ცნობის-მოყვარეობით სახეში შეხედა. ფრანცმა უეცრად მისკენ ჩქარის ნაბიჯით მიმავალი ქალი დაინახა და თითონაც ფეხი ააჩქარა. — ფეხით მოდის... იქმნება, ეს ის არ იყოს...

მაგრამ ის იყო, ის. ქალმაც დაინახა იგი და მიაშურა.

— ფეხით მოდიხარ? — ჰკითხა კაცმა.

— ეტლი, კარლ, თეატრთან გავისტუმრე. მგონი; წინადაც იმ ეტლით ვიყავი.

ვილაც ბატონმა გვერდით გაუარა და ახალგაზდა ქალს გადახედა. ქალის თანამგზავრმა სასტიკად გადაუბღვირა მას, თითქმის მუქარითაც. ბატონი საჩქაროდ მოშორდა.

— ვინ არის? — შიშით დაეკითხა.

— პირველად ვხედავ. დამშვიდდი, აქ ნაცნობს არ შეხვდები. აბა, წავიდეთ ჩქარა, ეტლში ჩავსხდეთ.

— ეს ეტლი შენია?

— ჰო.

— ერთ საათის წინად ჩინებული დარი იყო. მივიდნენ ეტლთან. ახლგაზდა ქალი ჩაჯდა.

— მეეტლე! — დაიძახა ახლგაზდა კაცმა.

— სად არის? დაეკითხა ქალი.

ფრანცმა მიიხედ-მოიხედა.

— არ მესმის, არსად არის.

— ეს რას ნიშნავს? — დაბალის ხმით შეეკითხა ქალი.

— მოიცადეთ ერთ წუთს, უთუოდ აქ არის.

ახლგაზდა კაცმა შეალო კარი პატარა რესტორანისა. ერთ მაგიდასთან სხვა სტუამრთა შორის იჯდა მეეტლეც. შეამჩნია თუ არა ფრანცი, სწრაფათ წამოხტა.

— ამ წუთას? — სთქვა და დადგომილმა ჭიქით ღვინო გადაჰკრა.

— რა დაგემართათ?

— უკაცრავად... აი, მეც მზათ გახლავარ.

ცოტა ბარბაცით მეეტლემ ცხენებისკენ გასწია.

— სად მიბრძანებთ წასვლას?

— „პრატერში.“

ახლგაზდა კაცი ჩაჯდა. მისი თანამგზავრი ქალი ეტლის სიღრმეში მიიმალა. სახურავი ეტლს ახდელი ჰქონდა. ფრანცი შეეხო ქალის ხელებს. ქალი არ შეინძრა.

— შენ ჩემთან მოსალმებაც-კი არ გინდა?

— თუ ღმერთი გწამს, მოიცადე, მე აქამდის გონს ვერ მოვსულვარ.

ახლგაზდა კაციც მიწვა ეტლის სავარძელზე. რა-

შოდენი მე ხანს სიჩუმე ჩამოვარდა. შეუხვიეს პრატერის ქუჩაზე, გვერდით გაურბინეს ტევეტგოფსკის ძეგლს და გავიდნენ პრატერის, ბნელს, განიერს ხეივანში. ემა ალფრთოვანებულის მოძრაობით მოეხვია ახალგაზდა კაცს. კაცმა ფრთხილად პირბადე აუწია და აკოცა.

— ძლივს მე შენთან ვარ, — წარმოსთქვა ქალმა. — გახსოვს, როდის ვნახეთ ჩვენ ერთმანეთი.

— კვირას, უკანასკნელად?

— ჰო, და ისიც შორიდან.

— როგორ თუ შორიდან? შენ აკი იყავი ჩვენსას.

— ჰოო... თქვენსას! ასე აღარ შეიძლება... მე თქვენსას ველარ მოვალ... რა გემართება?

— რაღაცა ეტლმა გაიარა!

— მერწმუნე, ჩემო კარგო, ვინც ეხლა აქ დასვირნობს, იმას სხვის ჯავრი აღარა აქვს.

— მრწამს, მაგრამ შემთხვევით შეუძლიანთ დამინახონ...

— ვინაობის გაგება ეხლა, სულ ერთია, მაინც არ შეიძლება.

— შენი ქრიმე, სხვაგან სადმე წავიდეთ!

— როგორც გინდა.

დაუძახა მეეტლეს, მაგრამ ვერ გააგონა. მაშინ გადიწია და ხელით მოსწია. მეეტლე მობრუნდა.

— მოაბრუნეთ ეტლი... და ეგრე ძალიან ნუ ერეკებით? გესმით, ჩვენ არსად გვეშურება. გასწით ხეივანით, რომელიც სახელმწიფო ხიდისკენ მიდის.

— სახელმწიფო გზა-ტკეცილით?

— ჰო, მხოლოდ ცხენებს ნუ ერეკებით.

— ქარისა ეშინიათ ცხენებს...

ფრანცი თავის ადგილზე დაეშვა. მეეტლემ ცხენები მოატრიალა.

— გუშინ რატომ არ მოხვედი?—ჰკითხა ქალმა.

— აბა, როგორ შემეძლო?

— დამ აკი მოგიწვია.

— დიახ.

— მაშ რატომ არ მოხვედი?

— იმიტომ, რომ უცხო პირებთან... მე შენი ნახვა არ შემეძლია, არა.

ქალმა მხრები აიწია.

— ეს სადა ვართ?—ცოტა ხნის შემდეგ იკითხა ქალმა.

ამათ გაიარეს რკინის გზის ხიდის ქვეშ და გავიდნენ სახელმწიფო ქუჩაზე.

— დუნაისთან გავალთ, არხთან კი არა, ნამდვილ დუნაისთან!—უთხრა ფრანცმა.

— სახელმწიფო ხიდისკენ მივდივართ. აქ ნაცნობებს არ შევხვდებით!—დაუმატა მან დაცინვით.

— „ეტლი“ საშინლად ირყევა!

— კიდევ ქვაფენილზე გავედით!

— ეს რატომ ესე უვლის ერთი მხრიდან მეორე მხარეს?

— შენ ეგრე გეჩვენება.

თითონაც გრძნობდა ფრანცი, რომ ეტლი რაღაც უცნაურათ ეხეთქებოდა აქეთ-იქით, მაგრამ არას ეუბნებოდა, უნდოდა ქალს უფრო მეტათ არ შეშინებოდა.

ემა! მე და შენ გულდასმით უნდა მოვილაპარაკოთ.

— მაშ სთქვი ჩქარა, ცხრა საათისათვის შინ უნდა ვიყო.

— ერთი სიტყვით, შეიძლება ყველაფერი გადაწყდეს.

— ღმერთო ჩემო... ეს რა არის?— შეჰკვივლა ქალმა. ამ დროს ეტლის თვლები ცხენის რკინის გზის ლიანდაგში ჩაცვივდნენ, მეეტლეს უნდოდა ცხენები მოეტრიალებინა და ეტლმა ისე გადიწია, რომ კინაღამ გადაბრუნდა. ფრანცმა სტაცა მეეტლეს პალტოში ხელი!

— გააჩერეთ!.. მთვრალი ხართ!

მეეტლემ ძლივ-ძლიობით შეაყენა ცხენები.

— გადვიდეთ, ემა!

— სადა ვართ?

— ხილთან, ცოტა ფეხით გავიაროთ. აქ არც საიშისო ქარია! თორემ ეტლით სიარულის დროს ისეთი ხმაურობაა, რომ ლაპარაკი შეუძლებელია!

ემამ პირბადე ჩამოიწია და წავიდნენ.

— შენი აზრით, ეს ქარი არ არის?— უთხრა ქალმა, როცა პირველსავე ნაბიჯზე ქარმა ძალზე შემოაუბერა.

ფრანცმა ქალს მკლავში ხელი გაუყარა.

— ჩვენ მოგვეყვით უკან!— დაუყვირა მეეტლეს.

ხილის დასაწყისში აღმართი იყო, და ჩუმათ მიდიოდნენ. წყლის ხმაურობის გაგონებაზე, შედგნენ. უკუნეთ სიბნელეში გაეხვივნენ. განიერი მდინარე ლურჯად მიდუღუნებდა შორს, უსამზღვრო სივრცეში. შორიდან მოსჩანდა წითელი ცეცხლები და ისე ანათებდა თითქოს მდინარეზე მისცურავენო. ნაპირიდან, რომელზედაც ეს არის ეხლა იყვნენ, წყალს თრთოლით მიზ-

დევდენ სინათლის ზოლები. მოპირდაპირე ნაპირი წყვილია იკარგებოდა. შორს ქუხილის მსგავსი ხმა-ურობა გაისმა და ყოველ წუთს მათ უახლოვდებოდა. ორივემ უნებლიეთ იმ მხარეს მიიხედეს, სადაც წითლათ ბეუტავდენ ცეცხლები. ხიდზე, რკინის მოაჯირებს შუა განათებულ ფანჯრებიანმა ვაგონებმა გაირბინეს. ეს მოაჯირები ანახდელულად აიმართნენ სიბნელეში და ანახდელულადვე გაჰქრნენ. ნელ-ნელა ქუხილიც მისწყდა. ჩამოვარდა სიჩუმე, მხოლოდ გრიგალი ქარი აქეთ-იქით შეუპოვრად აწყდებოდა.

სიჩუმე პირველათ ფრანცმა დაარღვია.

— აქედან უნდა წავიდეთ!

— ჰოო, — წყნარათ წარმოსთქვა ემამ.

— წასვლა საჭიროა! — მღელვარებით სთქვა ფრანცმა. — სრულიად წასვლა... გესმის?

— ეს შეუძლებელია!

— იმიტომ რომ მშვიშარები ვართ, ემა! და მხოლოდ იმიტომ არის ეს შეუძლებელი!

— ბაღლი მერე?

— ბაღლს შენ მოგცემს იგი!.. მე ამაში ეჭვი არა მაქვს.

— როგორ მერე?.. — დაბლა ჰკითხა ქალმა. გავიქცეთ მოპარვით?..

— რასაკვირველია, არა... შენ სულ უბრალოდ, მოურიდებლათ ეტყვი, რომ მეტი აღარ შეგიძლიან მასთან ცხოვრება, იმიტომ რომ სხვას ეკუთვნი.

— შენ არ გესმის, რასაც ამბობ, ფრანც!

— თუ გინდა, აქედანაც მე დაგიხსნი,—ამას მე თითონ ვეტყვი.

— შენ ამას ვერ იზამ, ფრანც!

ფრანცმა შეხედა ქალს, მაგრამ სიბნელეში შენიშნა მხოლოდ, რომ ამ სიტყვებზე ქალი მისკენ მიბრუნდა.

რამდენსამე წუთს ჩუმათ იყო და შემდეგ მშვიდად წარმოსთქვა:

— ნუ გეშინიან... მე ამას არ ვიზამ.

ესენი უკვე უახლოვდებოდნენ პირდაპირ მდებარე წყლის ნაპირს.

— გესმის? ეს რა ამბავია?

— ეს იქით მხარეს არის.

სიბნელეში ყრუ ხმაურობა მოისმოდა. წინ ეგებებოდა პატარა წითელი შუქი. ეს იყო პაწია ფანარი, ეტლის ხელნაზე მიკრული... დატვირთული იყო რამით, თუ იჯდა ვინმე შიგ, ამის გარჩევა შეუძლებელი იყო. მათ გვერდზე ჩაუბრინა კიდევ ორმა ამისთანავე ეტლმა. უკანასკნელში მამაკაცი იჯდა გლეხურის ტანსაცმელით. ეს მათ შეამჩნიეს იმიტომ, რომ მათ ახლო გავლის დროს ეტლში მჯდომმა ჩიბუხს მოუკიდა. ეტლებმა გაიარეს და ხელ-ახლა მხოლოდ თავიანთ ეტლის თვლების ხმაურობა-ლა ესმოდათ. ეს ეტლი ოცი ნაბიჯის მოშორებით მისდევდათ. ხიდის პაწია თავდაღმართი ჩადიოდა წყლის ნაპირისკენ. ეხლა-კი ამათ დაინახეს ქუჩა ჩარიგებულ ხეებ შუა. ის სიბნელეში იკარგებოდა მათ მარჯვნივ. მარცხნივ ღრმა არხები იყო გაყვანილი, რომელნიც უძირო უფსკრულებათ ეჩვენებოდათ.

ხანგრძლივის სიჩუმის შემდეგ უცრად გაისმა ფრანცის სიტყვები:

— მაშ, ეს უკანასკნელადა ვართ...

— რაო? — შეშფოთებულის ხმით ჰკითხა ემამ.

— უკანასკნელადა ვართ ჩვენ ერთად. დარჩი იმასთან... მე მივდივარ...

— მართლა ამბობ?

— სრულიად მართალია.

— ოჰ, აი, ნახე... შენ სამუდამოდ მოშხამავ იმ მოკლე სიამოვნებასაც, რომელსაც ჩვენ ერთად ვგრძნობთ ხოლმე. შენ ყოველთვის...

— ჰო, ჰო, შენ მართალი ხარ! წავიდეთ სახლში! ქალი ფრანცს მიეკრა.

— არა, — სთქვა ქალმა ნაზად, — მე არ მინდა... და არც ნებას მოგცემ, რომ გამაგდო.

ქალმა მიიზიდა თავისკენ იგი და გრძნობით აკოცა.

— სად მივალთ? — ჰკითხა ქალმა, — ამ გზით რომ წავიდეთ?..

— პირდაპირ პრაგაში.

— არა, ეს მეტათ შორს იქნება, — სთქვა ქალმა ღიმილით, — მაგრამ, თუ გინდა, ეტლით ცოტა კიდევ გავისეირნოთ!

— მეეტლე! — შესძახა ფრანცმა. მეეტლემ არ უპასუხა.

— დააყენეთ ეტლი! — დაუყვირა კიდევ. მაგრამ მეეტლე ხმას არა სცემდა.

ფრანცმა ეტლთან მიიღრბინა და დაინახა, რომ მეეტლნეს დასძინებოდა. ბოლოს ხმამაღლა დაუყვირა:

— ჩავიაროთ ცოტა ქვეით ამ ქუჩაზედ!.. გეყურება?

— მეყურება...

ემა ჩაჯდა, ფრანციც მას მიჰყვა. მეეტლემ ცხენებს შოლტი გადაჰკრა და, როგორც შმაგები, გაექანენ წალეკილს გზაზედ.

ეტლი ერთის მხრიდამ მეორეზე გადადიოდა, მაგრამ შიგ მსხდომნი გადახვეულნი ერთმანეთს ეკვროდენ.

— აბა, განა ასეც კარგა არა ვართ?— ჩურჩულებდა ემა.

ამ წუთში ქალს მოეჩვენა, ვითომ ეტლი უეცრად ჰაერში ავარდა და ძირს დაცემას აპირობდა. უნდოდა რამეს მოსჭიდებოდა, მაგრამ მის სიახლოვეს არაფერი აღმოჩნდა. ქალს ჰგონია, რომ თავბრუ დამსხმელის სისწრაფით ტრიალებს რაღაც წრეში. მან უნებლიეთ თვალები დახუჭა და უეცრათ იგრძნო, რომ დედამიწაზედ წევს... მის გარშემო საშინელი მრისხანე სიჩუმე გამეფებულიყო. მალე მის სმენამდის მოაღწია ერთმანეთში არეულმა სხვადასხვა ხმებმა: ბაკუნნი ცხენის ჩლიქებისა, სადღაც სულ ახლოს მასთან... სუბუქი კვნესა... მაგრამ ვერაფერს კი ვერ ხედავდა-შეჰკივლა... მაგრამ თავისი კივილი ვერ გაიგონა. უეცრად, აშკარად, სრულიად ნათლად შეიტყო ყველაფერი, რაც მოხდა: უთუოდ ეტლიმა გადაუარა, რომელსამე ქვის ბურჯს, გადაბრუნდა და გადმოაგდო.—ის სადღაა?— გაუელვა თავში. ქალმა ხმამალლა დაუძახა მას სახელი, ეხლა-კი მხოლოდ თავისივე ხმა გაიგონა, მაგრამ იგი სულ ნელა მოესმა. პასუხი არ იყო. ქალს ადგომა უნ-

დოდა, წვალეებით წამოჯდა მიწაზე და დაიწყო თავის გარშემო ხელებით ძებნა. მის გვერდით ვიღაც უძრავად იწვა. ეს იყო ფრანცი. ქალმა სახეზედ ხელი მოუსვა. რაღაც თბილი წყალივით გადმოსდიოდა სახეზე. ქალს სუნთქვა შეეკრა. სისხლი?... რა მოხდა? ფრანცი დაჭრილია და გულშემოყრილი წევს?... მეეტლე... ის სადღაა? დაუძახა. პასუხი არ იყო... ქალი ჯერ კიდევ მიწაზედ იჯდა.—მე საშიშარი არა დამმართნია-რა, — გაიფიქრა, თუმცა-კი სხეულის დიდ ტკივილებსა გრძნობდა. — რა ვქნა?... შეუძლებელია, რომ მე არა დამმართნოდეს-რა.. ფრანცი! — დაუძახა კიდევ. სადღაც სულ ახლო მოისმა ხმა: „სადა ხართ, ქალბატონო?... ბატონი სადღა არის? ხომ არა გეტკინათ-რა? მოითმინეთ, ქალბატონო ფანარს ავანთებ, თორემ არაფერი სჩანს... არ მესმის, რა მოუვიდათ დღეს ამ ცხენებს... მე დამნაშავე არა ვარ... ქვის ხროვაზედ გადავიარეთ, დასწყევლოს ღმერთმა!“

როგორც იყო, მიუხედავად მთელის სხეულის ძლიერის ტკივილისა, ემა ფეხზედ წამოდგა და დაინახა რომ მეეტლე ჯანმრთელათ და უვნებელად არის. რამდენადმე დამშვიდდა ქალი. ეყურება, როგორც გაალო მეეტლემ ფანარის კარები და სცდილობდა ასანთის მოკიდებას. გულის კანკალით მოელოდა სინათლეს... გამბედაობა არა ჰყოფნიდა.

როდესაც არ შეიძლება თვალთ მისი დანახვა, ფიქრობდა ქალი, უფრო სულ საშინელება გგონია ფრანცმა, უეჭველია, თვალი უკვე გაახილა, არაფერი საშიშო არა მომხდარა-რა...

გვერდიდან სინათლემ გაიკრიალა და ყველაზე წინად ქალმა ეტლი შეამჩნია. მისდა გასაოცრად, იგი გადაბრუნებული არ იყო, არამედ მარტო სუბუქათ მოგრეხილიყო, — თითქო თვალი გასტეხოდეს. ცხენები სრულიად მშვიდათ იდგნენ. მიახლოვებულმა სინათლის ზოლმა გაანათა ქვის ბურჯი, შემდეგ ქვების ხროვა და პატარა თხრილი. მერე სიმათლე გადასრიალდა ფრანცის ფეხებზე და მთელ სხეულზე, დაეშვა მის სახეზე. მეეტლემ ფანარი ძირს დადგა, ფრანცის თავის გასწვრივ ემა მუხლებზედ დაეშვა. ოდესაც სახეს დახედა, გულმა ისე ძლიერად დაუწყო ძგერა, რომ გარკვევით ესმოდა თვითეული შისი ბგერა. სახე გაფითრებული იყო. ნახევრათ გახელილ თვლებიდან მოსჩანდნენ თეთრი თვალის კაკლები. მარჯვენა საფეთქელიდან ნელ-ნელა გადმოდიოდა ლოყაზე სისხლის ნაკადული და ემაღებოდა კისერთან, საყელოს ქვეშ. ქვემოთა ტუჩისთვის კბილები მოექირა...

— შეუძლებელია! — წარმოსთქვა ემამ, როგორც იყო, და თან ფრანცს დასცქეროდა.

მეეტლე დაეშვა მუხლებზედ, დახედა ფრანცის სახეს, მერე მოჰკიდა თავზედ ხელები და წამოსწია.

— რას შვრებით? — შეჰყვირა ჩახლენილის ხმით ემამ და შიშით მოშორდა თავს, რომელმაც, ეგონა, ერთბაშად თვითონ, სხვის დაუხმარებლად წამოიწიაო.

— ვგონებ, უბედურება დატრიალდა...

— ტყუილია! — უპასუხა ემამ. — ეს შეუძლებელია, თქვენ უვნებლათა ხართ... და მეც...

მეეტლემ ნელ-ნელა დაუშვა ფრანცის თავი ემას მულებზე. ქალი კანკალებდა.

— ნეტავ გაივლიდეს ვინმე მაინც...

— ეხლა რა ვქნათ? აკანკალებულის ხმით წარმოსთქვა ემამ.

— ეს ჩასაჯდომი მაინც არ იყოს გატეხილი... ეხლა-კი ამით არ წაისვლება... ცლა მოგვიხდება, მანამ გაივლიდეს ვინმე...

ის კიდევ რალასაც ამბობდა, მაგრამ ემას მისი სიტყვები არ ესმოდა. ემა თანდათან გონს მოდიოდა და მან უკვე იცოდა, როგორც უნდა მოქცეულიყო.

— დიდი გზა არის აქედან მახლობელს სახლამდის?

— არა, ახლო არის, აი, აქვე იწყება გარეთუბანი ფრანც-იოსებისა. როცა სინათლეა, სალხი აქედან სჩანს... სულ ხუთი წუთის სასიარულოა...

— მაშ გაიქეციოთ და დაუძახეთ ვისმე. მე კი აქ დავრჩები!

— მე მგონია, აქ მე რომ დავრჩე, თქვენთან, უკეთესია... გამოივლის ვინმე... ეს ხომ სახელმწიფო გზატკეცილია...

— დიდი ხნის ლოდინი მოგვიხდება... შესაძლებელია, მაშინ გვიან-და იყოს... ექიმს უნდა დავუძახოთ.

მეეტლემ დახედა ფრანცის სახეს, მერე შეხედა ემას და თავი გააქნია.

— თქვენ ამის თქმა არ შეგიძლიანთ! — შეჰყვირა ემამ. — და მეც არ შემიძლიან!

— მაშ, კარგი... მხოლოდ გარეთ-უბანში სად ვიშოვნე ექიმს?

— გაგზავნეთ ვინმე ქალაქში...

— იცით რაა, ქალბატონო!.. იქ უთუოთ იქნება „ტელეფონი“.. შეიძლება მოვითხოვოთ ჩქარა-დამხმარებელი კარეტა!

— ეს სუყველას ემჯობინება! წადით ჩქარა... ღვთის გულისთვის, სირბილით... დაუძახეთ... გასწით რაღა... რას დგებხართ?

მეეტლე დაჰყურებდა ფრანცის გაფითრებულს სახეს, ემას მუხლებზედ მისვენებულს.

— სწრაფი დახმარება და ექიმი აქ ვეღარას უშველის!

— გაიქეცით და... ღვთის გულისათვის, გაიქეცით!

— მივდივარ, მივდივარ... მხოლოდ თქვენ, ქალბატონო, კი არ შეგეშინდეთ სიბნელეში! — და გაიქცა — მე დამნაშავე არა ვარ! — თან ბურღლუნებდა მეეტლე თავისთვის. — დალოცვილები შუადამისას მოისურვებენ სახელმწიფო მოსეზედ სეირნობას...

ემა დარჩა მარტო ფრანცთან ბნელს ქუჩაზე. — რა იქნება ახლა? — ფიქრობდა იგი. — ეს შეუძლებელია... — არა შორდებოდა თავიდან მთელს დროს. — შეუძლებელია... — უეცრათ გვერდით ვიღასიც სუნთქვა მოესმა. დაიხარა ფრანცის გაფითრებულის ტუჩებისაკენ. — არა, ეს არა სუნთქავს საფეთქელსა და ლოყაზე სისხლი უკვე შესრობოდა და ზედ ახმებოდა. ქალი ჩააცქერდა და დაკარკლულს თვალებში და შეთრთოლდა. — რატომ არ მინდა დავიჯერო? — გაიფიქრა ემამ და მთელის სხეულით გააჭრჭოლა. გრძნობდა სულ აშკარად და უფრო გარკვევით, რომ იმის გვერდით მიცვალებული წევს. — მე

და მიცვალებული... ჩემს მუხლებზე მკვდარი!.. და აკანკალებულის ხელებით თავი ძირს დააგდო. მხოლოდ ეხლა შეიპყრო მარტოობის საშინელმა გრძნობამ. რათ გაგზავნა მეეტლე? რა უგუნური აზრია! რა ჰქნას ახლა მარტო მიცვალებულთან ამ შარა გზაზე? ან რომ მოვიდეს ვინმე?.. რა ჰქნას მაშინ, თუ ვინმე მოვიდა?.. რამდენს ხანს მოუხდება ცდა?.. და კიდევ დახედა მიცვალებულს.—მე მარტო არა ვარ, ამასთანა ვარ... აქ არის სინათლეც.—და თავში მოსდის, რომ ეს სინათლე—რალაც ძვირფასია მისთვის და მახლობელიც, რაზედაც ღრმად მადლიერი უნდა იყოს. ამ პაწია განათებულ წერტილში უფრო მეტი სიცოცხლე იყო, ვიდრე მის ირგვლივ მთელს უშველებელს ღამეში... ის ახლო იყო მასთან, რომ ეს სინათლე ჩაეთვალა მცველათ გაფითრებულის საშიშარის კაცის წინააღმდეგ, რომელიც მის გვერდით მიწაზე იწვა და ქალი არ აშორებდა თავს ამ ფანარს, ისე რომ თვლებში ტკივილი იგრძნო. იმრგვლივ ყველა საგნებმა ტრიალი დაიწყეს.

უეცრათ ქალი შეიპყრო იმ გრძნობამ, ვითომ ამ წუთს სრულს გონებაზე მოვიდა, და ფეხზე წამოიქრა...

— ეს რა უნდა იყოს ეს მოუფიქრებელია... მე მომასწრობენ აქ ამასთან ერთათ! — მოეჩვენა, რომ თითონ ხედავს თავის თავს მდგომარეს ქუჩაში მიცვალებულით და ფარნით, ფეხებში ჩაჩხირულით... ეჩვენებოდა, რომ იგი თანდათან იზრდება ირგვლივ სიბნელეში და ავსებს მას.—რისთვის ვიცდი?..—იმის აზრები საშინელისა სისწრაფით დაჰქროლა ვდენ აქეთ-იქით.—რას ვუცდი?... ხალხს? რათ მინდანან?.. მოვლენ და იკით-

ხავენ... მე კიდევ რას ვეტყვი?.. მთლათ ყველანი დაიწყებენ კითხვას, ვინა ვარ მე... მე-კი რას ვუპასუხებ მათ? ვერაფერს... თუ მოვლენ, მე ხმას არ ამოვიღებ, ერთ სიტყვასაც არ დავძრავ, ჩუმათ ვიქნები, როგორც ჩაკლული... არც ერთ სიტყვას... იმათ ხომ არ შეუძლიანთ ძალათ მათქმევინონ!

შორიდან მოისმის რამდენიმე ხმა.

— როგორ?... კიდევ?... გაიფიქრა ქალმა და შემკრთალმა ყური დაუგდო. ხმაურობა მოისმოდა ხილის მხრიდან. ეტყობა, ეს მეეტლე არ არის... მაგრამ ვინც უნდა იყვნენ, სინათლეს შეამჩნევენ და დამალვა ველარ მოხერხდება. არა, ეს შეუძლებელია!

ქალმა ფეხი წაჰკრა ფანარს და გააქრო. — ეხლა იდგა ღრმა სიბნელეში. ველარას არჩევდა, თითქმის ფრანცის სხეულსაც-კი... მხოლოდ თეთრი ქვეების ხროვა ამართულიყო სიბნელეში. ხმები ახლოვდებოდნენ. ნატავი ვერ შეამჩნიონ მაინც ეს აქ, ფრანცის გვერდით. ეს არის უმთავრესი... საქმე მთლათ ამაშია... დაიღუპება, თუ ვინმემ გაიგო, რომ საყვარელია ფრანცისა... ათრთოლებულის ვედრებით იწვდის წინ ხელებსა. ლოცულობს, რომ ხალხმა სხვა მხარეზე გაიაროს და არ შეამჩნიოს იგი. კიდევ ყურს უგდებს... დიახ, იქიდან მოდიან... რაზედ ლაპარაკობენ?.. ორი თუ სამი დედაკაცი... ეტლი შეამჩნიეს... არკვევს ის განცალკევებულს სიტყვებს და ესმის, რომ ერთზე ლაპარაკობენ... — კალიასაც.. გადაბრუნებულა... რასა ლაპარაკობენ? ველარ არკვევს... მოდიან ახლოს... გაიარეს... მადლობა ღმერთს! ახლა — კი... აეხილა რაღა? რატომ ეს არ მოკვდა

და ფრანცი მოკვდა? შურს მისი სიკვდილი... ეხლა ფრანცისათვის ყველაფერი გათავებულია... იმან აღარ აცის არც შიში, არც კრძალვა... ეს-კი ცახცახებს და ყველაფრისა ეშინიან... ეშინიან, რომ აქა ნახვენ და იკითხავენ მის ვინაობას... ეშინიან, რომ პოლიციაში მოუხდება წასვლა, რომ ყველანი შეიტყობენ... ამის ქმარიც... შვილიც...

არ ესმის, რისთვის არის ამდენს ხანს აქ გაჩერებული... შეეძლო წასულიყო... ვერაფერ სარგებლობას ველარ მოუტანს, მხოლოდ განსაცდელს წააწყდება... ერთ ნაბიჯს გადაადგამს... ფრთხილად... უნდა გადაიაროს... შიგ ეშვება... გადადგება ბორცვზედ... როგორი უშველებელი ლაფია! ორი ნაბიჯიც და შუა ქუჩაში გაჩნდა... ერთ წამს შედგება. აქეთ-იქით იყურება და სიბნელეში არჩევს გზის მოთეთრო ზოლს. ქალაქი აგერ იქ არის... არა სჩანს, მაგრამ გასწვრივ-კია... იცის ესა. ერთხელ კიდევ იყურება აქეთ-იქით. სრულიადაც ესე არა ბნელა... აშკარათ არჩევს ეტლსაც, ცხენებსაც... დაჟინებით იყურება და ხედავს ადამიანის მოხაზულობას მიწაზე... თვალებს განივრათ ახელს და შეძრწუნებული იყურება... რაღაც იჭერს, ადგილიდგან არ უშვებს...

დარწმუნებულია, რომ ფრანცი იჭერს, გრძნობს თავზე მის მფლობელობას. დიდის გაჭირებით თავისუფლდება და მხოლოდ ეხლა ამჩნევს, რომ ტალახია, რომელიც სიარულს უშლის. მაგრამ მაინც მიდის... უფრო ჩქარა, ჩქარა... ბოლოს გარბის კიდევ... შორს, შორს იქიდგან... იქ, სადაც სინათლეა, სადაც სიცოცხლეა, სადაც ხალხია... გარბის, კაბა აწეული, რომ არ

წაიქცეს. ქარი უბერავს ზურგში, და ჰგონია, რომ ფრანცი შველის... გარკვეულს ანგარიშს ვერ აძლევს თავის თავს, რა აიძულებს გაქცევას. ჰგონია, რომ გაურბის გაფითრებულს მკვდარს, რომელიც მისგან, მოშორებით თხრილის ახლო წევს... მერე ეჩვენება რომ გაურბის იმ ხალხს, რომელნიც ამ საათში მივლენ იქ და მოსძებნიან მას. რას იფიქრებენ? გამოედევნებიან დასაწევად თუ არა? მაგრამ სულ ერთია, ველარ დაეწვიან, უკვე ხიდთან არის მისული... საშიშრებამ გაიარა. ისინი ვერც მიხვდებიან, ვინ არის ქალი... არც ერთმა სულიერმა არ იცის, ვინ იყო ის ქალი, რომელიც ფრანცთან ეტლში იჯდა. მეეტლე ველარ იცნობს. და ვერც იცნობს, კიდევაც რომ ნახოს სადმე. არც ეცდებიან ამის გაგებას, თუ ვინ იყო ის ქალი... ვის რა საქმე აქვს?... და ძალიან გონივრულად მოიქცა, რომ არ დარჩა იქა... არც არაფერი უპატიოსნებაა ამაში. თითონ ფრანციც არ გაჰკიცხავდა ამისთვის. ხომ უნდა გამოცხადდეს სახელში!.. ჰყავს ვაჟი შვილი... და ქმარი... რა უნდა ექმნა, თუ მას ნახავდნენ საყვარელის გვამის გვერდით? აი ხიდიც... ქუჩა უფრო განათდა... წყლის ხმაურობაც ისმის, როგორც მაშინ... იმ ალაგას არის, სადაც ის მიდიოდა მასთან მკლავ-გაყრილი... როდის?... როდის იყო ესა?... რამდენი საათის წინად?... ეს იყო ამ მოკლე ხანში... მოკლე ხანში? მაშ ერთბაშად!.. შეიძლება, დიდხანს იწვა უგონოთ... ვინ იცის, დიდი ხანია, შუალამეც არის. ჩქარა გათენდება და იქნება სახელში კიდევაც მოიკითხეს. არა, არა, ეს შეუძლებელია... იცის, რომ არა ყოფილა უგონოთ... ეხლა უფრო

აშკარად, ვიდრე პირველს წუთს, ახსოვს, როგორც გა-
დმოვარდა ეტლიდან. გარბის ხიდზე და ესმის ბაკუნის
თავის ნაბიჯისა. არ იყურება არსაით, მაგრამ წინ
მოჩანს ვიღაცა კაცი... ნაბიჯს აგვიანებს... ეს ვინ
მოდის? მგონი, „ფორმაშია“. ეხლა სულ ნელა მიდის...
ჰგონია, რომ ეს კაცი დაჟინებით უყურებს იმას... უეც-
რად რომ გააჩეროს ამ კაცმა? დაუპირდაპირებენ...
ქალმა ფორმა იცნო პოლიციელისა. გვერდით გაუარა
და ესმის, რომ პოლიციელი შედგა.. მთელის ძალ-
ღონით იმაგრებს თავს, რომ კიდევ სირბილი არ დაი-
წყოს.. ამით შეიძლება ეჭვი ავალდებინო... და წინანდე-
ბურად აგრძობს ნელა სიარულს. მის ყურამდის ახწვეს
ვაგონის ზარის ხმა... ეტყობა, შუალამე ჯერ შორს
არის. ნაბიჯს კიდევ უმატებს... მიეშურება ქალაქში,
ცეცხლები. უკვე მოსჩანან რკინის გზის ხიდს იქით... უკვე
ესმის ქალაქის ყრუ ხმაურობა... კიდევ ერთი ქუჩა და
დახსნილია იგი... უეცრათ მოესმა მქახე სტვენა, ძალზედ
მქახეთ, სულ ახლოს, და მას გვერდით კარეტამ გაურ-
ბინა.. ქალი უნებლიეთ შედგა და თვალი გა-
აყოლა. სწრაფი დამხმარებელი კარეტაა... იცის კარ-
გათ, სადაც მიეჩქარება.—რა ჩქარა!—რამდენსამე წამს
ფიქრობს, რომ უნდა გააჩეროს და წაჰყვეს მათ იქ საიდანაც
გამოიქცა... ერთ ხანს ღრმა სირცხვილის გრძნობა
იპყრობს. ამ გვარი გრძნობა თავის სიცოცხლეში არ გა-
მოუცდია. გრძნობს, რომ მშიშრათ მოიქცა და უპატი-
ოსნოდ, მაგრამ კარეტის თვლების გრიალი და სტვენა
თანდათან სუსტდება, მას იმორჩილებს დიდი სიხარული
და გრძნობა, რომ დახსნილია, და მიეშურება სახლში.

გზაში სტუმრები ეხეებიან, მაგრამ ახლა აღარ
ეშინიან იმათი.—უმძიმეს საშიშრებამ კიდევაც გაიარა.
ქალაქის ხმაურობა ძლიერდება, უფრო ნათდება! კიდევ
ხედავს პრატერის ქუჩაზე სახლს, და ეჩვენება, რომ იქ
ხალხის ჯგუფი ელოდება მას, რომელშიაც შეუძლიან
მიიმალოს უკვალოდ. მიდის ქუჩის თანართან, იმდენად
გრძნობს თავის-თავს უკვე დამშვიდებულად რომ საათს
სინჯავს. ცხრას ათი წუთი აკლია... ყურთან მიაქვს...
არა, დადის... და თავში გაურბენს: მე ცოცხალი ვარ,
ჯან-მრთელათ... საათიც-კი არ გაჩერებულა... ის-კი...
ის მოკვდა. ალბათ ბედის წერა იყო... ისეთს გრძნობა-
ზეა ახლა, თითქოს შენდობა მიიღო ყველაფერზე...
ვითომ არაოდეს არაფერში არა ყოფილა დამნაშავე.
საუკეთესო დამტკიცება.. საუკეთესო საბუთი... ესმის!
როგორ ხმამაღლა წარმოსთქვა ეს სიტყვები, ეს ბედის
წერა სხვანაირად რომ მოქცეულიყო?... თითონ რომ მო-
მკვდარიყო, და ის გადარჩენილიყო ცოცხალი? ის ხომ
არ გაიქცეოდა, არა ის ამას არ იზამდა. მერე და, ის ხომ
მამაკაცია, ეს-კი ქალი. მეორეც ესა, ამასა ჰყავს ვაჟი-
შვილი, ჰყავს ქმარი. ამასა ჰქონდა უფლება ასე მოქცე-
ულიყო, უფრო მეტიც. ეს იყო ამის აუცილებელი მო-
ვალეობა. ჩინებულად აქვს შეგნებული, რომ მოვა-
ლეობის გრძნობა არ ამოქმედებდა... მაგრამ კარ-
გად-კი მოიქცა. გონება დათანტული... როგორ...
როგორ კარგნი არიან ყველანი, ხალხი... ეხლა
რომ იქ იყოს, ექიმები ჰკითხავდნენ...—თქვენი ქმარი,
ქალბატონო?...—ოხ, ღმერთო!.. ხვალინდელი გაზე-
თები.. მშობლები.. საუკუნოთ დაილუპებოდა და სი-

ცოცხლეს-კი მაინც ველარ დაუბრუნებდა ფრანცს!
ღიახ, ღიახ, ეს უმთავრესია! დაიღუპებოდა და ერთი
ზეწო საარგებლობასაც ვერ მოუტანდა ვერავის.— გაიგ-
ლის რკინის გზის ხიდის ქვეშ.— შორს... შორს...
აი, ტეგეტგოფის მოედანიც, რომელზედაც ამდენი ქუჩები
შოდნიან. დღეს წვიმიან-ქარიან საღამოა და ხალხი ცოტაა
ქუჩებში, მეტის-მეტი საშინელისიჩუმე იყო იქ, საიდგა-
ნაც ის მოვიდა. კიდევ მოასწრობს... იცის, რომ დღეს
ქმარი ათ საათზედ მოვა სახლში. ტანისამოსის გამო-
ცვლაც კი შეიძლება. მხოლოდ ეხლა მოაგონდა ტანი-
სამოსის დათვალიერება, და ელდა ეცა. შეამჩნია, რომ
მთლათ ლაფშია ამოსვრილი. ახლა რას ეტყვის მოახლე
გოგოს? ხვალ ამ უბედურ შემთხვევის აღწერა იქნება
მოთავსებული ყველა გაზეთებში. წაიკითხავენ იმ ქალ-
ზედაც, რომელიც მასთან ერთათ იჯდა კალიასკაში და
შემდეგ-კი უკვალოდ ჩაიყლაპა.. ამ ფიქრზედ თრთოლა
იპყრობს. ერთი გაუფრთხილებელი ნაბიჯი, და მთელი
სიმდაბლე მის მოქმედებისა გამოჩნდება. მაგრამ სახლის
კარების გასაღები თანა აქვს. თვითონ გააღებს კარებს,—
არავინაც არას გაიგებს, მსწრაფლათ შეხტება კარეტაში..
სრულიად მზად არის უთხრას თავის ადრესი, მაგრამ
გაუელვებს თავში, რომ ეს გაუფრთხილებლობა იქნე-
ბა, და ასახელებს იმ ქუჩას, რომლის სახელიც პირველ-
შივე აგონდება, მიდის პრატერის ქუჩით. უნდოდა
ეგრძნობინებინა თავის თავისთვის მწუხარების ნიშნები,
მაგრამ ეს ნიშნები არსად იყო.. ერთი სურვილი აქვს—
სახლში მისვლა, სადაც შეუძლიან სრულიად უშიშრად
ყოფნა. სხვა დანარჩენს, მისთვის არავითარი მნიშვნე-

ლობა არა აქვს. იმ წუთს, როდესაც გადასწყვიტა მან მიცვალებულის მარტოდ დატოვება ქუჩაში, მასში მოკვდა მწუხარებაც და სასოწარკვეთილებაც. თავის თავზედ ზრუნვის მეტი ახლა მას არა აწუხებს-რა უგულო არ იყო... არა, კარგად იცის, რომ მოვა დრო და ჰკუილამ შეიშლება მწუხარებისა და სასოწარკვეთილებისაგან, შეიძლება ვერც-კი აიტანოს. მაგრამ ამ წუთს-კი მასში ერთი მისწრაფებაა—სახლში გაჩნდეს და ძალდაუტანებელის სიმშვიდით მიუჯდეს მაგიდას ქმარ-შვილთან ერთათ. კარეტის ფანჯრიდან გამოიხედა. კარეტა მიდის ქალაქის უმთავრეს ქუჩებს შუა... კარგათ განათებულია და ხალხიც ბლომათ არის. უეცრად თავში მოზღის, რომ ყველა იქიდან, რაც ამან გამოსცადა ამ საათებში, საიმისო არაფერი ყოფილა, ნამდვილი არ იყო. ეს ყოველივე საშინელ სიზმრად მიაჩნია. ერთს ქუჩაზე, რომელიც „რიგნზე“ გადიოდა, შეაყენა მეეტლე, გამოვიდა, საჩქაროთ შეუხვია ერთსკუთხეს და მეორე ეტლში ჩაჯდა, ნამდვილი ადრესის დასახელებით-ეჩვენება, რომ საზოგადოდ სრულიად დაკარგა ნიჭი-ერება რამეზედ მოფიქრებისა. —სად არის ეხლა ფრანცი? — გაურბენს თავში. თვალებს ხუჭავს და ფრანცი აშკარათ ეხატება თვალ-წინ, საკაცებზე მწოლარე ჩქარა-დამხმარებელ კარეტაში. უცფად ეჩვენება, რომ ვითომ ესეც გვერდით მისდევს ამავე კარეტაში. კარეტა ქანაობას იწყებს, ქალს შიშის ზარი იპყრობს, ეშინიან კიდევ, ისე არ წაიქცეს, როგორც წელან, —და ჰკივის: კარეტა შედგა. მთელს სხეულში თრთოლა ურბენს. აი სახლის კარებიც. ქალი გადმოხტა კარეტიდან და ნელა, ისე

რომ მეკარემაც-კი არ გამოიხედა თავის პატარა სარკლმიდან, შევიდა ქუჩიდან შესავალ კარებში, აიარა კიბეზე და ფრთხილათ გააღო თავის სადგომის კარები. არავის არ გაუგია. დერედრიდან შეიარა თავის ოთახში, ანთო ლამპარი, საჩქაროდ გაიძრო ტანისამოსი და შკაფში შეინახა. ამაღამ გაშრება, დილით-კი თითონვე გასწმენდავს!.. პირდაბანიღმა „კაპოტი“ ჩაიცვა.

ამ დროს ზარის ხმა მოესმა. ესმის, როგორ გაიარა მსახურმა გოგომ დერეფანში და გააღო კარები. მოახწია ქრმის ხმამაც...—ისიც-კი ესმის, როგორ აყუდებს ჯოხს. კარგად აქვს შეგნებული, რომ ეხლა აუცილებელია სრული თავის შეკავება, ან არა და მთელი მისი ძალ-დატანება ფუქად ჩაუვლის. საჩქაროდ მიდის სასადილო ოთახში და შედის ერთსა და იმავე დროს ქმართან ერთად.

— აა, შენ უკვე შინა ხარ?

— რასაკურველია, დიდიხანია.

— უთუოდ არ უნახევხარ მსახურს, როცა მოხვედი? ქალი უღიმის შინაგანის ძალ-დატანებულის სიმშვიდით. მაგრამ იმისთანა ფიზიკურ დაღალულობას გრძნობს, რომ ღიმილიც უძნელდება. ქმარი შუბლზედ ჰკოცნის. ბიჭიკო უკვე მაგიდასთან ზის და სძინავს, მას წინ თეთშზე მისივე წიგნი ძევს, წიგნზე-კი უმწეოდ დაშვებულა პატარა თავი. დედა გვერდით ჯდება, ქმარი-კი ცოლის პირდაპირ, გაზეთს იღებს და ათვალიერებს. ცოტა ხნის უკან გაზეთს იჭით სდებს.

— კრება ჯერ არ გათავებულა, სულ მსჯელობენ...

— რასა?

ქმარიც უამბობს კრების ამბავს. ლაპარაკობს გძლიათ და ბლომად. ემა აჩვენებს, რომ ყურს უგდებს და დრო გამოშვებით თავს უქნევს, მაგრამ არაფერიც არ ეყურება. ისიც კი არ იცის, რაზედ ლაპარაკობს მისი ქმარი. გრძნობს მხოლოდ, რომ რაღაც გასაოცარის შემთხვევით გადარჩა საშიშ გარემოებას. — გადარჩა... სახლშია... — გაუელვებს თავში და, ვიდრე ქმარი უამბობს, თავის სავარძელს უახლოვებს შვილს და მაგრად იკრავს გულში მის თავს. საშინელი დაღალულობა იპყრობს, ღონე არა აქვს იბრძოლოს მასთან და გრძნობს, რომ იძინებს... თვალები ეხუჭება.

უეცრად საშინელი აზრი მოსდის, რომელიც დაავიწყდა მას აქეთ, რაც იქიდან გამოიქცა. იქნებ, ცოცხალია! იქნება, ის... მაგრამ არა, ეჭვი შეუძლებელია... ის თვალები... ის პირი... და მერე... აღარცა სუნთქავდა. — დიახ, მაგრამ ხომ არის საექვო სიკვდილიც. ზოგჯერ თვით გამოცდილნიც სცდებიან ხოლმე, — ეს-კი რასაკვირველია გამოუცდელია. ვინ იცის, ცოცხალია, ან იქნება მოსულიერდა და დაინახა, რომ მარტო წევს ღამე ქალაქს გარეთ... შეეძლო ეფიქრნა, რომ ემამაც იტკინა რამე, და უთხრას: ჩემთან ქალი იყო, ეტყობა ის შორს გადავარდნილა ეტლიდან... რა იქნება მაშინ? დაიწყებენ ძებნას, დაბრუნდება მეეტლე და იტყვის — ის ქალი აქ იყო, მე რომ წაველი... ფრანციც მიხვდება, ფრანცი შეიგნებს... ფრანცი კარგად იცნობს მას... ის მიხვდება, რომ ქალი გაიქცა... მას შეეზიზღება ქალი და, რომ სამაგიერო გადაუხადოს, იმის სახელს იტყვის. მისთვის სულ ერ-

თია, სიკვდილი მაინც არ ასცდება, და იმის მოგონება, რომ ქალმა მარტოდ დასტოვა ის ამისთანა მდგომარეობაში, მასზედ იმოქმედებს ისე, რომ ყოველის სიბრაღეების გარეშე იტყვის: ჩემთან იყო ჩემი საყვარელი ემა... ის უპატიოსნოდ და სულელურად მოიქცა, ამიტომ რომ მართალი არაა, ბატონებო. თქვენ არ იკითხვდით მის სახელს, თუ აგისხნიდით, საქმე რაშიც იყო. თქვენ იმას სახლში გაუშვებდით... და მეც... მაგრამ უნდა მოეცადნა თქვენ მოსვლამდის. და რახან ის მოიქცა უპატიოსნოთ მე თქვენ დაგისახელებთმას... იმის სასელია ემა... ოჰ.

— რა დაგემართა? — უთხრა პროფესორმა, წამოდგა თავის ადგილიდგან და ცოლს მრისხანე თვალებს არა შორებდა.

— რა?... რა არის?..

— რა დაგემართა-მეთქი?

— არაფერი... — და უფრო მაგრა იხუტებს შვილს. პროფესორი დაჟინებით უყურებს.

— ჩავთვლიმა და...

— მერე რაა?

— და შეჰკივლე...

— მართლა?

— თითქო რაღაც საშინელება მოგეზმანაო. სიზმარში ნახე რამე?

— არა... არ ვიცი...

ამ დროს ის ხედავს კედლის სარკეში მომღიმარეს, მაგრამ საშიშრად დამახინჯებულს თავის სახეს. იცის, რომ ეს ამის სახეა, და მაინც შიშის ზარი იპ-

ყრობს... გრძნობს, რომ სახე უცივდება, რომ აღარ შე-
უძლიან განძრევა არც ერთის სახსარისა...

იცის, რომ ეს ღიმილი სიკვდილამდის აღარ წაი-
შლება მის სახილამ. უნდა დაიყვიროს, მაგრამ ამ დროს
გრძნობს, რომ ვილასიკ ხელები შეეხნენ მის მხრებს,
და ხედავს, რომ მის სახისა და სარკის შუა აიმართა
ქმარი მთელის ტანით. მისი კითხვით გამოხედვა და
ამასთნვე მუქარი, უხუთავს სულს—ესმის კარგად,
რომ, თუ ვერ აიტანს ამ უკანასკნელ გამოცდას, ყვე-
ლაფერი დაკარგულია. და გრძნობს, რომ უბრუნდება
წინანდელი ძალა, თავს იმაგრებს. მაგრამ ჩქარა უნდა
ისარგებლოს ამ ძალით, თორემ უბრალოდ დაიკარგება.
მხრებიდან იშორებს ქმრის ხელებს, თავისკენ იზიდავს
მას და შესცქერის მხიაულათ და ნაზათ.

და გრძნობს, როგორ ჰკოცის ქმარი შუბლზედ,
და ფიქრობს: რასაკვირველია... ყველა ეს იყო საშინ-
ელი სიზმარი... ფრანცი არავის არას ეტყვის და არა-
ოდეს სამაგიეროსაც არ გადაუხდის... არაოდეს... ის
მოკვდა... ეჭვი არ არის, მოკვდა... მკვდრები-კი ჩუმათ
არიან.

— რად მოგივიდა ეს აზრი?— უეცრათ გაისმა ქმრის
ხმა.— შიშის ზარი იპყრობს ქალს.

— რა ვსთქვი?

და ჰგონია, რომ ყველაფერი უთხრა ქმარს... უთ-
ხრა აქ ამ მაგიდასთან დღევანდელი საღამოს ამბავი.
ქალს აშინებს შეაჭრუოლებს ქმრის საშინელი გამოხედ-
ვა და ჟრუოლით ერთხელ კიდევ ამბობს:

— რა ვსთქვი?

— მკვდრები ჩუმათ არიანო, — დინჯად იმეორებს ქმარი.

— ჰოო, — უპასუხებს ქალი, — ჰოო...

ქმრის შეხედულობით ქალს ესმის, რომ ქმარს დაუფაროს, არ შეუძლიან. ესენი დიდხანს უცქერიან ერთმანეთს.

— ბავშვი დააძინე, — ეუბნება ქმარი რამდენისამე წუთის შემდეგ: — შენ, მგონი, რაღაც ამბავის თქმას აპირობ?

— დიახ! — ამბობს ქალი.

ქალმა იცის, რომ მეორე წუთს იგი ეტყვის ყველაფერს მართალს, ამ კაცს, რომელსაც ატყუებდა მთელი წლების განმავლობაში.

წყნარად მიდის თავის ვაჟიშვილით და კიდევ გრძნობს ქმრის გამოხედვას... თანდათან დიდებულ სიმშვიდეს გრძნობს, თითქო კიდევ ბევრი რამ შეიცვალა სასიკეთოთო . . . . .

ლიზა მესხიშვილი.

„მომხიბლავი ზღაპარი.“

4-მოქმედებიანი პიესა

ი. ნ. პოჭაპენკოსი

თარგმანი შიო ღავითიშვილისა.

კავკასიის მთავარმართებლის-მიერ ეს პიესა ნებადართულია სცენაზე წარმოსადგენად (21 იანვარს 1905 წ.).

მ რ მ ძ მ ე ღ ნ ი :

ბაბროვა, ტატიანა ვლასევნა, ჩინოსანის ქვრივი.

ივოლიტ კეტიკოვიჩი }
ნათალია კეტიკოვნა } მისი შვილები.

სედოვინ, ნაკიჩი გავკილოვიჩი, ბაბროვის ნათესავი, ქმარის მხრივ.

სტიოპა, მისი შვილი.

ლანსკაია, მარია გრიგორევნა, ბაბროვის შორეული ნათესავი.

ქარასოვ, სერგეი სერგეიჩი, სტუდენტი, ბაბროვის მდგმური.

კლემოვატკა.

გაფი იუოტსკი, კამან ვლადიმირკოვიჩი.

ელიზავეტა ვლადიმირკოვნა, მისი და.

საკუვ, მიხაილ ალექსევიჩი.

ბაკონ ფლიგელ.

სვიბუშსკი, აკადი მიხაილოვიჩი.

კოლინცევ, ივან ბალდანოვიჩი, ექიმი.

ივან }
საშა } იუორსკის მოსამსახურენი.

ანნა, ბაბროვის მოახლე.

მოქმედება პირველი.

საერთო ოთახი ბაბროვის სადგომში. მაყურებლების პირდაპირ, ცოტა მარცხნივ, კარია. მარცხნივ სამზარეულოს კარი. მესამე კარი მაყურებლების პირდაპირ არის, მარჯვნივ, მდგმურის ოთახისა. მარცხენა მხარეს დივანია, რგვალი მაგიდა და სამი კრესლო. მარჯვენა კუთხეში საწოლია, ჩითის ფარდით მოფარებული. იქვე, მარჯვენა კედელთან, საწერი მაგიდაა, ზედ წიგნებია, ქაღალდები და ერთი შანდანი. წინ სკამია. ავანსცენაზე, რგვალ მაგიდას ახლო, საკერი მანქანაა. მარჯვნივ პატარა რგვალი მაგიდაა, გარედან შემოსასვლელ კარის მარცხნივ ბუფეტია. საერთოდ ღარიბი მოწყობილობაა, გახუნებული, ძველის ფასონისა. კედლებზე ოლეოგრაფიული სურათებია!

გამოსვლა I.

კ ლ ე ო პ ა ტ რ ა ხელსახოცებს გარს უხვევს მანქანაზე.
ა ნ ნ ა უთოს ფიცარსა მართავს მარჯვნივ.

კლეოპატრა. (ხედას ჯოჯაზე მიიღებს) ოჰ, ღმერთო ჩემო, რა ნაირად მიელავს კბილი... რას არ ჩავიდენდი, რომ შემეძლოს. სამი დღე მტანჯავს. თუთუნის მაინც მქონდეს ერთი მოწევა, იქნება, დაეყუჩებინა. მოწევაც კი ისე საშინლად მინდა, რომ ლამის კედელს შევახტე.

ანნა. მოწვევაო? ღმერთმა დაგიფაროს. მერე, კაი ღღეს დაგაყენებს ტატინა ვლასევნა მაგ მოწვევისათვის. სჯობს, სულაც არ გაიფიქრო.

კლევოპატრა. მე ხომ სასიამოვნოდ არ მინდა, ოღონდ კბილი ჩამიყუჩოს. ანნა, თუ ღმერთი გწამს, იპოლიტეს მაგიდაში ჩაიხედე, იქნება, ერთი ციცნა თამაქო მაინც იყოს.

ანნა. აზა, არა, კლევოპატრა მათვეევნა, მე მაგ საქმეში ნუ გამრევთ, არა მსურს. გუშინწინაც კინალამ ჩამყლაპა, თქვენ რომ აფთიაქში გამგზავნეთ. თქვენ, აი, იმ სტუდენტსა სთხოვეთ, მდგურს... იმას მუდამ აქვს...

კლევოპატრა. იქ ეხლა მაშა არის, არ შეიძლება. ვინ იცის, რა ლაპარაკი აქვთ... ახალგაზრდები არიან. მყუდროება რად დავურღვიო... (იატაკს ათვალიერებს). აჰ, მოიცა... (ადგება და ეწოდება და ნამწვს აიღებს). ოჰო, აქ ხუთი სასუნთქიც გამოვა (გაჭკრავს წუმწუმს და სწევს. ისევ მანქანას მიუჯდება.)

ანნა. ნამწვი... არა გრცხვენიათ, კლევოპატრა მათვეევნა, განა ეგრე უნდა დაიმციროთ თავი, რომ ნამწვები აგროვოთ?..

კლევოპატრა. თავი დავიმცირო? მე მთლად ისე დამცირებული ვარ, რომ ამაზე დამდაბლება აღარც კი შეიძლება. იი, ცოტა დამიყუჩა.

ტატინა ვლასევნა. (სამზარეულოდან) ანნა, გამართე ფიცარი, თუ რა მოგივიდა? სამსაათს მაგაზე ფურფუტებ?

ანნა. მზად გახლავს... კაი ღღეს კი დაგაყენებს, კლევო-

პატრა. მათვევენა სჯობს გადაადლოთ, ღმერთმანი, მართალს ვამბობ! (მარცხენა კარისკენ მიდის) ფიცარი მზად არის!

კლეოპატრა. (გაჩქარებითა სწევს და აქმთ იქით იუულება. ტატიანა ვლასევენა შემოდის. უთო უჭირავს. კლეოპატრა საჩქაროდ ნამწვს გააქრობს და კერვას იწყებს. ანა გიდის).

II.

ტატინა. კიდევ აახრჩოლე, კლეოპატრა? მე რა გითხარი? (ფიცართან მივა და აუთოებს). ჩემი სახლი ღუქანი ხომ არ არის? იცოდე, გაგადღებ როდისმე, ღმერთმანი, გაგადღებ... მერე წადი და ქუჩაში ათიე ღამეები...

კლეოპატრა. მე, ტატინა ვლასევენა, კბილების გამო...

ტატინა. (აუთოებს). სწორედ, სწორედ, კბილების გამო!. ეს ოც და ათი წელიწადია, შენ სულ კბილების გამო ეწვევი... ერთი დამიხედეთ, ამასაც ჟინი აშლია!.. კაბის კალთები შემოჰფლეთია, აძონძილ ფარატინს მიუგავს და თამაქოს კი ყიდულობს... ერთს მერვედში ცხრა კაპიკს ჰფლანგავს.

კლეოპატრა. აბა როდის? მე დამავიწყდა კიდევ, როდის ვყიდულობდი... ოთხი თვე იქნება, ჩემს ჯიბეს ცხრა კაპიკი არც კი მიჰკარებია. ან საიდან? თითო ხელსახოცის გადახვევაში კაპიკ-ნახევარს მაძლევთ. განა ამით თამაქოს ყიდვა შეიძლება? აი, აქ ნამწვი ვიპოვე და

ჩემს ბედზე მოზდილიც იყო. ეხლა ხომ რიგიან ნამწვსაც ველარ იპოვის კაცი. ყველა სცდილობს, სულ ბოლომდე შეისუნთქოს.

ტატიანა. იყბედე, იყბედე... ცოტას გაძლევ! კაპიკ ნახევარი! სასმელ-საჭმელი? ეგ კი არაფერია? ორის წილს რო სთვლევდავ... დღეს სადილზე გიყურე და თვალი ველარ მოგაშორე: ორი გირვანქა პური მარტო შენ გადაყლაპე.

კლეობატრა. პურსაც მაყვედრით... ნატეხებს მითვლით... ყველა იმდონსა სჭამს, რავდენიც შეუძლიან აქ ხომ სურვილს ალაგი არა აქვს, თვით აგებულება თხოულობს.

ტატიანა. კმარა! ეგ სიბრძნე შენთვის შეინახე... რა ვქნა, რა დამართვია ამ უთოებს, დღეს რა მალე ცივდება? ეჰ, ზოგიც სალამოსთვის დარჩეს, მაშინ დავაუთოებ. ეხლა კი ნატაშას პერანგი უნდა ვკერო, ბარემ გავუთაო... აი, ესეც ინსტიტუდიდგან თითქმის შიშველი გამოისტუმრეს... ხაზინის დოვლათი ენანებათ ძუნწებს! (საცვალს ალაგებს. შემოდის სეღობინ) ძლივს, ღმერთს მადლობა, მოვესწარ თქვენს მობძანებას, ნარკიზ გავრილოვიჩ!

III

სეღობინ. სამსახური, სამსახური, ტატიანა ვლასენა! მე ხელ-ფეხ შეკრული კაცი ვარ. გამარჯობათ! (ხელს უწოდებს). აა, კლეობატრა. სულ უხვევთ, უხვევთ მაგ ხელცახოცებს და ნი-

შანს ადებთ ძალიან კარგი! კბილები? კბილები როგორ-ღა გაქვთ?

კლეოპატრა. საშინლად მიელავს.

სედობინ. ეე, ეგ კი ვერაფერია.

ტატიანა. დაბრძანდით, ნარკიზ გავრილოვიჩი!

სედობინ. დავბრძანდები (ჯდება).

ტატიანა. (ისიც დაჯდება) აბა?

სედობინ. რაო?

ტატიანა. ნუთუ დაგავიწყდათ?

სედობინ. (აგონდება) ჰო, მართლა, სკოლაზე მეკითხებით. დიალ, დიალ. არა, არ დამვიწყებია, სულ დაწვრილებით ვიანგარიშე. აი, ინებეთ, ტატიანა ვლასევნა (ჯიბიდან ამოიღებს ქაღალდსა და წაწმენდას): აი, სულ დაწვრილებით გავსინჯოთ. პირველი მოწყობილობა სკოლისათვის ხუთასზე ნაკლები არ დაჯდება.

ტატიანა. მერე, საიდან გავაჩინოთ ეგ ფული?

სედობინ. ეგ ჩემს ანგარიშს არ შეეხება და არც მიფიქრია. აი, მოისმინეთ, საიდან შესდგა ეგ ჯამი (სწერს). სკოლას ოთხი ოთახი მაინც დასჭირდება. აი, ჩავაგდოთ: სადგომის ქირა ხუთასი მანათი. ახლა... უჰ, რა ბნელა, ესე ხომ თვალეებს სულ დაიბნელებთ.

ტატიანა. ეხლავ, ეხლავ... კლეონატრა, ლამფა აანთე.

კლეოპატრა. (ადგება) არ ვიცი, ნავთი არის, თუ არა? გუშინ კი სულ დავწკრიტე.

ტატიანა. რაო? ჭურჭელშიც აღარ არის? ეს რა ამ-

ბავია! სვამ თუ რა არის, კლეოპატრა? გუ-
შინწინ ხომ სამი გირვანქა ვიყიდეთ.

სედობინ. ეჰე, კლეოპატრა მათვეყენა, თქვენ თურმე,
ჰმ .. სმაც გყვარებიან ჰე, ჰე! მე ეგ არ ვი-
ცოდი. ჰე, ჰე, ჰე! ისიც ნავთის სმა! მაშ
თქვენ ასაფეთქებელ ნივთიერებად გადაიქცე-
ოდით. წუმნუმა შორს დავიჭიროთ, რომ არ
აგაფეთქოთ.

კლეოპატრა. თქვენ მაინც არ დემცინოდეთ, ნარკიზ
გავრილოვიჩ! ისეც ყველა დამცინის.

ტატიანა. კარგი, პირი ნუ აუშვი, კლეოპატრა. წა-
დი, კუხნის ლამფა აანთე (კლეოპატრა მარჯვნივ
მიდის. ხმა მარჯვნივ ოთახიდან).

ლანსკაია. როგორ? მოითმინეთ! გახსოვთ, ლანგე რას
ამბობს. კეთილ-დღეობის შესახებ? აი, ეხლავ
ვიპოვოთ მის წიგნში.

სედობინ. ოჰო, სამეცნიერო კამათი... ვერა ხედავთ?
სწორედ საოცარია. გასათხოვარმა ქალმა რა
უნდა გაიგოს, ვიღაცა ლანგე რას ამბობს?

ტატიანა. მაშა კურსებზედაც იყო, ნარკიზ-გავრილო-
ვიჩ. ნასწავლი ქალია, განვითარებული.

სედობინ. განვითარებული? ნუ გამაგონებთ! შიშის
ზარს ნუ დამცემთ! უნდა მოგახსენოთ, მე ძა-
ლიან მეშინიან განვითარებულებისა, ჰე, ჰე!
მე მგონია, განვითარებულია ქალი, თუ განუ-
ვითარებული, სულ ერთი ბოლო მოელის—
უნდა გათხოვდეს, ჰე, ჰე! და შორს რომ არ
წავიდეს, სჯობს მაგასვე მისთხოვდეს, ე. ი.
ლანგეს კი არა, ე მაგ სტუდენტს. ჰე, ჰე!

კარასოვი. არა, ლანგე ცხადად ამბობს...

სედოზინ. (ეურში თითებს იცობს) როგორ უძლებთ, ტატიანა ვლასენა, ამისთანა ხმაურობას თქვენს სადგომში? მე სწორედ გადავიკარგებოდი.

ტატიანა. (მარცხენა კარებთან შიდას). თქვენ ისე გაქვთ ნერვები აშლილი, ნარკიზ გავრილოვიჩი, როგორც ეხლანდელ გასათხოვარ ქალბატონებს... სერგეი სერგეიჩი, მაშენკა! შეგვიბრალეთ და ცოტა დაბლა იბაასეთ! (თაფის ადგილს დაბრუნდება) თქვენ თამამად შეგიძლიანთ ეგრე ილაპარაკოთ, ნარკიზ გავრილოვიჩი, რადგან სამსახურიც კარგი გაქვთ და ფულიც შეგიქუჩიათ შავს ღლისათვის. მე კი, აბა, რა გავაწყო? პენსია ერთს კვირასაც არა გვეყოფნის. ჩემმა უბედურმა ქმარმა ნახევარი პენსიაც ვერ დაიმსახურა. მე ვიძალადე, ვიცბიერე და ცოტა რამ მაინც გამოვცინე, თორემ სულაც არას მაძლევდნენ. კარასოვი კი ოთახსა და სადილში ოცდახუთ მანათს მაძლევს. განა ეს არაფერია!

სედოზინ. მებრალებით, მებრალებით. ტატიანა ვლასენა.

ტატიანა. ეჰ, თქვენის სიბრალულით, ნარკიზ გავრილოვიჩი, უკაცრავად არ გახლდეთ, მე არამომეკრობა-რა, არც ავად და არც კარგად. ვინც-კი მიყურებს, ყველა ოხრავს: მებრალები, მებრალებიო! საქმით-კი არავეისგან არა მახსოვს-რა.

სედოზინ. ვითომ რაო? ხომ არა გნებავთ, ჯაფითა და ოფლით შექძენილი ფული ავიღო და თქვენ

ფებს ქვეშ გავშალო? ოცდახუთი წელიწადი წელში ვიკაკვებოდი, ქალღმერთებში თვალის ჩინს ვიწყალედი და ათას გაჭირებას ვიტანდი... არა, ბატონო, მე ეგებები არ შემძლიან.

ტატიანა. (გაჯავრებით). მერე, მე ხომ თქვენ ფულს არა გთხოვთ. განა ისიც კი არ შემძლიან, რომ ჩემს ბედს დავენდურო? მე მხოლოდ იმას ვამბობ, დიხაგრული ვარ-მეთქი. აი, ქალმა ინსტიტუტი დაასრულა და შინ მომიბძანდა. მეგონა, მომეხმარებოდა რაშიმე. ის კი, როგორც დევნილი მგელი, სულ იღრინება და ყველას თვალს უბრიალებს. ოჰ, ღმერთო ჩემო! (კლეოპატრას ახლებული ჯამფა მაჩქვს და მაგადაზე სდგამს).

კლეოპატრა. აი, ეხლა ხელებს გავინავთიანებ და მერე-კო გამიჯავრდებით, ხელსახოცები დაგილაქავებიაო

ტატიანა. მომშორდი ერთი შენის ლაქებით, კლეოპატრა, დაჯექ და შენი საქმე გააკეთე (კლეოპატრა მანქანას მიუჯდება). თქვენ-კი ერთი რამ უნდა გკითხოთ და გთხოვოთ, ნარკიზ გავრილოვიჩი. სკოლის დაარსება ნატაშასთვის ისე საქირია, ისე, რომ, აი..! (ხედას გაისვამს უკლები) ფული კი არ მბადია და იმედიც არსაიდანა მაქვს.

სედობინ. იმედიც არა გაქვთ? ჰმ! მაშ ლაპარაკიც შეტო ყოფილა მოდი, სხვა რამეზე ვილაპარაკოთ (მაგადაზე თითებით აჩვენებს). დიად, დღეს ავდარს ველოდი. ის კი არა თუ, სციფე დაიჭირა

ტატიანა. ნარკიზ გავრილოვიჩ! თქვენ ხელთ არის თქვენ ხომ ნატაშას მზრუნველი ხართ. იმის სახელობაზე კი ათას ხუთასი მანათია შენახული, რომელიც ცხონებულმა ჩემმა ქმარმა დაუტოვა, ვიდრე სრულ-წლოვანი არ გახდება, ვერ მიიღოსო.

სედობინ. ოჰო, აი, თურმე სადა სცემთ... ეგ ფული ხომ ჯერ სრულ-წლოვანი არ შექმნილა... ჰე, ჰე! ფულსაც თავისი ასაკობა და ხნიანობა აქვს. დიად, ათას ხუთასი, ხუთ-ექვს წელს ბანკში რომ შეისვენებს, ჰხედავ, ორათასამდე გაზდილა. მაშ როგორ გგონია? ჰე, ჰე! დიად, ფული ბანკში, როგორც კომოსტო ბოსტანში, სულ იზდება.

ტატიანა. მე ხომ ჩემთვის არ მინდა, სკოლა უნდა დავუარსო. მე ხომ კატორლიდან გამოპარული ავაზაკი არა ვარ, რომ გავუფლანგო.

სედობინ. ნუ ცხარობთ, ტატიანა ვლასეენა, ეგ ჯანმრთელობის მანებელია. თქვენ ბძანებთ, ფული ნატაშასი არისო, თქვენ-კი მზრუნველი ხართო, არა? დიად, სწორედ ეგრეა. მაშასადამე, ფულის გამოტანა თვით იმას შეუძლიან, ვისაც ეკუთვნის, ჩემის თანახმობით, რასაკვირველია.

ტატიანა. ჰო და, ისიც დაითანხმეთ, ნარკიზ გავრილოვიჩ მე როგორღაც არ მეხერხება. იქნება იფიქროს, ვითომც მე გაფლანგვა მინდოდეს. მოელაპარაკეთ სკოლის შესახებ, ნარ-

კიზ გავრილოვიჩი, თქვენ მოხერხებული კაცი ხართ.

სედობინ. ბატონი ბძანდებით, მოველაპარაკები. ლაპარაკს ხომ ბაჭი არა აქვს და მეც ხომ ორთქლ-მავალი არა ვარ, რომ შეშა შემომიკეთონ და ხარჯი გასწიონ, ჰე, ჰე!
(შემოდის იპოლიტ, ჰაეტოს იხდის და სკამზე მიაგდებს)

IV.

სედობინ. აა, ფილოსოფოზო, გამარჯვება! რა ჰქენ? ვერ მოიგონე ისეთი მანქანა, რომ ადამიანს სმა-ჭამა აღარ დასჭირდეს? ჰე, ჰე, ჰე! იცით, ეგ მე შევუკვეთე. ეგ რომ სულ ფილოსოფოზობს, მფც ვეუბნები: ტყუილ-უბრალოდ რად აბნევ მაგ ტვინს. მოდი, ისეთი მანქანა მაინც მოიგონე, რომ სმა-ჭამას გადაგვაჩვიო. მაშინ მადლიერი უთამომავლობა საგანგებო ძეგლს აგიგებს-მეთქი, ჰე, ჰე, ჰე!

იპოლიტ. (სათვალეს იწმენდს). ვერასა ვხედავ. აა, თქვენ ბრძანდებით? გამარჯვება, ნარგიზ გავრილოვიჩი!

სედობინ. ჩემი სახელი ნარკიზია და არა ნარგიზი.

იპოლიტ. ეგ სულ ერთია. მე ლათინურის გამოთქმით ვამბობ, თქვენ—ბერძნულისა, ერთი და იგივეა (სედობინ ხელს იქნევს).

ტატიანა. გაკვეთილის ფული მოგცეს!

იპოლიტ. მაშ, სრული რვა მანათი.

სედობინ. ერთის თვისა? რა ცოტაა!

იპოლიტ. რა გაეწყობა, მეტს არ იძლევიან, ნარგიზ გავრილოვიჩი. რო მოეცათ, ხომ ავიღებდი, ხელს უკან არ წამოვიღებდი... შინ მხოლოდ ექვს-ნახევარი მომყვა. აი, ეს წიგნივიციდე, სულმა წამძლია (ჯიბიდან წიგნს იღებს და უჩვენებს). მანათ-ნახევარი მივეცი.

ტატიანა. ღმერთო, რა ძვირია თქვენი წიგნები!.. მაშ მომეცი ექვს-ნახევარი.

იპოლიტ. ინებეთ (ფულს აძლევს). არავინ მიკითხა?

ტატიანა. არავინ და, მგონი, არც არავინ გაიწანწალებს. განცხადებისა მე არა მწამს-რა, ფულს ტყუილად იღებენ.

სედობინ. გაზეთში გამოაცხადეთ?

იპოლიტ. დიად... თარგმნის შესახებ (მიდის სწორკ მაგიდასთან და სანთელს ანთებს).

კლეოპატრა. განცხადება სულ ტყუილი ყოფილა. მე კი არ გამოვაცხადე, ხელსაქმე მინდოდა, რომ არა გამოვიდა-რა. (იპოლიტ სურთუქს იხდის და მაგიდას მიუჯდება).

სედობინ. ფილოსოფოსს დამიხედეთ! ჰე, ჰე! აბა სადაური ფილოსოფოზი ხარ, როდესაც ისიც კი არ იცი, რომ უცხოსთან და მეტადრე ქალებთან უსერთუკოდ ყოფნა უზღველობაა.

იპოლიტ. ეგ კანონი იმას შეეხება, ვისაც განცალკევებული კაბინეტი აქვს. ამასთანავე, თქვენ უცხო კი არა ხართ, არამედ ჩვენი საყვარელი ნათესავი. კლეოპატრა კი ქალებში არ ჩაითვლება.

კლეოპატრა. თქვენც დამცინით, იპოლიტ! მაშ შე, თქვენის აზრით, რა უნდა ვიყო, თუ ქალი არა ვარ?

იპოლიტ. თქვენ?.. თქვენ კლეოპატრა ხართ... რაღაც საშუალო არსება ქალსა და ნემსს შორის.

ტატიანა. (აგონდება) უიმე, ღმერთო ჩემო! მე იქ ყავა დავსდგი მოსახალად, ვინ იცის დაიწვა კიდევ. მერე როგორ გაძვირდა ყავა! ველარც კი მიჰკარებინარ.

სედობინ. თქვენც აიღეთ და მეტი ციკორი შეაპარეთ.

ტატიანა. დიად, ციკორს კი მუქთად ურიგებენ! ყველაფერი გაძვირდა, ყველაფერი! (მარცხნივ ახსნა შემოდის).

V.

ანნა. მოსარეცხე გახლავთ.

ტატიანა. აი, ახლა საცვალი უნდა ვთვალო. ხომ ხედავთ, ნარკიზ გავრილოვიჩ, რიგიანად ამოსუნთქვის დროც კი არა მაქვს, წელში ვწყდები ყველაფერი მე თვითონ უნდა ვაკეთო...

კლეოპატრა. მე დავთვლიდი, ტატიანა ვლასევნა.

ტატიანა. შენ შენი საქმე აკეთე, თუ ღმართი გწამს. ისეც დაუფვიანეთ.

ანნა. მობძანდებით, ქალბატონო, თუ არა?

ტატიანა. წადი, გადაარჩიე, რიგზე დააწყე და მოვალ.

ანნა. გადავარჩიე და მოვრჩი კიდევ. განა მე არ ვიცი!

ტატიანა. მაშ კარგი, მოვალ. ოჰ, ღმერთო ჩემო,

ერთი კვირა მაინც მომე თავისუფალი, რომ
დავეგდო და შეიდი დღე გაუნძრევლად ვიძინო.
(ანხა გადის. დეროფანში სტიოპას სმა: „თქვენ
ვერ გაიგეთ ჩემი ნათქვამი, ნატალია პეტროვ-
ნა! თქვენ არაოდეს არა გსურთ გაიგოთ,
რას ვამბობ. ერთხელ მაინც მომისმინეთ“).

ტატიანა. აგერ, პრინცესაც მობძანდება!..

სედობინ. ჩემი ჩერჩეტიც თან მოსდევს, სტიოპა; ჰე!..

ტატიანა. მაშ მოელაპარაკეთ, ნარკიზ გავრილოვიჩ
კლეოპატრა, გამომყე, აქ შენი ჭკუისა არავინ
არის.

(კლეოპატრა საკერავს აკროვებს და ორივენი
გადიან მარცხნივ).

(გარე კარიდან შემოდის ნატაშა, შლიხასა და
წამოსასხამს მაშინვე მოიხდის).

(თან სტიოპა შემოჭეუება, შლიაჰა ხელში უჭი-
რავს. მიუღენ ზატარა რგვალ მაგიდასთან, მარცხნივ.
სედობინს ვერა ხედავენ, რომელიც, დივანზე ჩამო-
მჯდარი, იქვე დარჩება და თვალ-უურს ადევნებს).

VI.

სტიოპა. მე მხოლოდ ის მინდა, რომ მარად გემსა-
ხურო და ჯილდოს არა ვთხოვლობ.

ნატაშა. ჩამომართვით ეს საძაგელი ტვირთი (წამოსასხამს
გადუგდებს). ჰო, თქვენა გსურთ მემსახუროთ...
მაშ ერთი რამ დამავალეთ...

სტიოპა. მიბძანეთ, ჩქარა მიბძანეთ, ნატალია პეტროვნა!

ნატაშა. (ჩამოჯდება ზატარა მაგიდასთან და თავს ხელებზე დაყრდნობს). მარტოდ დამტოვეთ...

სტიოპა. აი, ყოველთვის ეგრე იცით! მე რას გიშლით, აბა ზძანეთ? მე ხომ არაფერს, სრულიად არაფერსა გთხოვთ. პირიქით, რომ შემეძლოს, ამ ღარიბ ოთახს მდიდრულ სასახლედ გადავაქცევდი, ოქროს ფრად მოვარაყებულ კედლებით, ხელოვნურად დასურათებულ ქვრითა და ძვირფას ფარდა-ხალებით. მაგრამ, საუბედუროდ, თილისმები არ მისწავლია და უბრალო მოხელედ ვითვლები მზღვეველთა საზოგადოების კანტორაში, სადაც თვეში მხოლოდ სამ-თუმან-ნახევარს ჯამაგირს მაძლევენ. ჩემი რა ბრალია, რომ ნიჭი არა მქონდა სწავლისა და გიმნაზიაც ვერ გავათავე.

ნატაშა. და რადგან თქვენ თილისმები არ გისწავლიათ, ამიტომ ეხლა ამ გარუჯულ ოთახში დამტოვეთ, სადაც დადაღულ ქონისა და ნატისუსლის სუნი ტრიალებს, ჩვენც ბოლისგან ვირუჯებით და კლეოპატრასთან მუსაიფით ვერთობით.

იპოლიტ. (წიგნს თვალს აშორებს) გამიგონე, დაო, მე კარგ რამეს გირჩევ.

ნატაშა. (ამხარტაუნულად შეხედავს) უწინარეს უნდა გთხოვოთ, ტანთ ჩაიცვათ. ეგ ხომ საზიზღრობაა.

სტიოპა. ჰო, იპოლიტ, რასაკვირველია, უნდა ჩაიცვა. ეგრე არ შეიძლება!

იპოლიტ. ამას არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს. აჰა, ჩავიცვამ (სურათუკს იცვამს). მაგრამ რჩევა კი

მაინც უნდა მოისმინო. როგორც ვხედავთ, შენ მეტად ნაზის გემოვნებისა ხარ და შენს სიფაქიზეს ვერ აუტანია ეს ფარდა, ეს გახუნებული სავარძლები და ყოვლად უმწიკვლო სახეც კი ყოვლად უწყინარის ადამიანისა მთელ დედამიწის ზურგზე — კლეოპატრასი. ეს გემოვნების ბრალია. მაშ ნუ იჭირებ საქმეს, დაიჭირავე ცალკე ოთახი, მოაწყე, როგორც გენებოს, და იცხოვრე, როგორცა გსურს, შენს გემოვნებაზე.

ნატაშა. სულელური რჩევაა.

იპოლიტ. სულაც არა. შენ ხომ ფული გაქვს, ათას ხუთასი, რომელიც, მამამ გიანდერდა. დაითანხმე შენი მზრუნველი, ნარკიზ გავრილოვიჩი, რომ მოგცეს ეგ ფული.

სედობინ. არა, არა მისცემს.

სტიოპა. მამა?

ნატაშა. (გაბრაზებული) აქ ყოველ კუთხეში საიდუმლო მეთვალყურე უნდა იყოს.

სედობინ. ჰე, ჰე, საიდუმლო! რა საიდუმლოა, როდესაც ყოველივე ცხადად სჩანს და გარკვევით ისმის. მაგრამ მზრუნველი ფულს მაინც ვერ მოგცემთ, ვერა.

სტიოპა. მაგას რად ამბობ, მამა? ხომ ხედავთ, ნატალია პეტროვნა უიმისოდაც ცუდ გუნებაზეა!

სედობინ. შენ რაღას ყოყლოჩინაობ, შე სულელო? ნატალია პეტროვნას შენ არაფრად მიაჩნხარ, შენ კი ეჩრები. ოჰ, რეგვენო, რეგვენო!

სტიოპა. ეჰ, თქვენ ისევ თქვენებურს მოჰყეთ!

სედობინ. ფული რად გინდათ, როგორ გინდათ მოიხმაროთ?

ნატაშა. როგორც სხვები ხმარობენ—დავხარჯავთ.

სედობინ. ჰე, ჰე, ჰე! ათას ხუთასი მანათი, აბა როგორ გგონიათ, რავდენ ხანს გეყოფათ?

ნატაშა. მე რა ვიცი. მე არაოდეს ფული არ მქონია.

სედობინ. აბა, მეც მანდა ვარ. აი, მე მოგახსენებთ: იყიდით მორთულ კაბას, არშია—მოსავლებით შემკობილს, ფრიალა წამოსასხამს, ამას, იმას და ნახევარი თქვენი ფულისა ვითომც არა ყოფილა. დანარჩენიც ერთ-ორ თვეს გეყოფათ საცხოვრებლად და თქვენი ფული სულ გაიფლანგა, გაფრინდა! შემდეგ? მერე რაღა უნდა ჰქნათ? ისევ აქ დაბრუნდეთ? მაშინ ხომ ეს ფარდა უფრო საძაგლად გეჩვენებათ... არა, ის ფული მაგისთანა რამეებს ვერ მოხმარდება. რაც ცხონებულ თქვენის მამის ნაშრომია, მე ქარს ვერ გავანიავებინებ. მე ჰასუხის-მგებელი ვარ... გარწმუნებთ, თქვენვე მოხვალთ მერე ჩემთან და გულწრფელად მეტყვით: გმადლობდ, ნარკიზ გავრიელოვიჩ! დიად!

ნატაშა. მერე... როცა სული ამომხდება.

სედობინ. რაღა? ეგრე რად უნდა იყოს? თუმცა თქვენი დედა ღარიბია, მაგრამ თქვენ მაინც მშობლის ქოხში ხართ და არა უცხოსთან. ჰკვიანი ქალი ხართ, ნასწავლი, თქვენ რამე საქმეს უნდა მოჰკიდოთ ხელი, დიად, საქმეს.

ნატაშა. (შდეღვარე ღამეღლით) მე შემეძლიან მაგალი-

თად, ქარგა გავაბა, კაბა და ბალიშის პირი ან დივნის გადასაფარებელი მოგქარგო, არა?

სედობინ. ქარგა რა საჭიროა? თქვენ შეგიძლიანთ, მაგალითად, კერძო სასწავლებელი დაიარსოთ და ბავშვებს ასწავლოთ... თქვენ ხომ დიპლომი გაქვთ.

ნატაშა. (თავზარდაცემული) სკოლა... ბავშვებს ვასწავლო...

სედობინ. რამ შეგაშინათ? „ეშმაკი ისე საშიში არ არის, როგორც ხატვენო“... ჰე, ჰე, ჰე! მაპატიეთ კადნიერი სიტყვა: ყველა შრომობს, თქვენი დედაც შრომობს, კლეოპატრაც შრომობს, თქვენი ძმა იპოლიტეც, თუმცა ფილოსოფოზია, მთარგმნელობს. ყველა, ყველა შრომობს. ჰამა უნდათ და შრომობენ. თქვენი დედა დღე და ღამე ჯანს იღვეს, წელს იწყვეტს. თქვენ, როგორც ახალგაზდა ქალი, მოვალე ხართ დედას შელავათი მისცეთ. დიად, ეხლა ის საცვლებსა თუ სხვა რამეებსა სთვლის. განა მოხუცს ეადვილება წელში მოკაკვა? თქვენ კი ნორჩი ხართ, ჯანმრთელი. შესრიხლდებოდით სამზარეულოში და ეტყოდით: დედა-ჯან, მაგას ხომ მეც გავაკეთებ!.. დიად, ასე უნდა.

ნატაშა. (ხერკებ აშლილი) მე არ მეხერხება... არ შემიძლიან.

სედობინ. თქვენი ნებაა. მე კი ჩემი ვსთქვი და თქვენ როგორც გენებოთ... დიად! სკოლისათვის შემიძლიან ფული მოგცეთ, ქარს კი ვერ

გავატან. (სათსა სინჯავს) იპოლიტ, დედა-
თქვენს ეტყვიტ, ნახევარ საათის შემდეგ კიდევ
გამოივლის-თქო. თუმცა მეც არ ვიცი, რის-
თვის გამოვიარო. (სტიოჰას) შენ-კი, დომ-
ხოლო, აქა რჩები? ტყუილად სცდები, ძამია!
ნატალია პეტროვნა, როგორც ნათქვამია,
შენი რომანის გმირი არ არის. ოჰ, სულელო,
სულელო! (გადის).

VII.

სტიოპა. აი, ყოველთვის ეგრე იცის. არც აციებს,
არც აცხელებს და ისეთ რამეს იტყვის, რომ
ტყუილ-უბრალოდ გამაბიაბრუებს. ისეც
მცირე ჭკუის პატრონი ვარ და მაგისტანა
სიტყვების შემდეგ ხომ სულ ვიფანტები...
მე წავალ, ნატალია პეტროვნა, თორემ გაბე-
ზრებთ და უფრო ცეცხლს გიკიდებ.

ნატაშა. (ჩაფიქრებული მიდი-მოდის) სწორედ გითხრათ,
ჩემთვის სულ ერთია, წახვალთ თუ დარჩებით.

სტიოპა. ეგ უარესი... რო გამაგდოთ, უმჯობესია, უფ-
რო ადვილი ასატანია... მაშ წავალ. ნახ-
ვამდის, ნატალია პეტროვნა!

ნატაშა. (დადის) ნახვამდის.

სტიოპა. (კართან) მე კი... აქ მინდა დავრჩე.

ნატაშა. დარჩით...

სტიოპა. არა, წავალ (გადის).

VIII.

იპოლიტ. ეჰ, დაო! შენ ცხოვრებისა ჯერ არა გაგეგება-რა და არც იცი, ცხოვრება რას გვავალებს!

ნატაშა. რას? მითხარი, შენ მაინც გამაგებინე.

იპოლიტ. მეც კი, სწორედ გითხრა, ჯერ კარგა ვერ შემიგნია. მოვისაზრებ და გეტყვი (აღკებს). ძლივს მოვრჩი. რა საძაგლობაა! ფრანგულით თარგმნა თითქმის არაფრად მიაჩნიათ. ათ მანათს იძლევიან თითო თაბალში, რაც ორმოც ათას ასოს შეადგენს. მაგრამ ამ მძიმე საქმესაც მრავალი ეძებს და ვერ უშოვია. შედარებით, მე უფრო ბედნიერი ვარ (ფურცლებს აკრძებს და ახვევს). თარგმანს წავიღებ. თორმეტ მანათამდე შერგება.

(შემოდის ჯანსკია და კარასოვი, რომელსაც ზალტო აცვია და შლიაჰა ხურავს).

IX.

კარასოვი. (აჰმაჩაკს განაგრძობს) ეხლა გაკვეთილი მაქვს. საათის ცხრაზე-კი თავისუფალი ვიქნები და, შეიძლება, წიგნის კითხვა განვაგრძოთ. გამარჯობა, ნატალია. პეტროვნა!

იპოლიტ. (კარასოვს) მოიცა, ერთად წავიდეთ (ზალტოს იცვამს). მარია გრიგორენა, ვინიცობაა, მიკითხოს ვინმემ იმის გამო, გაზეთში რომ გამო-

ვაცხადე, სთხოვეთ ადრესი დამიტოვონ. წავიდეთ, კარასოვ!
კარასოვ. წავიდეთ (ცაღიან).

X.

ლანსკაია. გამიგონე, ნატაშა: დამშვიდდი, დაჯექ, მინდა მოგელაპარაკო.

ნატაშა. ყველა რიგრიგად მელაპარაკება. შენც, სკოლაზე თუ გინდა მებაასო?

ლანსკაია. (ჯდება) არა, სკოლაზე არა... მე გული მეწვის, ეგრე ცივად რომ მეპყრობი. მართალია, ჩვენ რვა წელიწადი განშორებული ვიყავით, და სხვადასხვა-ნაირი ცხოვრება გვქონდა, მაგრამ ბავშვობა ხომ ერთად გავატარეთ. მე ძალიან მინდა ისევ დავმეგობრდეთ, ნატაშა. იქნება ჩვენ ორმა მოვიფიქროთ რამე შენთვის.

ნატაშა. მოვიფიქროთ... ჩემთვის... აქ...

ლანსკაია. რატომაც არა. მართალია, შენი ცხოვრების იდეალი ფანტაზიურია, საოცნებო, მაგრამ იდეალის შეცვლაც შეიძლება.

ნატაშა. ძალდატანებით? ჰა, ჰა, ჰა!.. ნათესავეების სურვილისამებრ?

ლანსკაია. არა, საჭიროებისამებრ და საღის მსჯელობით.

ნატაშა. რომ არ ვიცი, საღი მსჯელობა რასა ჰქვიათ! მაგას ინსტიტუტში არ გვასწავლიდნენ... ჭკუიან ფარდულში მოვთავსდე, დაბრანძულ ბავშვებს ვასწავლო და შემდეგ, ყოველ სურ-

ვილებიშ შესაერთებლად და დასამთავრებლად, გაფთხოვდე, სტიოპას ან სხვა მაგისტანას გაეყვე და მისი ქაპანი ვწიო—არა, მე მაგისტანა იდეალებს ვერ დავისახავ და ვერც ვემსახურები!

ლანსკაია. მოითმინე, ნატაშა, შენ სულ სხვას ამბობ. იდეალი ხომ ყოველთვის მიუღწეველია. და, იდეალს გარდა, ნამდვილი ცხოვრებაც არსებობს, რომელსაც გზას ვერ აფუქცევთ. ნუთუ შენი თავმოყვარეობა, შენი ამპარტავნობა ნების გაძლევს, გულხელ-დაკრებილი იჯდე იმ დროს, როდესაც სხვები შენთვის შრომობენ? მაპატიე, ნატაშა, და მე ეგ ვერ გამიგია, ვერ წარმომიდგენია. ყველა შენ გებუზღუნება, ყველა გაყვედრის, მე შენ მაგიერ ვიტანჯები და შენ-კი ყური წაგიყრუებია და არა გემის-რა, როგორც ქვითკირის კედელს...

ნატაშა. დამაცადეთ, ქვითკირი ენას ამოიდგამს და ყველას პასუხს გასცემს. მე სული კიდევ მეხუთება და მოთმინების ძაფიც მაღე გამიწყდება.

ლანსკაია. მერე, რას ჩაიდენ?

ნატაშა. მეც არ ვიცი, რას ჩავიდენ. მაგრამ ბავშვებს მაინც ვერ ვასწავლი, არ შემიძლიან. გაიგე, არ შემიძლიან! შენ მაიც ნუ გამამწარებ მაგ ლაპარაკით!

ლანსკაია. მაშ ცხოვრების იდეალი შენ როგორ წარმოგიდგენია?

ნატაშა. ვიცხოვრო ისე, როგორც სხვები ცხოვრობენ. მე ჯერ არ მინახავს და კარგად არ ვი-

ცი, რა არის ცხოვრება? მე იმისთვის მხოლოდ ცალი თვალი მომიკრავს სადღესასწაულო ეტლის სარკმლიდან, როდესაც ჩვენ დაგვასეირნებდნენ ზღვის პირას; ან იმ დროს, როდესაც ჩვენ ინსტიტუტში ჩემს ამხანაგებს ნათესავები ეწვეოდნენ და ყვავილებსა და ტკბილეულს მოუტანდნენ; ან კიდევ სადღესასწაულოდ მორთულ და გაჩადებულ ინსტიტუტის დარბაზში საცეკვაო საღამო რომ გაიმართებოდა, მხიარულება, სიცილი, ხუმრობა და ხმაურობა ასტყდებოდა... ოჰ, რა საუცხოო იყო ის სეირნობა, ის საღამოები, ცეკვა, თავისუფალი ბაასი უცნობებნათ, იმათი ხუმრობა და საიდუმლო, შეკვეცილი სიტყვა!.. ინსტიტუტის ფანჯარაში რომ გავიყურებოდი და ჩემს წინ ეტლები დაჰქროლავდნენ, ან ფეხით მოსიარულენი აქეთ-იქით მიისწრაფოდნენ, ასე მეგონა, იმ ორკეც შუშებს იქით სიცოცხლე სჩქეფს და გრგვინავს, როგორც ცეცხლის მფრქვეველი ქედი, სიცოცხლე ღელავს და ხალხი ბედს თანდათან უახლოვდება. იმ დროს ჩემს თავს ვეკითხებოდი: შენ, შენ როდის-ღამიალწევ შენს ბედის ვარსკვლავს-შეთქი?

ლანსკაია. ბედნიერებას, ბედის ვარსკვლავს უბრძოლოდ ვერ დაუახლოვდები.

ნატაშა. ოო, ვიბრძოლებ, შე ბრძოლისა არ მეშინიან?

ლანსკაია. განა, რასაც ხედავ, ის კი ბრძოლა არ არის? განა ჩვენ ყველანი, შენი დედა და

ძმა იმისთვის არ ვიბრძვით, რომ ჩვენი ცხოვრება უკედ მოვაწყოთ?

ნატაშა. ეგა?.. ეგ ბრძოლა არ არის... ეგ უაზრო ფართხალია ბინძურ წუმბეში, უიმედო, უილაჯო, ბნელი, ბნელი...

ლანსკაია. (წაშლდგება). ერთის სიტყვით, შენ ცხოვრება მომხიბლავ ზღაპრად მივაჩნია...

ნატაშა. სწორედ, სწორედ... მომხიბლავი ზღაპარი... ლამაზი, მშვენიერი, საამური, გულ-წარმტაცი... ან იმნაირი უნდა იყოს ცხოვრება, ან არა და, სჯობს, სიცოცხლე სრულიად მოიშპოს.

ლანსკაია. ეგ რომ შეუძლებელია...

ნატაშა. უფერულ არსებობას სრულიად დამსხვრევა სჯობია.

ლანსკაია. მაგ მოთხოვნითა და გემოვნებით სიცოცხლეს სულ გაიმწარებ.

ნატაშა. სხვა ცხოვრება არც ვარგა და არც მინდა.

ლანსკაია. ნატაშა! ნუ გავიწყდება, რომ ყველა ჩვენგანს რაიმე მოვალეობაც აწევს. აი, როგორ არა ვთქვა, მე მაოცებს შენი გულ-ცივობა დედისადმი, რომელიც მართლა რომ ღონე-მიხდილობამდე შრომობს. რა არის, შენც ხანდისხან ხელი გაანძრიო და დაეხმარო, ან მცირეოდენი თანაგრძნობა გამოუჩინო.

ნატაშა. თანაგრძნობა!.. შენ არ გესმის, მაშა, ვერ მიმხვდარხარ... განა თუ გულჩვილობა მაკლია, განა სიბრაღული არა მაქვს! თქვენ რომ შემოგვტყერით, ხალხს რომ ვუყურებ,

ყველა უბედურად მიმაჩნინხართ, ყველა მებრა-
ლება... დიად, ყველა, რადგან არავინ იმას არ
აკეთებს, რაც იამება... განა შენ ისე ცხოვრობ,
როგორც გინდა? დედაჩემი?... კლეოპატრა?...
ეს რა სიცოცხლეა. ეს სსვა რაღაცაა, საში-
ში და საზარელი... ყველას გართობა სურს,
მხიარულობა და სიამოვნება სწყურია. ნამდვი-
ლი სიამოვნება და სიხარული კი არავისა
აქვს... მე ყველა მებრალება და ჩემი თავიც...
ოჰ, ჩემი თავი რა რიგ მებრალება, ძალიან
მებრალება... მე მსურს მთელის მკერდით,
მთლად ჩემის არსებით ვისუნთქო და შებოქი-
ლი-კი ვარ, სული მეხუთება... ხანდისხან
მინდა, რაღე სამუშაო მქონდეს, რომ გული
გავაყოლო და ყველაფერი მივივიწყო, მინდა
ვიშრომო ყველას მაგიერ—დედის, კლეოპატ-
რისა და იპოლიტეს მაგიერ, მაგრამ, გავიფი-
ქრებ თუ არა, ვითომც რაღაც მძიმე საქმეს
ვადგევარ, დაგდაგს დამაწყებინებს, შიშის ზა-
რსა მცემს. შენ ამას ვერ წარმოიდგენ...

(მარცხენა კარდან გაჩქარებით შემოდის ტა-
ტიანა ვლასევა).

XI.

ტატიანა. იპოლიტ, იპოლიტ! აქ არ არის? წასუ-
ლა?... ვილაც დიდი ბატონი კითხულობს,
კარგა ჩაცმული, მგონი, სათარგმნი მოუტა-
ნია... (დაინახავს სკამზე ნატაშას შლიაშას). შენს
თავს მაინც მოუარე, ღვთის გულისათვის. ეგ

პალტო თავის ალაგას დასდე. მოვიდა ლ მიაგდ-
მოაგდო — იქ პალტო, იქ შლიაპა... რიგია
კაცს არც კი მოესვლება... (ნატაშა გაჩერებულია).
რას გაჩერებულხარ? როდემდის უნდა გილა-
გო და გემსახურო? ჯანი გამიტყდა, ღონე მი-
მელია...

ნატაშა. (სანტად იღებს შლიაპას). მე ავალაგებ...

ტატიანა. (უთოს ფიცარს დაინახავს) უიმე! აკი ფიცარი
აქვე ყოფილა! ნატაშა, შენს დედას მიეშვე-
ლე!.. უყურეთ! ისე გახევებულა, თითქო ხე-
ლები დასცვივნიაო.

ნატაშა. (შლიაპით ხელში უთოს ფიცართან შივა და სცდი-
ლობს აიღოს, მაგრამ ვერ მოუხერხებია. შესდგება
უღონოდ კარინდებული).

ტატიანა. (მიფარდება). ოჰ, მომშორდი, ღვთის გული-
სათვის! სჩანს, დედა შენი სიბერემდე ჯაგლაგ
ცხენად უნდა დარჩეს! (აიღებს ფიცარს და
შიდის).

ნატაშა. (გაშტერებული უკან დაიწევს და საწერ მაგიდასთან
ჩამოჯდება).

ტატიანა. (ფიცარი მიაქვს მარცხნივ კარისკენ)

ლანსკაია. (ჩუმად ტატ. ვლასევანს). მაგაებს რად ეუბნე-
ბით? ხომ ხედავთ, იტანჯება საწყალი?

ტატიანა. (ჩუმად) ილაჯი გამიწყდა, ვერა შევასმინე-
რა... აღარ, აღარ შემადლიან... (ხმა-მალდა).
მიიღეთ, შეიღებო, და მოელაპარაკეთ. იქნება,
კარგი რამ საქმე ჰქონდეს. მე ხომ ვერას
გავიგებ და ვერას ვუპასუხებ.

გრაფ იუორსკი (შემოდის ქადაღებით ხელში).

XII.

ტატიანა. (უთხს ფიცრით). მობძანდით... ეგენი მოგახსენებენ. მობძანდით, მობძანდით... უკაცრავად, გვაპატიეთ, ღვთის გულისათვის...

იუორსკი. (თავს უკრავს).

ტატიანა (თავს უკრავს და მიდის მარცხნივ. თან ფიცარი შიშვს).

XIII.

ლანსკაია. თქვენ თარგმნის გამო თუ მობძანდით?

იუორსკი. დიად. თქვენ სთარგმნით?

ლანსკაია. არა, აქ სტუდენტია. ეხლა წავიდა. თავისი შრომა წაიღო. თუ გნებავთ, თქვენი აღრესი დაუტოვეთ.

ნატაშა. (წამოდგება) ნუთუ გრაფია?..

იუორსკი. მინდოდა მომელაპარაკნა. აქ ცოტა რამ გამოსარკვევია.

ნატაშა. ნეტამც დედა მიწა გასკდეს და თან ჩამიტანოს!..

ლანსკაია. ის დღესვე გაიხლებათ, საცა გნებავთ.

იუორსკი. ჰო? მაშ ჩემს აღრესს დავტოვებ (ათახს თავს გადავლებს და სწორ მაგიდას დაინახავს). შეიძლება? ორიოდ სიტყვას დავუწერ.

ლანსკაია რატომ, ინებეთ.

ნატაშა. (ფარდისკენ დაიწევს).

იუორსკი. (მაგიდისკენ მიდის და ერთბაშად შეჩერდება). უკაცრავად... უნდა ვსცდებოდე... ნუთუ თქვენა ბრძანდებით, მადმუაზელ ბაბროვა?

ნატაშა. (მეტად შეშვრთაფი) მე გახლავართ, გრაფ...

იუორსკი. ვერ წარმოიდგენთ, რა რიგ მიხარიათ! (შაუხსლოვდება და ორივე ხელს ჩამოართმევს). დიდად მიხარიათ, თქვენ რომ გხედავთ.

ნატაშა. დაბძანდით, გრაფ!.. (მიდის მატარა რკვალ მაკიდსთან მარცხნივ).

იუორსკი. (დაჯდება. ნატაშაც). საიდგან, როგორ? აქ რამ გაგაჩინათ? იცით, დღეს დილით გულთმისანს რომ ეთქვა, ვითომც თქვენა გნახამდით სადმე, არ დავიჯერებდი.

ნატაშა. ეს დედა ჩემის სადგომია, გრაფ.

იუორსკი. აა!.. ნუთუ?.. (ცოტა აღეფეგებუფი) მაშ ვგრე... ჰო... მე კი მას შემდეგ, რაც ლიზ ინსტიტუტიდან შინ დაბრუნდა, სულ მოწყენითა ვცხოვრობ. წინად კი და უკანასკნელ სამსწელს ხომ, როგორც მოგეხსენებათ, მუდამ დავდიოდი მის სანახავად და ვერთობოდი. გახსოვთ, რა მხიარულება, სიცილი და კამათი გვქონდა, თქვენთან მეტადრე. იმ დროს მეც თქვენში ვახალგაზდდებოდი. გახსოვთ, თქვენი თავაზიანი დედობილი თითით როგვემუქრებოდა? თქვენ ძალიან უყვარდით და, ვგონებ, ზაფხულობით თან მიჰყავდით ორანიენბაუმს.

ნატაშა. ის ხომ გადაიკვალა.

იუორსკი. დიად, ვიცი. დიდი უბედურებაა... თქვენ, თქვენ?.. თქვენ ეხლა ისე თავდაპირილი ხართ, დარბაისელი, ისეთი მოღვრემილი სახე გაქვთ, რომ ცოტადლა წააგავხართ წინანდელ

ბაბროვას — ცქრიალა, ცელქ, მხიარულ, კვი-
მატსა, ენა-მხივილს... ოო, საშინელებაა!..
დარბაისლობა სულაც არ გიხდებათ. . . ეგრე
რამ შეგცვალათ?

ნატაშა. (ხმის კანკაღით) არ ვიცი...

იუორსკი. (დაცქერდება) ოო, ცრემლიც მოგერიათ? აი,
აი, აი! (ხელს დაუჭერს) ეგ არ ვარგა, არ
ვარგა... რაო? არ მოგწონთ განა ესეთი ცხო-
ვრება? დიდი განსხვავებაა ოცნებასა და სინა-
მდვილეს შორის?.. მესმის, მესმის... მაგრამ
ხომ შესაძლოა, ეგ გარემოება შეიცვალოს.
თქვენ მეგობრები გყავთ, ძველი მეგობრები...
მე ღიზს მოველაპარაკები. ჩვენ მოვახერხებთ
რასმე. ღიზს თავის ამხანაგებში თქვენ ყვე-
ლაზე მეტად უყვარდით, თქვენ ყველაზე
ლამაზი და სანდომიანი ხართ. ძალიან გამე-
ხარდა, თქვენ რომ დაგინახეთ. გახსოვთ ის
ზაფხული, რამდენიმე კვირა ჩვენსა რომ
გაატარეთ სოფელში? როგორ ვსიამოვნდებით!
ცხენებით რომ ვჯირითობდით. თქვენ ხომ
ისეთი მხედარი ხართ, როგორც ნამდვილი
ამაზონელი ქალი. იმ სამს კვირას მე გატა-
ცებული ვიყავ და ისე ცხარედ მიყვარდით,
თითქო ოცი წლის ჯაბუკიაო.

ნატაშა. (კამოცოცხლდება) ჰა, ჰა, ჰა, ჰა! ერთხელ მე და
ღიზმა ტყეში რომ გზა დავკარგეთ. მთელი
დღე გვეძებდით თურმე გაცხარებული და
ბოლოს, მზის ჩასვლისას, ძლივს გვიპოვეთ.
ერთ უზარმაზარ ხის ქვეშ... როდესაც გი-

თხარით, რომ ის ღამე ხის ქვეშ უნდა გავვე-
ტარებინა, მწვანე ბალახზე, მგლებსა და
დათვებს შორის, თქვენ თრთოლამ აგიტანათ.
ჩვენ კი სრულიად არ გვეშინოდა და სულ
ეხარხარობდით, როგორც ბავშვები.

იუორსკი. ჰაი, თქვე ცელქებო! მაშინ თქვენ დიდი აღი-
აქოთი მოახდინეთ. გრაფინას შვილჯერ გული
წაუვიდა. ყველა მხარეს გავგზავნეთ მძებნე-
ლნი... მთელი სოფელი ფეხზე დავაყენეთ
და ბოლოს სულ იმედი გადაგვიწყდა, გვეგონა,
მგლებმა დაფლითესო. ჰა, ჰა, ჰა!

ნატაშა. ჰა, ჰა, ჰა! რა საფიქრებელი იყო? მგლები
როგორ შემოგვბედავდნენ!..

იუორსკი. ოღონდაც! ეხლა მეც დარწმუნებული ვარ...
გახსოვთ კიდევ, ლიზმა შობა ღამეს საცეკვაო
სალამო რომ გამართა და თქვენ მესამე კად-
რილს დამპირდით, მერე-კი ისე გაერთეთ, რომ,
გულმდავიწყობით, ახალგაზდა პაყს გაჰყვეით.
მაშინ ჩემმა ორმოცმა წელმა სრულის სულ-
გრძელობით დამათმობინა თქვენი თავი პაყის
ცხრამეტ წლისათვის.

ნატაშა. ეგ რაღაც შემთხვევით მოხდა. მე ხომ მაშინვე
ბოდიში მოვიხადე თქვენს წინაშე. ოჰ, რა
მხიარულება იყო იმ სალამოს! სულ დაწვრი-
ლებით მახსოვს ყოველივე — ვინ რას ჩადიოდა,
რას ამბობდა, ვის რა თვალით უყურებდა,
თითქო გუშინდელი ამბავი იყოს...

იუორსკი. დიად, სწორედ რომ საუცხოვო დრო იყო.

ნატაშა. (მწუხარედ) ის დრო არაოდეს აღარ დამიბრუნდება...

იუორსკი. რა ბძანებაა? თქვენ მხოლოდ ცხრამეტის წლისა ხართ. თქვენ მრავალი სიამოვნება გელით მომავალში, მთელი ხანგრძლივი ცხოვრება გაქვთ გასავლელი, დიად, მთელი ცხოვრება ჯერ წინ არის.

ნატაშა. (ამოიხსრებს) მთელი, ხანგრძლივი ცხოვრება... (ჩაფიქრდება) ლიზ როგორ არის? იმას სულ დავავიწყდებოდი!

იუორსკი. არა, არა მგონია. ლიზ გულკეთილი ქალია. მაგრამ ერთი სისულელე-კი უნდა ჩაიდინოს.

ნატაშა. ლიზმა?

იუორსკი. დიად, თხოვდება. გახსოვთ ჩვენი ნათესავი მიშელი? სწორედ მოგახსენოთ, მე ჩვენ საგვარეულო საქმეებში არ ვერევი განცალკევებით ვცხოვრობ ჩემს სახლში, სერგის ქუჩაზე, და არ ვიცი, ჩემს თავს რა ვუყო. მაგრამ ამ ბოლოს დროს ერთი გასართობი გამიჩნდა და სრულიად გამიტაცა. თქვენ, ვიცი, სიცილადაც არ გეყოფათ. მე ერთ წიგნსა ვწერ, ფრიად საყურადღებო ეკონომიურ საგნის შესახებ. დიად... და უნდა მოგახსენოთ, კარგი რამ გამოვა, მერწმუნეთ. ამ შრომისთვის უცხოელების ნაწერებიდან საბუთები უნდა ამოვკრიბო და შევაგროვო. მე თვითონ არ მინდა ამაზე დრო დავკარგო და ამიტომ კარგ მთარგმნელს ვეძებ... აქ თქვენი ნათესავი სთარგმნის?

ნატაშა. ჩემი ძმა, სტუდენტი.

იუორსკი. სწორედ კარგი აზრი მოსვლია, რომ მთარგმნელობა უკისრნია... უამისოდ ხომ მე თქვენ ვერა გნახავდით... (წამოდგება) ძალიან მეზარება აქედგან წასვლა, თქვენი მოშორება, მაგრამ მეტი რა ღონეა. მაშ გახსოვდეთ მადლნატალი, მე დაუყენებლივ, ხვალვე მოველაპარაკები ლიზს და მარად გამზადებული ვიქნები თქვენის სამსახურისთვის. შეგიძლიათ თქვენად მიგულოთ, მით უმეტეს რომ თავისუფალი დრო ქარბადა მაქვს, იმდონი, რამდენიც დღეში საათია და წელიწადში—დღე. (ამოიღებს თავის ვინაობის ქაღალდს) თქვენ ძმას დავუტოვებ საქმეს. ის თითონ მიხვდება, რაც საჭიროა. აი, ჩემი ადრესიც (აძლევს) გადასაცემად. დიდად, დიდად მიხარობ, რომ თქვენ კიდევ გნახეთ და უფრო მოხარული ვიქნები, თუ თქვენთვის სასიამოვნო რამეს მოვახერხებ.

ნატაშა. გმადლობ, გრაფ.

იუორსკი. (ხელს ართმევს) ნახვამდის! იმედი მაქვს კიდევ გნახავთ და ძალიან მალეც (კადის).

XV.

ნატაშა. გრაფი იუო... აქ... იმედი... არა, ეს სწორედ სიზმარია!.. რად მინდა ესეთი სიზმარი!.. (შემოდინ მარჯვნივ ჯანსკაია, მარცხნივ ტატინა-ვლასეუნა და კლეოპატრა)

ტატინა. ჰა, რაო? საქმე დასტოვა?

კლეოპატრა. რა ზდილობიანი ვინმეა! რა ცხენები და
ეტლი უცდიდნენ!

ნატაშა. აი საქმე და ადრესიც... იპოლიტესთვის (აძლევეს
ტატიას ვაჟსეუფას).

ტატიანა. (კითხულობს) „გრაფ რამან ვლადიმეროვიჩ
იუორსკი“... აა, ეს კარგი საქმე უნდა იყოს!
გრაფ იუორსკები მდიდრები არიან...

ლანსკაია. ნატაშა იცნობს თურმე.

ტატიანა. რას ამბობ? საიდგან?

ნატაშა. მაგის დაჟ ჩემი ამხანაგი იყო ინსტიტუტში.
ეროს ზაფხულს მაგათსაც ვიყავ.

ტატიანა. აი თურმე საიდგან. მაშ კარგია, რომ შენ
დაუხვდი. ხომ ზდილობიანად მიიღე?

ნატაშა. (ათასს თვალს გადააფლავებს) დიალ... კარგა... რა
თქმა უნდა.

ტატიანა. აი, ეგრე უნდა. ვინ იცის, იქნება ოდესმე
გამოგვადგეს რაშიმე. აი, ათი წელიწადი
ვცდილობ და ვწვალობ, ეგებ პენსია მოვამა-
ტებინო. მაგრამ ვერას გავხდი. მაგისთანა კა-
ცმა კი ერთი სიტყვა რომ დახარჯოს, მაშინ-
ვე ყველაფერი გაკეთდება. ამისთანა ნაცნო-
ბი როდი უნდა დაკარგო. ამას ჩემის ხან-
გრძლივის გამოცდილებით ვამბობ, ნატაშა.
შენ ეს თითზე დაიხვიე.

(შემოდინ კარასოვი, იპოლიტე და სტიაშა).

XVI.

ტატიანა. აი, ჯეელებიც მოვიდნენ. შენთან, იპოლიტე,
განცხადებით ერთი კაცი მოვიდა და საქმეც

დასტოვა, აღრესიც — გრაფი იჟორსკი.

იპოლიტ. გრაფიო? ეჰე, დიდად პატივი უცია ჩემთვის. გრაფებთან საქმის დაჭერა სასახელოა. მეტად-რე მაშინ, თუ რიგიანი ფასიც გამოიმეტა (ქაღალდებს სინჯავს).

სტიოპა. (ნატაშას) გულმა აღარ მომიტმინა და ისევ მოვედი... მაპატიეთ... ნატალია პეტროვნა!

კარასოვი. ეჰ, ტატიანა ვლასევნა, ჩაი მაინც გვასვით. გარედ ძალიან ცივა, თოვლიც კი დასდო.

ტატიანა. ჩაი? სერგეი სერგეიჩ! (წაღკეკა გაიფანს). ხვალ სადგომის ქირა უნდა მივცე... თქვენ კი, ეს ერთი კვირაა, ფულს მიგვიანებთ. მე საწყალი დედაკაცი ვარ, სერგეი სერგეიჩ, წვა-დაგვით ვცხოვრობ, ნუ გეწყინებათ!

კარასოვი. ჰო მართლა... მაპატიეთ, ჩემო-კარგო. ეს არის, ეხლა მივიღე გაკვეთილის ჯილდო, აი, ინებეთ (ფულს აძლევს). თქვენ კი სამაგიეროდ ჩაი დაგვალეფინეთ. საშინელი სიცივეა.

ტატიანა. (მხიარულად) ჩაი? რატომ, ბატონი ბძანდებით. კლემოპატრა, სამოვარი დასდგი!

კლემოპატრა. ხელსახოცებს რაღა. ვუყო, ტატიანა ვლასევნა? ხვალისთვის არ დავპირდით?

ტატიანა. არა უშავს-რა. ამაღამ აღრე ნუ დაიძინებ, რა დიდი საქმეა. წადი, წადი! ანნა სხვაგან გავგზავნე.

კლემოპატრა. მე კი წაგალ, არ მეზარება (მარცხნივ გადის).

იპოლიტ. ეჰ, ეჰ, ეჰ! ალექსანდრე მაკედონელმა სთქვა: მე რომ ალექსანდრე არ ვიყო, დიოგენობას

ვისურვებდით. მე კი ვიტყვი: იბოლიტე რომ არ ვიყო, მაინც არაოდეს კლეოპატრობას არ ვინდომებდი:

(შემოდის სედობინ).

XVII.

სედობინ. მე წვიმისა მეშინოდა, ის კი არა თუ, თოვლიც მოვიდა... ერთ წამს შემოვიარე, ტატიანა ვლასევნა, გასათბობად.

ტატიანა. მობრძანდით დაბრძანდით, ნარკიზ გავრილოვიჩი, ეხლავ ჩაის მოგართმევთ და გათბებით (მაგიდასთან დასვამს და ჩუმად ეტყვის). რაო, ელაპარაკეთ?

სედობინ. (ჩუმად) ცუდად არის საქმე. მაგას სულ სხვა აზრები უტრიალებს. მოდი, ერთად მოველაპარაკოთ.

ტატიანა. (დაბლა) მე თუ პირი მოვხსენ, თავზე ქონს არ მოვუსვამ.

სედობინ. არც საჭიროა. მტკიცედ იყავით, მტკიცედ! (ხმამაღლა) აი, ტატიანა ვლასევნა, მე თქვენით ხოვნა შევასრულე, ნატაშას მოველაპარაკე სკოლის შესახებ.

ნატაშა. (შეკრთება).

სტიოპა. ოჰ, კიდევ მოჰყვნენ!

ტატიანა. გმადლობთ, ნარკიზ გავრილოვიჩი. იმედი მაქვს დედის სიბრალულმა სძლია და დათანხმდა თავის შრომით დამეხმაროს. იმედი მაქვს....

სედობინ. ჰმ, რა მოგახსენოთ... არც თუ დიდი იმედი იქონიოთ.

ტატინა. როგორ? ნუთუ უარზეა?

სედობინ. აი, თქვენ თვითონ ჰკითხეთ და ეგეც გიპასუხებთ.

ნატაშა. მე სკოლის დაარსება არა მსურს.

ტატინა. კარგია! არა გსურს! მაშ რა გინდა, რა გსურს, გამაგებინე მაინც, ღვთის გულისათვის? დიდიხანია, ვცდილობ გავიგო, რა გსურს?

ნატაშა. არაფერი.

ტატინა. როგორ თუ არაფერი? იმდონ ხანს ისწავლე, რავდენი წელიწადი გიცდიდა დედა შენი, აცა, ახლა გაათავებს ჩემი შვილი ინსტიტუტს და დედას გაახარებს-მეთქი. ეხლა კი არაფერი?

ნატაშა. რად გქონდა მაგის იმედი.

ტატინა. როგორ თუ რად? გესმით, კეთილნო, მე მკითხავს, რაღაო? მე მგონია, დედას ყოველთვის იმედი უნდა ჰქონდეს ნასწავლი შვილისა.

სედობინ. რასაკვირველია, მეც ეგრე მგონია და ეგრეც უნდა იყოს.

ნატაშა. (შტკიცედ და შკატრად) არა, ეგრე სულაც არ უნდა იყოს.

სედობინ. აა, საყურადღებოა, დიდად საყურადღებოა.

ნატაშა. მე ათის წლისა გამგზავნეთ ინსტიტუტში. მაშინ პატარა, სუსტი და სულელი ვიყავ... იქ დამხვდა გრძელი დერეფნები, უშველებელი ოთახები, თეთრი კედლები და უცხო ადამიანები. ღიმილი და გულშემატკივრობა არა-

ვის ემჩნეოდა. ჩემთვის არავისა სცხელოდა. არავინ მიყურებდა, არავინ მამჩნევდა. მე სულ დავიბნე. შიშმა ამიტანა... ყველასი მეშინოდა... ვკრთოდი და მაჯრიალებდა, როცა ჩემს სახელს გავიგონებდი.. მე უბედური ვიყავ, როგორც უბედურია პატარა უღონო არსება, საბუდრიდგან გადმოგდებული. რად მომიშორეთ, რად?.. მაშინ თქვენ ყველანი მიყვარდით. მე თქვენკენ მეწეოდა გული, ვტიროდი დღე და ღამე. არავინ იფიქრეთ, ბედნიერი ვარ თუ უბედური, ბედნიერება მომეღლის თუ უბედურება?.. თქვენ ამაყობდით, რომ თქვენი ქალი მდიდრებისა და წარჩინებულ კაცების ქალებთან სწავლობს... რვა წელი გავიდა და თავისი კვალი დასტოვა, თავისი ნიშანი დამდო. იმ ცხოვრებას შევეთვისე, ის ხალხი შემეყვარდა, ჩემი გული იმათდაიპყრეს... და, აი, ეხლა კვალად მომგლიჯეთ და გადმომიძახეთ... მაგრამ ამაოდ. მე ის აღარა ვარ. მე თქვენში უცხო ვარ და თქვენც ჩემთვის უცხონი ხართ. ჩვენ ერთმანეთს არაფრით არ ვემსგავსებით. თქვენი ცხოვრება ჩემთვის აუტანელია. თქვენი გემოვნება, ჩვეულება, ხასიათი, თქვენი სიტყვები მე გულს მიმღვრევს... მე აქ ტყვე ვარ, და მონადაც გინდათ მაქციოთ. (შეჭევირებს). არ მინდა მონობა, არ მინდა, არა, მე უღელს ვერ დაშადგამთ...

- ლანსკაია.** (მივა და წყნარად) დამშვიდდი, ნატაშა, რა გე-
მართება, რას ამბობ? გონება მოიკრიბე!
- ნატაშა.** ჩამომეცალეთ, გთხოვ... თავი დამანებეთ...
- ტატიანა.** აა, თუ მაგეებს უბედავ შენს დედას, მაშ ვე-
რა გამიგია-რა, რისთვის-ლა მობრძანდი ჩემს
სახლში? თუ ჩვენ შენთვის უცხონი ვართ და
სხვა თავისიანები გყავს...
- ნატაშა.** არავინაც არა მყავს, არავინ!
- ტატიანა.** გეტყობა, გყავს, თუ ეგრე ამაყად იჭერ თავს
და ამპარტავენულად ეპყრობი შენს ნათესავეებს,
თუ ისინი გძულს... (ტირილით) დედა იტაჯება,
მთელი თავისი სიცოცხლე ვაი-ვაგლახში
გაუტარებია, აქეთ-იქით თავს ახლიდა და, აი,
ჯილდო!
- სედლობინ.** დიალ, ეგ კარგი არ არის, ნატალია პეტროვ-
ნა. ეგ მართლაც ამპარტავენობაა, ამპარტა-
ვენობა. ეგრე ამაყად არ უნდა ელაპარაკებოდე
შენს დედას. ერთმანეთს უნდა ეხმარებოდეთ
შრომით, ყველაფერში.
- კარასოვ.** მეც შრომის გომხრე ვარ. შრომა ადამიანს
არ დაამციროებს, და პატიოსანი შრომა პატივ-
საცემია.
- ლანსკაია.** (ჩუმად კარასოვს) შენ მაინც ნუ გაუჭირებ სა-
ქმეს, ეგ ხომ უსინდისობაა!
- კარასოვ.** არა, მე იმას ვამბობ, რასაც ვფიქრობ, მე
მგონია, ნატალია პეტროვნა, ჯამა-სმის უფ-
ლება მხოლოდ იმას აქვს, ვინცა შრომობს.
- თპოლიტ.** (აღუფიქვს) კმარა, ბატონებო! მომისმინეთ,
რა მოგახსენოთ! რასაც ეხლა თქვენ სჩადი-

ხართ, საკადრისი არ არის. რას მიესიეთ ეგრე-
რას დაატყდით ყველა მხრიდან? ძალად გინ-
დათ თქვენი აზრები ჩაუნერგოთ? ყველას ნე-
ბა აქვს თავის ჭკუა-გონებით იცხოვროს. ეგ
ძალდატანება მე გულს მიმღვრევს.

სტიოპა. გმადლობ, იპოლიტ! მეც სწორედ ეგ მინდო-
და მეთქვა, მაგრამ ჩემი აზრი ვერ გამომი-
ხატნია.

ტატიანა. იქნება, თქვენც ეგრე ძალდატანებით გეპყრო-
ბით. რაკი ეგრეა, უდედოდ იცხოვრეთ; ისე
იცხოვრეთ, როგორც გეგებოთ. აი, მადლობა!
გამოზდი ბლარტებს და, ფრთას რომ მოიქნე-
ვენ, დახმარების მაგიერ, ნისკარტით დაგკარტ-
ნიან. არა, ეხლა-კი კმარა. კმარა ჩემი
ზრუნვა, ღამის-თევა, გადუყლაპავი ლუკმა,
კმარა!..

ნატაშა. (ლამპაკის დრას დაფიქრებულად იდგა და უყუანობ-
და). დიად, მართალია... სწორედ, სწორედ
ეგრე უნდა იყოს. ვინც არა ურომობს, არც
უნდა სჭამდეს, არც უნდა სვამდეს. (მწარკედი-
შილით) მაშ მე... წავალ, წასვლის მეტი აღა-
რა დამრჩენია-რა.

ტატიანა. აი, ეს-ლა მაკლდა!.. მშობლის ჭერს ლაფი გა-
დაასხა! ფრიად კარგია, უკეთესი არ შეიძლე-
ბა! სანაქებოდ გამოუზღიხართ ინსტიტუტში,
კარგი აზრები ჩაუნერგიათ!

სედობინ. ეე, კარგი, და!.. ჰე, ჰე, ჰე! რის აზრი, რა
აზრი! ეგ ისე სთქვა, ცალიერი სიტყვაა.

ნატაშა. არა, სიტყვა არ გახლავთ. მე წავალ, მართლა წავალ!

ტატიანა. სად წახვალ?

ნატაშა. არ ვიცი... სადმე... სუფთა ჰაერზე, რომ სული აღარ შემეხუთოს... აქ ყელში თოკი მაქვს წაქერილი.

ლანსკია, კარგი, ნატაშა, კარგი...

ნატაშა. აქ ყველა შრომობს... მე-კი .. მე ვერაფერში გამოგადგებით. დიად, დიად, ვიცი: დანაშაული მიმიძღვის თქვენს წინაშე... რომ იცოდეთ, რა საშინელებაა, როცა დანაშაულობასა გრძნობ! მე დამნაშავედ ყოფნა აღარ მინდა... მე არ ვიცი, სად მივდივარ... მშვიდობით. (კარისკენ წავა).

სტიოპა. ნატალია პეტროვნა! ნება მომეცით გამოგყვეთ...

ლანსკია. ნატაშა, დაფიქრდი, რას სჩადიხარ? მე არ გავიშვებ.

ნატაშა. არა, ღვთის გულისათვის... არ მინდა, არა, არავინ მინდა (თავისთავად). საოცნებო ზღაპარი!.. დასაწყისი სწორედ საუცხოვოა (სახქაროდ გავა).

ტატიანა. (წამოდგება) გიჟია... ვინ იცის, მართლა კი არ წავიდეს!

ხედობინ. ნუ, სწუხართ! კიბეზე შეჩერდება, ნახავს, რომ ცივა, და შემობრუნდება. ეგ ოინები ჩვენც ვიცით. მაგისთანა ახალგაზდები თავს გამოიდებენ, გავარდებიან, თითქო ქარიშხალმა გა-

იტაცაო, და ისევ შემოვარდებიან, ქარის შემონაბერსავით.

სტიოპა. (ცხარედ) არა, აღარ დაბრუნდება... და ეს... ეს კარგი არ არის თქვენის მხრივ, მამა! ეგეთი ლაპარაკი, ეგ... ეგ... კარგი არ არის... გაცივდება ნატალია პეტროვნა. არა, მე დავედევნები. (ნატაშას ჰაღტოსა და თავსახვევს აიტაცებს და გარბის).

სედობინ. რეგვენი, რეგვენი!.. აი, ამ წამს ორივენი დაბრუნდებიან. (ხანგრძლივი სიჩუმე)... და თქვენთან; ტატიანა ვლასევნა, ბოდინსაც მოიხდიან, შენდობასა გთხოვენ. (კიდევ სიჩუმე) ეჰ, იციო, მე რომ ახალგაზდა ვიყავ...

ლანსკაია. კარგი, ნარკიზ გავრილოვიჩი, რა დროს თქვენი ახალგაზღობაა! თქვენი მოგონებანი უკუაგდეთ, უადგილოა.

სედობინ. ჰმ... აქამდე სად არიან? არა სჩანს, საკვირველია!

ლანსკაია. (შფოთვით) არაფერი არ ითქმის გადაწყვეტილი. ის საშინლად იყო აღელვებული (სიჩუმე).

სედობინ. დიად, მაინც და მაინც საკვირველია, რომ არ დაბრუნდნენ...

ტატიანა. ღმერთო! (წამოვარდება) აი, აი, ხომ ნახეთ! (ტიჩის. სედობინს) და ეს სულ თქვენი ბრალია, ნარკიზ გავრილოვიჩი, თქვენ გამაგულისეთ და წამაქეზეთ: მკაცრად, ცხარედ. ეს სულ თქვენ... შველით ვერა მიშველეთ-რა და ქალს-კი გული გაუტეხეთ. აი მყავდა ქალი და ეხლა... ღმერთო, ღმერთო!...

სედობინ. (წამოდგება) მაშ უკაცრავად. მე სრულიად მეტი ვარ ამ საქმეში. აქ რა მინდა, რისთვის ვარ! (ქუდს იღებს).

იპოლიტ. აბა, კიბე დავათვალიეროთ!

კარასოვ. ისე ბნელა, რომ კაცი კისერს მოიტეხს. გარედ ბუქ-ნამქერია.

იპოლიტ. მოდით, მოანათეთ!.. (საწერ მაგიდიდან სანთელს იღებს. კარასოვს) შენ სანდელი წამოიღე.

კარასოვ. წავიდეთ! (მიდიან).

(ტატინა ვლასევნა ტირის).

(ლანსკია ღია კართან გაჩერდება და უკრა გარედ უჭირავს).

(ფარდა.).

მოქმედება მეორე.

გრაფ იეორსკის კაბინეტი. მარცხნივ სასადილო ოთახის კარია. მაყურებლების პირდაპირაც კარია. ამ კარსა და მარცხენა კუთხეს შუა დივანია. ფეხქვეშ ხალია, კედელზე ვეფხის ტყავი. მარცხენა მხარეს საწერი მაგიდაა, კედელს დაშორებული. კედელთან წიგნების შკაფებია, რავედენიმე პატარა მაგიდა, სოფა, კრესლოები. მარჯვნივ ბუხარია, ცეცხლი ანთია. კედელზე სურათებია. მაგიდაზე კორექტურის ფურცლებია გაშლილი.

I.

(სტენა ჩაღიერია. გარედგან ხმაურობა ისმის).

ბარონ ფლიგელ. (სტენას გარედ) ჰა, ჰა, ჰა! ექიმს გასართობი ამბებიცა სცოდნია.

(შემოვლენ ფლიგელ, სვიბუუსკი და პოლინცევი).

პოლინცევი. ეგ ამბები საგანგებოდა მაქვს შესწავლილი.

ფლიგელ. ჰო? მე-კი მეგონა, საგანგებოდ მხოლოდ მედიცინა გაქვთ შესწავლილი.

სვიბუუსკი. მაშ მედიცინა რაღაა, თუ არ გასართობ ამბების კრებული?

(შიდის ბუხართან და კრესლოს შიიდგამს).

ფლიგელ. ექიმო, თქვენ არ ეწინაღმდეგებით?

პოლინცევი. (სოფაზე გადაწევა) არა. სადილს შემდეგ კამათობა მავნებელია. ამასთანავე არკადი მი-

ხაილოვიჩთან კამათობა მედიცინის შესახებ ჩემი ხელოვნების დამცირება იქნებოდა.

სვიბუჟსკი. (კრესლში დაჯდება ბუხართან და შეშას უჩხი-
ჭინებს) დიად, მე ვამტკიცებ, რომ მედიცინა
კრებულია გასართობ ამბებისა, რომლებშიაც
უპირატესი ადგილი შემთხვევას უკავია: ეს
შესაძლოა მომხდარიყო, ან არ მომხდარიყო.
მედიცინაც სწორედ ესეთია: ავადმყოფი ან
მორჩება ან მოკვდება.

პოლინცევ. მართალია... და მაგ მსჯელობას რომ დავე-
მყაროთ, მაშინ მთლად ჩვენი ცხოვრებაც გა-
სართობ ამბების კრებულად უნდა დავსახოთ.

სვიბუჟსკი. მეტადრე ჩემი ცხოვრება, დალახვროს ეშმაკ-
მა! ოცდაათის წლისა ვიყავ, რვა-ას
ათასის შეძლება რომ ჩავიბარე. ორმოცდა სა-
მის წლისას კი ისე გამიჭირდა საქმე, რომ ჩემს
მოსამსახურეს ვესესხებოდი. განა ეს გასარ-
თობი ამბავი არ არის? ექიმო, რატომ გუშინ-
დელ დოღს არ დაესწარით? თქვენ მიმოწმებ-
დით, რომ...

პოლინცევ. რომ სანაძლეო წააგეთ.

სვიბუჟსკი. დალახვროს ეშმაკმა! უკანასკნელი თხუთმე-
ტი თუმანი წავაგე.

პოლინცევ. განა სისულელე არ არის, უკანასკნელი
ფული გადააგდო ტყუილ-უბრალოდ იმ დროს,
როცა მოსამსახურებს ესესხები?

სვიბუჟსკი. იმედი, ბატონო, სულ იმედის ბრალია.

ფლიგელ. იმედი რვა-ას ათას მანათის დაბრუნებისა.

სვიბუჟსკი. ოჰ, სულაც არა... ის ხომ დოღში არ

წამიგია. ის სულ სხვა თამაში იყო... არა, არა, მდინარეპირს ვერ იბრუნებს... (სიჩუმის შემდეგ) ოდესღაც ამ სასახლეში კარგ სიგარებსა სთავაზობდნენ. (უფერის) რამან!

იუორსკი. (გარედან ეხლავ, ბატონებო

II.

(იუორსკი შემოდის და თან ჯაქიას უბრძანებს).

იუორსკი. ყავას კაბინეტში მოგვართმევ.

სვიბუუსკი. გამიგონე, რამან ვლადიმიროვიჩ! განა კეთილშობილური ჩვეულება გადააგდე?..

იუორსკი. სიგარა, რასაკვირველია. ბატონებო, ინებეთ (კოლოფს აიღებს და ფლიგელს შესთავაზებს. ის აიღებს) ექიმო, სიგარა!

პოლინცევ. არა, გმადლობ, მე პაპიროსსა ვარ ჩვეული (ამოიღებს სანაწიროსებს და მოუკიდებს) იაფ-ფასიან სიგარების მოწევა მხოლოდ გერმანელებს შეუძლიანთ; კარგი-კი მეტად ძვირია. რა ჭკუა იქნება, მთელი ჩემი შემოსავალი ავაბოლო.

სვიბუუსკი (რამეღსაც იუორსკი სიგარას შესთავაზებს). მაშ მე მოვწევ თქვენს მაგივრადაც. (ორს იღებს, ერთს ჯიბეში ჩაიღებს, მეორეს მოუკიდებს) გეტყობა, რამან ვლადიმიროვიჩ, განიკურნე?

ფლიგელ. განა ავათ იყავით?

იუორსკი. ხუმრობს.

სვიბუუსკი. რა ხუმრობაა? მაგას ცხოვრება მოსძულდა და ექვს-ლულიანი რამე შეუყვარდა. კარგი ხუმრობაა, დალახვროს ეშმაკმა... სულ რევო-

ლვერი ატრიალო, როცა ცხოვრება ესე
ტკბილია, მეტადრე სადილს შემდეგ, ბუხრის
წინ და სიგარით პირში.

პოლინცევ. დიალ, მაგისტანა სურვილი მაშინ დაგქემ-
დება, როდესაც რვა-ათასს გააფრენ.

სვიბუუსკი. მე სულ კეთილ-სინდისიერად ვფლანგამდი.
მაშ განიკურნე, რამან?

იჟორსკი, დიალ, ჩვენმა ექიმმა მომარჩინა.

სვიბუუსკი. ნუთუ? მაშ თქვენ ხანდისხან არჩენთ კიდევ?

პოლინცევ. რეთ უიმედოს არა, როგორც თქვენა ბძან-
დებით.

სვიბუუსკი. რა წამალია მაგისტანა!

პოლინცევ. სულ უბრალო რამ—შრომა.

სვიბუუსკი. (წამოხტება) დალახვროს ეშმაკმა! არ ვისურ-
ვებდი, სათქვენოდ გამჭირვებოდეს საქმე.
შრომა!.. ერთი ხსენებაც კი წელს მიგრებს.

პოლინცევ. აკი მაგიტომ მოგახსენეთ, თქვენ უიმედო
ავადმყოფი ბრძანდებით-მეთქი.

იჟორსკი. თქვენ არა გჯერათ, რომ მართლა ამ ექიმმა
მომარჩინა. ამან დამარწმუნა, რომ ჩემი ავად-
მყოფობა უსაქმურობის შედეგია და, ძალის-
ძალად ერთის წიგნის შედგენა მაკისრებინა.
მეც ხელი მივყავ, გავერთე და ეხლა ვბეჭდავ
კიდევ, კორექტურას მევე ვკითხულობ და,
ეს ორი კვირაა, ჩემი თავი საზოგადოების
სასარგებლო წევრად მიმაჩნია.

სვიბუუსკი. საზოგადოების სასარგებლო წევრი! აი,
ახალი გრძნობა, რომელიც მე არ გამომიცდია.

პოლინცევ. თქვენ სამაგისოდ არა ხართ მოწყობილი.

სვიბუუსკი. დიალ, დალახვრა ეშმაკმა, მე ეხლა არა-
რაისთვის არა ვარ მოწყობილი. ჰო, მართლა!
(იჟორსკის ხელს მოჭკიდებს). Ecoute, ami... se
suis coulé a fond aujourd' hui aux courses;
veux-tu me prêter deux cents roubles?

პოლინცევ. არკადი მიხაილოვიჩმა ფრანგულად რომ
დაიწყო ლაპარაკი, ეტყობა, ფულსა სთხოვს.

სვიბუუსკი. თქვენ მართალსა ბძანებთ. და იციოთ, ჩვენი
ენა ისე მოუხეშავია, რომ ჩვენს გრძობას
ლამაზად და ზედმიწევნით ვერა ხატავს.

პოლინცევ. როცა ფულსა სესხულობ?

სვიბუუსკი. დიალ, დიალ. წარმოიდგინეთ, სწორედ
ეგრეა: როცა ფულსა სესხულობ. აბა რას
ეგვანება: ოცი თუმანი მომეცი. თითქო ავა
ზაკი დაგხვედრია შარა გზაზე, ყელში წაუჭე-
რია დაჩაგციებია—მოიტა ფულიო! ფრანცული
veux-tu me prêter deux cents roubles — სულ
სხვაა, სულ სხვა.

პოლინცევ. იმისათვის, ვინც ფულს იძლევა, სულ
ერთი უნდა იყოს.

იჟორსკი. ბატონებო, ახლა სხვა რამე ბძანეთ. ფულზე
ლაპარაკი საშინლად მეჯავრება.

სვიბუუსკი. დიალ, როგორც მაძლარს არ იამება მოხრა-
კულის სუნი.

იჟორსკი. კარგი, გაათავე... ეგ რა სალაპარაკოა... ფული
გინდა, ინებე! და სხვა არაფერი. თქვენ არ იციოთ,
ბატონებო, რარიგ წამახალისა ჩემმა შრომამ.

ფლიგელ. დიდი წიგნი გამოვა?

იჟორსკი. დიალ, მოზდილი, ექვს-ას გვერდამდე.

სვიბუუსკი. ჰა, ჰა, ჰა! რა ხუმარა ხარ! განა ექვს-ას გვერდს გაუძლებ? ათას თუმანზე დავნაძლევედეთ, რომ მეასე გვერდზე შეჩერდები... მოდის?

პოლინცევი. ჯერ უნდა ვიკითხოთ, რომელ ჩვენგანს დაესესხები მაგ ფულს?

სვიბუუსკი. სასესხებელი არ გამიხდება, ნამდვილად მოვიგებ. მე მაგის ზნე და აგებულება შესწავლილი მაქვს.

იუორსკი. თანახმა ვარ, ბატონებო, თქვენ მოწმენი იყავით. ძალიან კი გამეხარდება, გაჭირებულს რომ გნახავ. მე ჩემს შრომას უთუოდ დავამთავრებ.

სვიბუუსკი. სწორედ ას-ორმოც-და-ათ წელს შემდეგ.

იუორსკი. აი, ნახათ.

(შემოდის ივანე, ყავა შემოაქვს და ლიკიორები. ეველას მიაჩთმევს, ბაფოს იუორსკიც აიღებს).

ფლიგელი. ნუ თუ ყავასაც გასმევენ? წინად აკრძალული გქონდათ.

პოლინცევი. რაც გრაფი შრომას შეუდგა, მას შემდეგ ყველაფერს მიირთმევს და ყველაფერი რეგებს.

სვიბუუსკი. გეფიცებით, ერთ მშვენიერ დღეს იმასაც გვაცნობებენ, რომ შენ, ექიმის რჩევით, ცოლს ირთავ.

იუორსკი. უკაცრავად, მაგას კი ვერაფერს მოესწრობა. ჩემს უძვირფასეს თავისუფლებას ექიმსაც კი ვერ დავუთმობ.

სვიბუუსკი. ერთი ეს მიბრძანეთ, ექიმო, მაგისთანა რჩევაშიაც ფულს გაძლევენ? აბა, ეს გასართობი ამბავი არ არის? ჰა, ჰა, ჰა! ვერ წარმომიდგე-

ნია, მე რომ ავად ვიყო, მოვიდე წამლისათვის და თქვენ, წამლის მაგიერ, წიგნი ან სხვა რამ მაგისთანა გამომიწეროთ. ღმერთმანი, სასამართლოში გიჩივლებდით...

პოლინცევ. არა, თქვენთვის სულ სხვა რეცეპტს მოვიგონებდი.

სვიბუუსკი. მაგალითად?

პოლინცევ. თქვენ რომ წინად მოსულიყავით და გეთქვათ, თავქარიანობისაგან გამკურნეთო, — ეგ მაშინ, როცა რვა-ასი ათასი ჯერ თქვენ ხელთ იყო, — მე ორმოც-და-ათ წკებლას გამოგიწერდით.

სვიბუუსკი. მაშ გრაფს რავდენი დასჭირდებოდა?

პოლინცევ. გრაფისთვის ასიც ცოტა იქნებოდა, რადგან მაგას ორჯერ მეტი შეძლება ჰქონია.

ფლიგელ. თქვენ მეტად საგრძნობელი წამლები გცოდნიათ. თქვენ სხვა ექიმებს სრულიად არა გეცხართ.

პოლინცევ. განა ყოველთვის ესეთი ვარ. მე მხოლოდ აქ, გრაფთან, უიმცირებ თავს და უბრალო მომაკვდავად გეჩვენებით. აბა, თქვენ მაშინ მნახეთ, როცა სხვის დარბაზში შევდივარ, სადაც დიასახლისი უმიზეზო დარდით იტანჯება ან მამასახლისი ღვიძლს იტკიებს. მაშინ მედილური, მტკიცე, სწორედ ოლიმპიური შეხედულება მაქვს. ყველგან შესაფერად უნდა იტყეოდეს კაცი, მოწყალეო ბატონებო.

(საჩქაროდ შემოდის ელიზავეტა ვლადიმეროვნა და ჰბრუნებს. ეგელანა წამოდგებიან).

III

ელიზავეტა. ჩვენ ერთ წამს გეწვიეთ.

იუორსკი. ლიზ?... როგორ!.. შენ მარტო გამოგიშვეს?

ელიზავეტა. ნათესავთან — რასაკვირველია (უველას თავს უჭრავს). გამარჯობა, ბატონებო? ჩვენ გვეჩქარება? (სბრუევი უველას ხელს ათმეფს).

იუორსკი. მე კი არ მეგონა, თუ mamam შენს გამოცილებას ამ თავქარიანს მიანდობდა.

სბრუევ. ჩვენ თეატრში მივდივართ, გრაფინიაც ჩქიქნება.

სვიბუუსკი. შეცდომით, კაფე-შანტანში კი არ ამოჰყოთ თავი.

ელიზავეტა. ჰა, ჰა! რა უშავს მერე, საინტერესოა! იქ მე არაოდეს არა ვყოფილვარ.

იუორსკი. განა ყველა ადგილი საინტერესოა, სადაც არა ყოფილხარ, ჩემო მეგობარო.

სვიბუუსკი. დაუმატე: და სადაც მიშელი ყოფილა.

სბრუევ. თქვენ გავიწყდებათ, ბატონებო, რომ მე სრულიად შევცვალე ჩემი ცხოვრება. მე სულ განვიკურნე. წარსულში კი, დასამალი რა მაქვს, ყველას თავისი წილი სისულელე გამოუცდია.

პოლინცევ. ზოგს ეგ წილი ღმერთმა უღვეველად მიანიჭა.

სბრუევ. მე არა, ეჭიმო, იმედი მაქვს.

სვიბუუსკი. იმედი ხომ ყველას არ უმართლდება, ჩემო საყვარელო მიშელ.

ელიზავეტა. ჩვენ გვინდოდა, თან წაგვეყვანე, რამან, მაგრამ სტუმრები გყავს.

იუორსკი. რად გინდივართ?

ელიზავეტა. როგორ? განა დაგავიწყდა? გუშინ ჩვენსა-
რომ ალტაცებით იხსენიებდი ვაგნერს...
დღეს იმის „ლოერინგსა“ თამაშობენ. ამიტომ
maman შენთან გამოგზავნა, შენის სიამოვნე-
ბისათვის, რასაკვირველია.

სვიბუჟსკი. (ჩუმაღ ჰაჰინტეკს) maman ფულის თხოვნას
აპირობს.

ფლიგელ. თქვენ მუსიკა გიყვართ, გრათ? ეს ახალი ამ-
ბავია.

იუორსკი. არა, მეგობარო. მე საშინლად მომწონს მუ-
სიკა, მხოლოდ იქ, სადაც მე არა ვარ. ამას-
თანვე დღეს კარგა ხანს ვიარე და დავიღალე.
ეხლა შინ ყოფნა მირჩევნია.

ელიზავეტა. ნუთუ შინ ჯდომა არ მოგწყინდა?

იუორსკი. ეჰ, ჩემო მეგობარო, შინ ჯდომაც მომწყინ-
და და გარედ სიარულიც. შინ ყოფნა იმით
მაინც სჯობია, რომ თავისუფლადა ხარ. მიჩ-
ვენე, აბა, ისეთი ადგილი, რომ მოსაწყენიარ
იყოს, და სიცოცხლის ნახევარს მივცემ.

სბრუევ. მაშ წავიდეთ, ღიზა.

ელიზავეტა. მეტი რა ღონეა. Adieu, რამან!

იუორსკი. Adieu (აგანდებ) მოიცა, მოიცა. კინალამ და-
მავიწყდა! დღეს ერთი საინტერესო შემთხვევა
მქონდა, რომელიც შენც შეგეხება.

სბრუევ. შემთხვევა, რომელიც ღიზს შეეხება? მე აღ-
ტაცებული ვარ!

იუორსკი. არა უშავს-რა, -- გრაფინია გაპატიებთ...
წარმოიდგინე, რა ვნახე. მთარგმნელი მინდო-

და, განცხადებით ვეძებდი და ხუთ-ექვს ადგილს შევიარე. მომეტებული ნაწილი გიმნაზიაში მოსწავლე ქალები იყვნენ, რომლებიც ლექსიკონის დახმარებით თარგმნიან. სადამომ მოატანა. ერთი განცხადება-ღა დამრჩა. მართალია, მომბეზრდა სიარული, მაგრამ იქაც შევიარე. საშინელება იყო. სადღაც ამალღების ქუჩაზე, მესამე ეზო, მეხუთე სართული, ჭუჭყიანი კიბე...

სბრუევ. რა სისაძაგლეს გვიამბობ!

იუორსკი. სადგომში შევედი... იქ უარესია. იმისთანა საძაგელი ოთახი ჩემს დღეში არ მინახავს. რაღაც ჩითის ფარდები, შმორისა თუ სხვა რაღაც სუნი, სიბნელე... და იცი, ვინ დამიხვდა იმ სადგომში?

ელიზავეტა. ვერ წარმომიდგენია.

სბრუევ. როგორც ადგილ-მდებარეობა აღწერეთ, ქაობის ბაყაყი უნდა ყოფილიყო.

იუორსკი. ნატაშა ბაბროვა!

ელიზავეტა. ნუთუ? ნატაშა, ჩემი საყვარელი, კარგი ნატაშა!.. საწყალი!

იუორსკი. დიად, დიად, საწყალი! იმისთანა გარემოებაში! თურმე იმის დედის სადგომი ყოფილა. საწყალი ძალიან შეკრთა და ატირდა კიდევ... მე, რასაკვირველია, თანაგრძნობა გამოვუცხადე და დავპირდი როგორმე... როგორმე დავიხსნათ... იცი, ლიზ, როგორმე უნდა ვუშველოთ, ის ხომ შენი საუკეთესო მეგობარი იყო. მისწერე, ანუგეშე. მე კი მოვიფიქრებ და მო-

ვაწყობ რასმე, შენის სახელით, რასაკვირ-
ველია, რომ არ იწყინოს. რას იტყვი?

ელიზავეტა. კარგი, კარგი, ხვალვე მივწერ. მე ძალიან
ცუდად ვიქცეოდი, რომ აღარ მოვიკითხე,
ძალიან ცუდად. ყოველთვის ვაპირობდი და
სულ რაღაც მიშლიდა. (აღტაცებით) ნატაშა
ბაბროვა! შენ ვერ წარმოიდგენ, რამან, რა-
ნაირად გვიყვარდა ერთმანეთი სულ ერთად
ვიყავით ინსტიტუტში. თუ კარგი რამ მო-
მაგონდება, ისიც წინ უნდა გამოიმეცხადოს.
ოჰ, ნატაშა, ნატაშა!.. მიშველე, რამან,
როგორმე დავიხსნათ. რა რიგ მინდა მისი
ნახვა!

სბრუევ. რამ აგაღელვათ ეგრე? სახე სულ შეგეცვალათ.

ელიზავეტა. თქვენ ვერ მიხვდებით, მიშელ. (იუორსკის)
არა, რამან, ეხლავე დაჯექ და იფიქრე. უნდა
მოიაზრო რამე, რომ ნატაშას ვუშველოთ.
ნუ გადასდებ! თუ ჩემი ხათრი გაქვს, ნუ
დაივიწყებ. მე ძალიან გამეხარდება, რომ
შეიძლებდეს ჩვენსა მოვიპატიჟო. დიდად ვი-
სიამოვნებდი, ჩვენსა რომ მოვიდოდეს.

იუორსკი. აი, ეგ კარგი აზრია, მოიწვიე. ვერ წარმო-
იდგენ, რა დაღვრემილი იყო.

ელიზავეტა. წარმომიდგენია... ის მოწყობილობა იმის
ოცნებას სრულიად არ ეთანხმება. მაგრამ
ეხლა ხომ არა შემიძლიან-რა, იცი, რა დროა...

სბრუევ. დიად, დიად! თუ ღმერთი გწამთ, ეგ მეგობ-
რები ჩამომაცალეთ.

სვიბუუსკი. ოჰო, თურმე თქვენ მეგობარ ქალებზედაც

იჭვიანობს. მიშელს თურმე ღრმად სიყვარულის ნიჭიც ჰქონია...

სბრუევე. ნუ დაივიწყებთ, რომ მიშელს ყველა მაღალ და კეთილშობილურ გრძნობათა ნიჭი აქვს.

სვიბუუსკი. (იცინის).

იუორსკი. შენ მართალი ხარ. მაშ შენ მისწერე და დანარჩენს მე მოვახერხებ.

სბრუევე. ლიზ, ლიზ, დროა! თქვენ არ იცით, რა დიდ-მნიშვნელოვანია ჩემთვის უვერტიურა. ჩემის. აზრით, უვერტიურა, ესე რომ ვსთქვათ, კვინტ-ესენციაა... ე... ე... კვინტ-ესენცია...

ელიზავეტა. (წამოდგება) სისულელეს ნუ მოჰყვები, მიშელ!

სბრუევე. თქვენ რა იცით, რომ მე სისულელეს ვიტყვი?

სვიბუუსკი. მართლა და, თქვენ ძალიან შორს-შჭვრეტელი ბძანდებით.

ელიზავეტა. წავიდეთ, მიშელ! ხვალვე ვნახავ...

იუორსკი. ძალიან კარგი.

(ელიზავეტა და სბურევეი გადიან).

IV.

პოლინცევე. თქვენი დაა-თხოვდება, გრაფ?

იუორსკი. ამბობენ...

პოლინცევე. ელიზავეტა ვლადიმროვნას გემოვნება მაოცებს.

იუორსკი. ეჰ, ჩემო მეგობარო, ჩვენ მაღალ საზოგადოების გემოვნება სულ სხვა ნიადაგზეა აგებული... მიშელ ჭკვიანი არ არის—ეს ცხა-

ღია, მაგრამ გულკეთილია და დიდ შეძლების
პატრონი; გვარიშვილობა კარგი აქვს და
ყველგან მიღებულია. ეს ყოველივე საკმა-
რია, რომ ქალების ყურადღება მიიზიდოს.
ჭკუა, ბატონებო, იშვიათი და ძნელად სა-
შოვნელი განძია, რომელიც მხოლოდ იმის-
თვის არის საჭირო, ვინც ცხოვრების გზა-
თითონ უნდა გაიკვლიოს. აბა, ისეთ კაცს
რად უნდა ჭკუა, რომელმაც დრო მხოლოდ
სიამოვნებით უნდა ატაროს? იმან უნდა გაი-
ზებიროს ორიოდ ნაკვესი, საოხუნჯო ამბავი,
მოსწრებული სიტყვა და ჭკუა-მახვილ კაცის
სახელს გაითქვამს, თუ ძალიან სულელი არ
არის. დაინახსომეთ ათიოდე *bons mots*, ოდეს-
ღაც ვიღასგანაც წარმოთქმული, და ათიათას-
ჯერ რომ იძახოთ ერთი და იგივე, მაინც მსმენე-
ლნი სიცილს მოჰყვებიან. დაისწავლეთ რავ-
დენიმე ფრანგული ანდაზა, ორიოდე აფო-
რიზმი ჰიოტე, ჰეინე, პუშკინ, შოპენჰაუერისა,
ორიოდე ლათინური ანდაზა, თუნდა დამახინ-
ჯებული, და, თუ მოხერხებითა და გამოზოგვით-
მოიხმართ ამ ცოდნას, განათლებულ და გან-
ვითარებულ კაცს გიწოდებენ. მაღალ საზო-
გადოების კაცს ჭკუა იმდონად ესაჭიროება,
რომ სხვის აზრის მოყვანა თავის დროს შე-
ეძლოს. ამასთან კარგი მზარეული უნდა გყავ-
დეთ და კარგი საჯინბო გქონდეთ. თუმცა
მაღალმა ღმერთმა მიშელს ძალიან შეუზღუდა
თავი, მაგრამ სხვა ყოველივე უხვად მიანიჭა.

და კაცად არის ცნობილი. თქვენ, ექიმო, ისეთ საზოგადოებას ეკუთვნით, სადაც ყოველი კაცი თითონ იკაფავს ცხოვრების გზას, თავის შრომითა და ჰკუა-გონებით. ამიტომ გოაცებთ ჩემი ნათქვამი. ჩვენს საზოგადოებაში შესაძლოა კაცმა ბედნიერად გაატაროს თავისი სიცოცხლე, მცირეოდენი ღირსება და ნიჭიც რომ არა ჰქონდეს,—სრულიად საკმარისია, რომ ბედნიერად დაიბადოს.

სვიბუსკი. მგონი, მე ბედნიერად დავიბადე; მაგრამ...

იჟორსკი. შენ, ჩემო საყვარელო არკადი, ბედნიერად დაბადებული უბედურ მფლანგავად გადაიქციე.

სვიბუსკი. (დაცინვით). ჰა, ჰა, ჰა! უბედური მფლანგავი! ეს ხომ უსამართლობაა. ჩვენ, ვგონებ; წყვილად და თანაბრად მივაქროლებდით, მე და შენ. მხოლოდ ის განსხვავება იყო, რომ მე შენზედ ნაკლები შეძლება მქონდა და, როცა მე ჩემი სულ გავათავე, შენ ერთი იმოდენა კიდევ შეგრჩა. ჩვენ ერთად მივსრიალებდით თავდაღმართში, მე წინ, შენ უკან, ფეხდაფეხ; მე რომ უკანასკნელი ქისა ვისროლე და შევეჩერდი, შენც ისროლე და შეჩერდი. რად? მხოლოდ იმიტომ, რომ სწორი ამხანაგი და თანამგზავრი არა გყავდა; შენ-კი ისეთის სუსტის ჩასიათისა იყავ, რომ მარტოდ სრიალი ვერ გაბედე. მე რომ რვა-ასი ათასი კიდევ მქონოდა შენსავით, მაშინ ჩვენ ერთადვე განვავრძობდით სრიალს და ერთად მოვისვენებდით კიდევ. მაშინ ორთავეს ცხოვრების გზა გავ-

ლილი გვექნებოდა და შენ ეს სურნელოვანი სიგარა აღარ შეგერჩებოდა, რომ ჩემთვის გეთავაზებინა. მაშასადამე, შენ ბედნიერი ხარ მხოლოდ იმიტომ, რომ სუსტის ხასიათისა ბრძანდები.

ფლიგელ. საუცხოვო აზრია, არა, ექიმო?

პოლინცეფ. ჩემთვის ეგ გაუგებარი სიტყვებია. მე თოთხმეტის წლისა ჩემის თავის ანაბარად დავრჩიდა მას შემდეგ სულ საკუთარის შრომითა ვცხოვრობ. ისეთი წუთიც კი არ მახსოვს, რომ ხვალინდელი დღე საზრუნველი არ მქონოდა.

სვიბუუსკი. ეგ საშინელებაა!

იუორსკი. ჩემის აზრით-კი, ეგ დიდი ბედნიერებაა. მე შურის თვალით ვუყურებ იმ კაცებს, რომლებსაც შეუძლიანთ სთქვან: მე ყოველივე ჩემის შრომით შევიძინე.

პოლინცეფ. მაგისთანა ბედნიერება ყველასათვის ხელმისაწვდომია.

სვიბუუსკი. დიად, დიად, მართალია... რამან, მოდი ხელი აიღე შენს ქონებაზე, წიგნები სთხუზე და იმით ირჩინე თავი ჰა, ჰა, ჰა! ვერ წარმომიდგენია, რა საბრალო სანახავი იქნებოდი, ეგ ხორცი რომ ჩამოგახმებოდა... აი, ეხლა რომ ელიზავეტა ვლადიმეროვნას უამბე საწყალი ქალის ამბავი, რომელიც სიღარიბემ დასჩაგრა, აიღე და შენი სასახლე იმას დაუთმე. შენ კი მესამე ეზოსა და მესამე სართულში გადასახლდი. მერწმუნე, ის აქ კარგა მოეწყობა... იმ

პირობით-კი, რომ ჩემი სამი ოთახი ქვემო სა-
რთულში ისევ ჩემი იყოს... ჰა, ჰა, ჰა! ჩვენ აქ
როგორმე მოვთავსდებოდით... ჰა, ჰა, ჰა!..

იუორსკი. უდიდესი ჩემი უბედურება ის არის, რომ მე
და შენ ერთმანერთს ვერაოდეს ვერ გავეყრე-
ბით, არკადი!

სვიბუუსკი. დიად, მართალია! და შენ მე ვერაოდეს
ვერ მოშმიშორებ. ჰა, ჰა, ჰა! ამ სიტყვას
მტკიცედ გაძლევ (შემოდის ივანე).

V

იუორსკი. რაო, ივან?

ივან. იქ, თქვენო ბრწყინვალეზავ, თქვენი ნახვა
უნდათ.

იუორსკი. ვის? საქმე აქვთ რამე? ეს სწორედ სტუდენტი
იქნება, თარგმანის გამო. მისი გვარი?

ივან. ქალია, თქვენო ბრწყინვალეზავ.

იუორსკი. ქალი?

სვიბუუსკი. ახალგაზრდაა?

ივან. სულ ყმაწვილია..

სვიბუუსკი. ჰმ... მეათე საათზე ყმაწვილი ქალი... ყოჩაღ,
რამან, ყოჩაღ!

ივან. ის ამბობს უთუოდ უნდა ვნახო მათი ბრწყინ-
ვალეზაო. სხვანაირი კი არის... უშლიაპო.

იუორსკი. რა უნდა, არა ჰკითხე?

სვიბუუსკი. უშლიაპო? ჰა, ჰა, ჰა! რამანს რომანი აქვს
მოახლესთან... ექიმო, ეგეც თქვენი გამოწე-
რილი იქნება—უშლიაპო ქალი, ჰა, ჰა, ჰა!

ეს სწორედ აგებულობის განსაახლებლად დას-
კირდებოდა. ჰა, ჰა, ჰა!

პოლინცევი. ჩვენ წავალთ, გრაფ, ნახვამდის!

ფლიგელ. მეც გავფრინდები. გამარჯვება მოგენიქოს,
გრაფ!

იუორსკი. არა, აქ სხვა რაღაც ამბავია. (ფლიგელს ხელს
აჩთმევს) ექიმო, ძალიან ვწუხვარ, რომ ჩვენი
ლაპარაკი ვერ გავათავეთ. არ მეგონა, თუ
ხელს შეგვიშლიდა ვინმე.

პოლინცევი. ხვალ შემოვივლი (უთხრავს. ფლიგელი და
პოლინცევი მარცხნივ მიდიან) — ჩვენ სასადილო
ოთახზე გავიაროთ.

სვიბუჟსკი. mais tu as oublié, mon ami...

პოლინცევი. ისევ ფრანგულად წაილაპარაკა.

იუორსკი. (პორტმანს ამოიღებს და ორ ათ-თუმნიანს აძლევს)
ჰო, მაპატიე. აი, ინებე!

სვიბუჟსკი. Merci! (ფულს შარჯლის ჯიბეში იღებს) ახლა კი
ისიამოვნე, რამან, ხოლო გახსოვდეს, სიამოვნ-
ებაშიაც თავდაჭერა უნდა. ჩვენს ხანში, ჩვენს
ხანში, ჰა, ჰა, ჰა!

იუორსკი. აქ მოიყვანე ის ქალი.

ივან. ბატონი ბრძანდებით! (მარჯვნივ მიდის. იუორსკი
გაიფლ-გამოიფლის. შემოდის ნატაშა უშლიანო. ხე-
ლში პალტო უჭირავს და თავ-მოსახვევი. ორივეს
იატაკზე გადააკლებს და არც-კი დახედავს).

VI

იუორსკი. (განცვიფრებულია) თქვენა ხართ? რამ მოგიყვან-
ნათ?

ნატაშა. (მეტად შეშკრთალი) დიად, მე ვარ... მე მოვე-
დი... (რავდენსამე ნაბიჯს წაისდგამს) ახლავე
მოგახსენებთ... (შეჩერდება) არა, მე მოვედი...
მე... სჯობს, წავიდე...

იუორსკი. შეუძლებელია! (მიდის, ხელს დაუჭერს, სტენის
შუაგულ გამოიყვანს და დასვამს) რაკი მოხვედით,
ეხლა ჩემი სტუმარი ხართ და სხვა არაფერი:
დაბრძანდით! თქვენი მოსვლა ისე მოულო-
ონელია, რომ ვერც-კი გავიფიქრებდი.

ნატაშა. ოჰ, რომ იცოდეთ... თქვენ უთუოდ დამცი-
ნით. გაოცებული ხართ... როგორ გავბედე!
მართლაც, საშინელებაა... გრაფ, ნება მომე-
ცით, წავიდე...

იუორსკი. ჯერ დამშვიდდით, ჩემო მეგობარო. საშინე-
ლი აქ არა არის-რა. დაილაღეთ?

ნატაშა. დიად. ორ საათამდე დავეხეტებოდი ქუჩებში
უსაქმოდ, უაზროდ, არ ვიცოდი, სად წავსუ-
ლიყავ. მერე მომაგონდა... ვიფიქრე...

იუორსკი. საბრალო! და მოგაგონდათ ძველი მეგობრე-
ბი, არა? გმადლობთ, გმადლობთ! აქ-კი ნა-
ხევარ საათს წინად ღიზ იყო.

ნატატა. (გახსრებული) ღიზ?

იუორსკი. დიად. და ჩვენ შენზე მოვილაპარაკეთ. ხვალ
აპირობს თქვენთან მოსვლას, სათქმელი აქვს
რამე. დიად, დიად, თქვენთვის რაღასაც ახერ-
ხებს.

ნატაშა. კარგი ღიზ!

იუორსკი. იმას ძალიან უყვარხართ და შემოჩვეულიც
არის. აბა, ახლა მიაბზე, რამ მოგიყვანა, რა

მოხდა? გულახდილად, პირდაპირ, როგორც მეგობარს, ძველს ერთგულს მეგობარს. ჩვენ ერთად ვეცადოთ, რიგიანად მოვაწყოთ საქმე. ეხლა კი, რასაკვირველია, მარტო ვერ გაგისტუმრებ. ჩემი ეტლი მიგიყვანთ შინამდე.

ნატაშა. მე იქ აღარ მივალ!

იუორსკი. მაშ... ნუთუ...

ნატაშა. იქ რაღაც უნდა ვაკეთო... რაღაც სკოლა... ვილასაც ვასწავლო... იქ ყველანი მუშაობენ... მე კი არას ვაკეთებ... არ შემიძლიან... არა, ვერ ვახერხებ... არ მინდა... იქ სული მებნუთება (ტირის).

იუორსკი. ჰო, კარგი, დამშვიდდით. ეგრე აღელვება არ ვარგა.

ნატაშა. დიად, მართალსა ბძანებთ... რა ნება მაქვს? მოვედი და ღრიალს მოვყე. მაპატიეთ, გრაფ... ეს სისულელეა... და არც მიღებუ-ლია... (წამოდგება) მე... მე წავალ...

იუორსკი. არა, მაგის ნებას ვერ მოგცემთ.

ნატაშა. არა, მართლა, გრაფ, მე უნდა წავიდე. ცოტა გავთბები და წავალ. საშინლად შემცივდა,

იუორსკი. (წასდგება) ღმერთო ჩემო, აზრადაც არ მომივიდა! ეხლავ ბუხართან გაგათბობთ... მაგრამ უწინარეს ნება მომეცით... თქვენ ცოტა ღვინო უნდა დალიოთ, გაგათბობთ. ამ წუთში! (საჩქაროდ მადის მარცხნივ სასადილო ოთახში და ჭიქით ღვინო მოაქვს) დალიეთ, მაგარი ღვინოა და ერთბაშად დაგივლით ტანში.

ნატაშა. (სვამს) ოჰ... მთლად მაყრიალებს.

იუორსკი. აქედ, აქედ, ბუხართან (სოფას მისწევს ბუხართან და დასვამს) ეხლავ გათბებით.

ნატაშა. გმადლობთ.

იუორსკი. (წამოასხამს იდეებს დიფნიდან) აი, ეს მხრებზე წამოისხით. ლიზის წამოსასხამია, აქ დარჩენია. აი, ეგრე (წამოასხამს) ახლა კარგა ხართ?

ნატაშა. ოჰ, კარგად (წამოასხამს გაისწორებს) ეხლავ გათბები (ათასს ათვადიერებს) რა მშვენიერი მორთულობაა... თბილა... მყუდროებაა... გაჩადებულია... ეს რა სურათია... პეიზაჟია? (წამოხტება და მივა სურათთან) რა საუცხოვო სანახავობაა! თითქო ნამდვილი იყოს... ოჰ, გული საშინლად მიცემს, ჩქარა, ჩქარა, და თან რაღაც სევდა მაწვება...

იუორსკი. სევდა? რა სევდა, რა დარდი გაქვს?

ნატაშა. არ ვიცი იქნება ის ცხოვრება მიზიდავს, რომელიც აქ არის დასურათებული. სურათი ხომ უკეთესია, ვიდრე ნამდვილი ცხოვრება?

იუორსკი. მხატვრობაც არის და მხატვრობაც.

ნატაშა. მაგრამ მე მხატვრობისა არა გამეგება-რა, ცოტა მინახავს. ეს რაღაა? (შეირე სურათს შეჭყურებს).

იუორსკი. ეგ შესანიშნავი მხატვრობაა... აი, ეს გმირია, ეს ჯიხვი კლდეზე... ერთი ზღაპარია, ანუ ლეგენდა... როდესმე გაიმბობთ... ეხლა კი ცეცხლთან მიდით და გათბით. თქვენ შემცივნული ხართ და ზღაპრებისთვის არა გცალიანთ.

ნატაშა. (აქედ-იქით იუურებს) აქ ისეთი საუცხოვო მრწყობილობაა, რომ თქვენც, ჩემი თავიცა და

ყოველ ვე, რისაც ვხედავ, ერთ განუყოფელ ზღაპრად მიმაჩნია (შივა ბეხართას და შდივისზე ჩამოყდება. ერთს წამს თვად-დახუჭული არის) დიად, სწორედ ზღაპარია... იცით, გრაფე თქვენ ძალიან გულკეთილი უნდა იყოთ.

იუორსკი. რაღა გგონიათ?

ნატაშა. იმიტომ რომ აქ ასეთი მშვენიერება სუფევს, ასეთ სილამაზესთან ბოროტებას რა ხელა აქვს... თქვენ ისე ცხოვრობთ, როგორც გსურთ... თქვენ შეგიძლიანთ, მუდამ მშვიდად და წყნარად იცხოვროთ და მარტოდ-მარტო მიეცეთ თქვენს ფიქრებს... იქ კი... ბრ... ყველანი ყოველთვის ერთად არიან, ყველა მუდამ სხვების წინ უნდა იყოს. იქ ხომ ნახეთ ჩიფის ფარდა. იმ სამეფო ტახტრევანდში მე ვისვენებდი... დილა-ადრიან ასტყდებოდა რახარუხი და ყვირილი, შეეხოვეს შეშა მოაქვს, დედა ბაზრისკენ მიეჩქარება... კლეოპატრა საკერ მანქანას არახუნებს... ჩემს გვერდით ჩვენი მდგური თავის ოთახში იხმორება... მეეხოვე სამზარეულოს კარს აბრახუნებს, ჩემი ძმა ბნელ საკუქნაოში ახველებს (შეჩქრდება)... რა თბილა! სიბრაზეც კი იფანტება... საწყალი სტიოპა! ეხლაჟი მებრალდება. რა სასაცილო სანახავი იყო!

იუორსკი. სტიოპა ვიღაა? ხომ არა ბოდავთ?

ნატაშა. არა, სტიოპა... ბავშობისას ჩვენ ერთად ტიკინ-დედოფალას ვთამაშობდით. ეხლა კი ის დამზღვევ საზოგადოების კანტორაში მსახუ-

რობს და მე ვუყვარვარ. შინიღვან კაბის
ანაბარა გამოვიქერ. იმან აიტაცა თურმე
ჩემი პალტოდა თავსახურავი და დამედევნა.
რარეგ მებვეწებოდა, თან გამოგყვებო. მე
მკაცრად ვუთხარ: თავი დამანებე! და ისიც
გაქრა, თითქო დედამიწაში ჩაძვრა... საბრალო
ტიროდა... რა სამურია, როცა ბუხარში
შეშა გუგუნებს... გამიგონეთ, მე უნდა წავიდე.
მერწმუნეთ, წავალ... აი, კოტა კიდევ შევი-
სვენებ. სითბო ძალიან მიყვარს... სწორედ
ისეა, როგორც ზღაპარში... მე შემძლიან
მთელი ჩემი სიცოცხლე ბუხართან გავატარო.

იუორსკი. თქვენ ვერსად წახვალთ, ნატალი. ჩვენ აქ
დაგაბინავებთ ხვალამდე. მერე კი ლიზს
მოველაპარაკოთ.

ნატაშა. ო, არა, არა... თქვენ ისეთი შეშინებული სახე
გქონდათ, მე რომ შემოვედი. თქვენი მსახური
ხომ... როცა გიკითხვით, იმან არ დაიჯერა
და სულ ამბობდა, არ მიგიღებთო... მე კი
გადაჭრით ვუთხარი, აქედგან ფეხს არ მოვი-
ცვლი-მეთქი. მაშინ მუქარით მითხრა: კარგი,
მოვასხენებო... გრაფ, თქვენ ისე გულკეთილი
ხართ, ძალიან გულკეთილი!

იუორსკი. (სათაყბე დაჟდება იმის გვერდით) არა, ნატალი.
ეგ იმიტომ გეჩვენებათ, რომ მომწონხართ,
და სხვა არაფერი. თქვენ ვერ წარმოიდგენთ,
რარეგ მტკიოდა გული, ისე დაღონებულს
რომ გხედავდი. თქვენ მშვენიერ თვალზე
ცრემლი რომ დავინახე, კინაღამ მეც ავტირდი.

ნატაშა. ჰა, ჰა, ჰა! სწორედ საუცხოვო. სანახავი იქნებოდა, ორივეს რომ ტირილი მოგვერთო. გრაფ იჟორსკი მთარგმნელს ეძებდა და ტირილი დაიწყო. გამიგონეთ, გრაფ, მიამბეთ თქვენი თავგადასავალი. თქვენს ცხოვრებაში ბევრი რამ უნდა იყოს საინტერესო. როდესაც შეგიძლიან ისე იცხოვრო, როგორც გსურს და ყოველი სურვილი აისრულო...

იჟორსკი. დიად... მაგრამ თუ სურვილი არ არის?

ნატაშა. როგორ-თუ სურვილი არ არის? განა ეგ შეიძლება? მე კი სულ სურვილებითა ვარ სავსე...

იჟორსკი. აბა, ერთი მაინც მითხარით...

ნატაშა. გითხრათ? (ფიჭახს) ეხლავ მოგახსენებთ (ფიჭახს) არა, ვერც ერთი ვერ ამომიძრჩევია... ძალიან ბევრია...

იჟორსკი. საქმეც ეგ არის... ეგ სურვილები კი არ არის, ნატალი, გუნების აყოლაა, სიამოვნების წყურვილი. თქვენ ისე ახალგაზდა ხართ. ესე უღმერთოდ ნორჩი, რომ თქვენს გვერდით მეც მეჩვენება, თითქო ხნოვანობის ბორკილი დავამსხვრიე და თქვენთან ერთად მეც ვახალგაზდდები... ვინ იცის, იქნება მეც ამეშალოს ცხოვრებისა და სიამოვნების წყურვილი! მაშინ... (მეწყესით) არა, მაშინაც არა გამოვარა. ცხოვრება მოსაბეზრებელია, ნატალი! მხოლოდ შორიდან არის მიმზიდველი და, როცა დაუახლოვდები, ახალს ვერას შეამჩნევ, — ისევ ის არის, რაც გინახავს, ინტერესს მოკლებული.

ნატაშა. მაგას თქვენ ამბობთ?... მე-კი მეგინა, თქვენს

იჟორსკი. ცხოვრებაში ბევრი რამ უნდა იყოს საინტერესო. წარმოიდგინეთ, ისეთი არა ყოფილა-რა, რომ შესამჩნევი კვალი დაეტოვებინა. (წამოდგება და დადის) ჩემი ცხოვრება ამო ტრიალია. მართალა, ბევრი რამ გადამხედია და ბევრი რამ მინახავს, მაგრამ ყოველივე თავისთავად მოდიოდა, უნებურად, უწესოდ და უაზროდ. ცხოვრება მხოლოდ მაშინ არის საინტერესო, როდესაც იდეალი ამოქმედებს ადამიანს, რაიმე მისწრაფება. მე კი არაოდეს არავითარი იდეალი არა მქონია. აი, თქვენ მხოლოდ ორი საათი დღიოდით ქუჩაში აუაზროდ, დაიღალეთ და გაბრაზდით. მაგრამ, როცა აზრი დაგებადათ, ჩემთან წამოსვლა გადასწყვიტეთ და აასრულეთ კიდევ, მაშინ დამშვიდდით, დაკმაყოფილდით და უფრო გულკეთილი შეიქენით... მე ამას მხოლოდ მაშინ მივხვდი, როდესაც ორმოცდაორი წელი უაზროდ ვიხეტიალე. ამ ხანში-კი იდეალების შექმნა გვიან-დაა. ამ ხანში ყველაფერი დაგვიანებულია, ნატალი. ამიტომაც ჩემი ცხოვრება უფერულია და მოსაწყენი.

ნატაშა. (ეუხს რამ უგდებდა, წამოდგა, დივანზე კასწორდა და და პირი იმისკენ აქცია) თქვენი ცხოვრებაც მოსაწყენია? სწორედ საოცარია!.. თქვენ არავინ გყვარებიათ?

იჟორსკი. არავინ.

ნატაშა. რატომ?

იჟორსკი. იმიტომ რომ ჩემი თავი ყველაზე მეტად მი-

ყვარდა. მართალია, მრავალჯერ ვყოფილ-
ვარ გატაცებული, მაგრამ ეს მხოლოდ
ლიტინი იყო, ნერვების ქაველი, ხან-
მოკლე ჟინი. ჩემს სიცოცხლეში მკვიდრი და
საფუძველნი არა ყოფილა-რა. როდესაც ჩავ-
ფიქრდები და ჩემს წარსულს წარმოვიდგენ,
ბრაზი მომდის. ოჰ, საშინლად ვუბრაზდები
ჩემს თავს...

ნატაშა. მებრალებით...

იუორსკი. (მიყა და ხეჯს ჩამოართმევს). გმადლობთ-ნა-
ტალი! თქვენ მართალი ხართ. მეტად სა-
ბრალოა ის ადამიანი, რომელსაც არავინ
უყვარს... აი, ხომ ხედავთ, მე ცოტა რამ კი-
დეც გიამბებთ ჩემის წარსულისა. თქვენ კი
არაფერს მეტყვით?

ნატაშა. ესლა ყველაფერი გადამაფიწყდა... როდესაც მო-
სვენებითა ვარ, ყველა ცუდი ფიქრი მშორდება,
ავი, ბოროტი მავიწყდება და იმ დროს ყველა
მიყვარს.

იუორსკი. კარგი გული გქონიათ.

ნატაშა. დიად, როცა კარგს გარემოებაშია... ხოლო
საერთოდ მე გულკეთილი არა ვარ. როდესაც
ცუდ გუნებაზე ვარ, საშინლად ვბრაზობ.

იუორსკი. ეგ ვერ წარმოგიდგენია... კარგი... რაც კი
თქვენა მკითხეთ, ყოველივე გულახდილად
მოგასსენეთ. ხსლა თქვენც ერთი რამ მითხა-
რით. რასაკვირველია, ჩვენ წინაღვე განვაგ-
დებთ ხსოვნიდან იღუმალ აღტაცებას სიტ-
ყვიერების. მასწავლებლისადმი. არ მოვიგო-

ნებთ იმ ლამაზ ნათესავთაგანს, რომელიც, შესაძლოა, თქვენ მოგწონდათ. თქვენ, აი, რა მითხარით: იცით, რა არის სიყვარული?

ნატაშა. მე? (ჰაჰუზა).

იუორსკი. პასუხი გეძნელებათ.

ნატაშა. არა, გიპასუხებთ. მე ერთი ვინმე მიყვარდა ამ ორის წლის წინად.

იუორსკი. ნამდვილად-კი?

ნატაშა. მეტის-მეტად. ძალიან ვიტანჯებოდი, ღამე ძილი არა მქონდა და მოსვენება.

იუორსკი. ნუთუ? და დიდხანს შეგრჩათ ეგ გრძნობა?

ნატაშა. ექვს თვეს.

იუორსკი. ქუნთრუშასაც ეგ ვადა აქვს.

ნატაშა. ნუ დამცინით. ძალიან ვიტანჯებოდი...

იუორსკი. აბა გამაგებინეთ, როგორ და რასა გრძნობდით?

ნატაშა. მინდოდა თავი შემეწირა.

იუორსკი. ეგ ცოტა გაუგებარია. როგორ-თუ უნდა შეგეწირათ?

ნატაშა. მთელი ჩემი სიცოცხლე იმისთვის შემეწირა.

იუორსკი. ოო, ეგ-კი ნამეტანია! მე მაგისტანა გრძნობა არაოდეს არა მქონია.

ნატაშა. არა? საშინელებაა! მაშ მართლა არავინ გყვარებიათ!

იუორსკი. ბარემ ისიც მითხარით, ნატალი, ეს ხომ წასული საქმეა... ვინ გიყვარდათ?

ნატაშა. (სერიოზულად) თქვენ.

იუორსკი. მე?! შეუძლებელია!

ნატაშა. დიად, დიად, თქვენ. და ეს არავისთვის არ მითქვამს. ლიხსაც კი არ გავენდე.

იუორსკი. ისე-კი ზქერდით თავს, რომ ვერ შეგამჩნიეთ. ეგ რა საკადრისია!

ნატაშა. დიდ ვინმედ მიმაჩნდით, მიუყარებლად.

იუორსკი. ძალიან საწყენია, საწყენი... მაგ თავდაქერით რავდენი სიამოვნება წამართვით. როდესაც გრძნობ, რომ შენთვის სძგერს გული და ისეთი ნორჩი გული, მშვენიერი გული... განა ამაზედ უმეტესი სიამოვნება შესაძლებელია! იცი, მე მგონია, მაშინ კიდევ შემეძლო გამოცოცხლება, გაქაბუკება, კვალად შემეყვარა ცხოვრება და, ვინ იცის, იქნება, სულ სხვა კაცი დავმდგარიყავ...

ნატაშა. ეხლა კი ცხოვრება არ გიყვართ?

იუორსკი. არა, მე მხოლოდ უილაჯობით ვიფერებ.

ნატაშა. მაშ თქვენგან აღარა გამოვა-რა.

იუორსკი. რა ვიცი, ნატალი. ცხოვრების იდეალი არა მაქვს... არავინ და არაფერი მიყვარს... აი, ეს არის ჩემი უბედურება.

ნატაშა. შეიყვარეთ.

იუორსკი. შევიყვარო? ეგ ხომ სურვილზე არ არის, ეგ ხომ ყველას არ შეუძლიან, ნატალი. არიან ისეთი ბედნიერები, რომლებსაც ყოველთვის ვინმე და რამე უყვართ, სულ სადღაც მიისწრაფიან... მე იმათ შურის თვალით შევყურებ.

ნატაშა. ეგ ვერ გამიგია. მე რომ უზრუნველად ვცხოვრობდე, როგორც თქვენ, სულ სიყვარულს გადავყვებოდი. უზომოდ კეთილი ვიქნებოდი. ყველა მეყვარებოდა, ყველა... აქ ისე კარგია და თქვენც ისე კარგა მებყრობით... (აღეჭვ-

ბუფი) მაგრამ წასვლის დროა. (ადგება და იმასთან მივა) მშვიდობით ბძანდებოდეთ...

თეორსკი. ღმერთმა დაგიფაროთ! ეგ არ შეიძლება. მე შიშმა ამიტანა, წასვლა რომ ახსენეთ. ვერსად გაგიშვებთ, ვერ! თქვენ ჩემი ტყვე ხართ ხვალამდე. ჯერ ხომ საკმაოდ ვერ შეისვენეთ?

ნატაშა. მართალია. ძალიან დავიღალე.

თეორსკი. ეხლავ დაგაბინავებ (უნდა დარეკოს).

ნატაშა. არა, არა. ცოტა ხანს კიდევ ნება მომეცით ცეცხლთან ვიყო, ისევ მაჯრუოლებს, და მერე...

თეორსკი. აი, ხომ ხედავთ, რა ცუდად იქცევით, გხოვთ წინანდელი ადგილი დაიჭიროთ (ხელს მოჭკიდებს და ბუხართან მიიყვანს).

ნატაშა. ეგრე მრისხანედ?

თეორსკი. მაშ რა ვქნა, როდესაც თქვენ ისევ ბავშვი ხართ... სხვაფრივ არ შეიძლება მოგეპყროთ. დაბძანდით-მეთქი! აი, ეგრე.

ნატაშა. (დაჯდება) რა საამურია, როდესაც შენთვის ზრუნავენ. ოჰ, ქუთუთო დამიმძიმდა, ძალიან დამძიმდა... ღვინომ თუ იმოქმედა.

თეორსკი. არა უშავს-რა. თვალი დახუჭეთ და ცოტა ხანს წათვლიმეთ. ეგ გამოგაკეთებთ.

ნატაშა. (თვალს ხუჭავს) თავისთავად მეხუჭება, ღვინის ბრალია... რა საამური ნათელია... მეც თითქო შიგა ვარ-შეზავებული. ასე მგონია, აი, ის ბოლურჯო ნაპერწკლები ჩემი ფიქრებია... სითბოსაგან ვდნები, როგორც ზღაპრული თოვლის ქალი მაისის მზისაგან. ეხლა ჩემი თავი პაწაწა, პაწაწა მგონია...

იუორსკი. გეყოფათ ტიკტიკი, გაჩუმდით. მე ზღაპარს გეტყვით...

ნატაშა. (ეძინება) მომხიბლავს?... ეს მაშა ლანსკაიმ... დასაწყისი საშინელია... მერე კი მშვენიერი...

იუორსკი. ჰბოდავს. რა კარგი რამ არის! (მიუჯდება და ხელზე ხელს უსვამს) გმირის ზღაპარს გეტყვი. რაინდზე, რომელსაც რკინის გული ჰქონდა. მისი სურათი ხომ ნახე... იმისმა გულმა სიყვარული არ იცოდა. შიგ ყრუდ გაისმოდა ჩაქუჩის ცემა, ცივი, თანაბარი, უცვლელი. იმას მხოლოდ ნადირობის ჟინი ჰქონდა... დიდ ნეტარებად მხოლოდ ის მიაჩნდა, ნადირს რომ თავში ისარსა ჰკრავდა... მაშინ მის გულში ჩაქუჩი უფრო მძლავრად და გაჩქარებით აჯახუნებდა. მაგრამ ვერც ამით ეწია ბედნიერებას. რადენ ნადირსაც გადააგორებდა, ჟინი უფრო და უფრო უცხოველდებოდა, სულ ახალ-ახალი სისხლი სწყუროდა...

ნატაშა. (ძიღში შეკრთება) რა საშინელებაა!

იუორსკი. ძიღში ჰბოდავს... ერთხელ ნადირობდა და ერთ კლდეზე ნორჩსა და ლამაზს შველს წააწყდა. შვილდი მომართა და ისარი დაუმინა. ერთი წამიც და შველი დაეცემოდა... მაგრამ ამ დროს მის წყნარსა და ნაზ თვალებს დააცქერდა. ისინი თითქო შებრალებას ევედრებოდნენ. მონადირე შეკრთა და შვილდი ძირს დაუშვა. იმავე წამს გულში ნეტარება იგრძნო, რაც წინად არაოდეს არ უგემია. მისი რკინის გუ-

ლი მოღბა. მას შემდეგ გმირი სანადიროდ აღარ წასულა.

ნატაშა. რა კარგია! (თავს იმისკენ იხრის და დაეძინება).
იუორსკი. (ხელზე ჭკოცნის) ოჰ, ლამაზო ბავშო, პოეზიის საოცარო ქმნილება! შენ მიღვიძებ ახალ, საუკეთესო გრძნობას... მაგრამ გვიან-ღაა... გვიან-ღაა... მე რა კაცი ვარ? ამისთანა სულელური და უფერული ცხოვრება განვვლიე და, გადაღმა რომ უნდა გადავიხედო, იმედს მაშინ შევეყარე... ბედი დამცინის, მაზიზღიანებს... არა, გვიან-ღაა! (ზაჟუზა) მაგრამ ეგრე რად უნდა იყოს? იქნება, ეგრე არც არის? განა ბედნიერებას დრო და ჟამი უნდა? განა ჩემი ბრალია, რომ ესე მზიბლავს და თავისკენ მძლავრად მიზიდავს? (დასტკეკრის, მერე საჩქაროდ თავს აშორებს) ოჰ, არა... (ხაზად) იძინე... იძინე... (ხელზე ჭკოცნის).

ფარდა.

მოქმედება მესამე.

იუორსკის სასახლეში—საზამთრო ბაღი. აქა-იქ ბამბუკის მებელია. სცენის წინა ნაწილი ფანარსავით არის გამოწეული, ამ ადგილსა და ბაღს ალყა ჰყოფს. აქაც რაფდენიმე მცენარეა. მარჯვნივ როიალია. ცოტა მარცხნივ—ოთახის შადრევანი და აკვარიუმი, რომელშიაც ოქროსფერი თევზები დაცურავენ.

I.

იუორსკი. (მცენარეებს უფლის და დამსვენარ ტოტებს აშორებს მაკრატლით. ივანე მორჩილად ბძანებას ელის) მოვიდა ვინმე? ასე ადრე... უთხარ, ჯერ არ ამდგარა-თქო.

ივან. მისი ბრწყინვალეობა, ელიზავეტა ვლადიმროვნა-ბძანდება.

იუორსკი. ლიზ? საოცარია... შუადღეზე ადრე ის არაოდეს შინიდან არ გამოსულა. სთხოვე, აქ მობძანდეს.

ივან. ბატონი ბძანდებით. (ბაღისკენ მიიხედავს) აგერ, აქ მობძანდება.

II.

იუორსკი. (რაცა ელიზ. ვლადიმროვნა გამოჩნდება) შენ ხანდისხან მაოცებ, ლიზ!

ელიზავეტა. იმდონად, რომ სალამიც-კი დაგავიწყდა...
იუორსკი. გამარჯობა! (ლოყაზე ჭკოცნის) თუ საქმე გაქვს, საჩქაროდ მითხარ.

ელიზავეტა. (დაჯდობა) ჰო, საქმე მაქვს. შენ ხომ იცი, რომ დღეს სალამოს მივდივარ დიდიდელასთან. მთელი ღამე არ მძინებია... ისე ვერ წავალ, რომ ნატაშა არა ვნახო. არ შემიძლიან...

იუორსკი. ინსტიტუტის ზრდილობა თუ მოითხოვს!

ელიზავეტა. სულ ერთია. სხვა ცხოვრება თითქმის არც-კი ვიცი... იმაზედ უკეთესი. მას შემდეგ, რაც ინსტიტუტიდან გამოველ, ძალ-მომრეობა მდევნის.

იუორსკი. ოო?

ელიზავეტა. დიად, ძალა, ძალდატანება!.. თავისუფლად არც-კი ამომასუნთქებინეს და მაშინვე საქმროდ მიშელ მაკისრებინეს... რომელიც თითქო განგებ ცდილობს ყველგან და ყველას თავისი სისულელე აუწყოს და დაუმტკიცოს.

იუორსკი. მაგაებს როდი ჭკადრებენ იმ კაცს, ჩემო მეგობარო, რომელსაც ორი მილიონი შეძლება აქვს.

ელიზავეტა. ყოველი ლაპარაკი შენ ხუმრობით უნდა გააქარწყლო.

იუორსკი. არარაობა უფრო ადვილი საზიდია. მაგრამ ამას თავი დავანებოთ, მეგობარო. როცა გათხოვდები, შენი გარემოება შეიცვლება. როგორც ქმრიან ქალს, მაშინ შეგიძლიან მალ-მალ ინახულო ნატაშა... ხომ იცი, რომ მაღალ წოდების საზოგადოების თვალში ნატაშას საექვო

ადგილი უჭირავს. შენ რომ ეხლა მოურიდებლად იარო ნატაშასთან, შენი ნაცნობები შემუშვნას დაიწყებენ და მიშელს შენ შესახებ თვალს გადუბუტუტავენ. მიშელი-კი ისე სულელია და მასთან არარაობა, რომ თავის საკუთარ აზრს ვერ იქონიებს... და მაშინ...

ელიზავეტა. კარგი აზრი გქონია იმ კაცის შესახებ, რომელსაც მირჩევ, მითხოვდიო...

იუორსკი. მე მხოლოდ შენი თანამოაზრე ვარ. ამასთანავე, როდესაც ჩემი დაჟიმას მისთხოვდება, მაშინ იმაზე უფრო პატივისცემით ვიბაასებ. ხუმრობა იქით იყო, ბავშობაში ნუ სდებ თავს, ლიზ! ჩვენ ერთმანეთს სადგურზე ვნახავთ... ეხლა შეიძლება ნატაშა გამოვიდეს... მაპატიე, რომ ესე გაჩქარებ.

ელიზავეტა. მე ერთი საუცხოვო აზრი მომივიდა.

იუორსკი. მითხარ, თუ ძალიან გძელი არ არის.

ელიზავეტა. ერთ დღეს მაინც ჩემს ჭკუაზე რო გავიარო და იმად ვიყო, რაცა ვარ — წარმომიდგენია, როგორ შეშფოთდებიან ყველანი! არა, მე არა ვხუმრობ: არ წავალ, ვიდრე ნატაშას არა ვნახავ.

იუორსკი. ეგ ხომ ჯიუტობაა?

ელიზავეტა. შესაძლოა.

იუორსკი. ხასიათის სიმტკიცეს იქ იჩენ, საცა საჭირო არ არის. და, თუ მაინცა-და-მაინც არ დაგიშლია, — ინებე!

ელიზავეტა. (გახსრებულად) მართლა? მალე გამოვა?

იუორსკი. არა, არა, ეგ შეუძლებელია. შენ მერე მოდი, ცოტა გვიან. უნდა შევამზადო. ის რომ და-

გინახავს, რაკვირველია, მოგვარდება, როგორც იმისი ხასიათი იცი. შენც, რა თქმა უნდა, დადნები. ეგ არ უნდა მოხდეს. შეგიძლიან ინახულო, მაგრამ მცირე ხანს და თავდაჭერით.

ელიზავეტა. რეცეპტია?

იუორსკი. დიად, დიად. მე თუ დაგიტმე, შენც უნდა დამყვე. როცა გათხოვდები, შეგიძლიან თუნდ ათჯერ ინახულო დღეში. ეხლა-კი, გაიგე რიგიანად, შენი და მიშელის ქორწინება რომ ჩაიშალოს, შენი და გრაფინიას მდგომარეობა სრულიად შეირყევა. მე-კი ისე მდიდარი არა ვარ, რომ ჩემის ღონით ისევ მალლა აგწიოთ. გაიგე?

ელიზავეტა. სულ მაგაზეა დამყარებული, სულ!

იუორსკი. სულ, სულ, ჩემო მეგობარო... დასკვნა სამწუხაროა, მაგრამ აუცილებელი-კია. ეხლა adieu! საუზმის დროს მოდი და ნახავ. . რატომ ეგრე გაცელებული მიყურებ?

ელიზავეტა. დიდი ხანია, გაცქერდები, რამან, და თანდათან ვრწმუნდები, რომ შენც სხვებისთანა უოფილხარ. მაშინ კი, როცა ინსტიტუტში დაიარებოდი, სულ სხვა მეგონე. და ყველაფერი ეხლა სულ სხვანაირად მეჩვენება, ვიდრე მაშინ.

იუორსკი. (წელზე ხელს მოხვევს) რა კარგი ხარ, ეგეთი გულუბრყვილო!.. ის-და გვაკლია, რომ ცხოვრება ისეთი იყოს, როგორც ინსტიტუტელის გონებას ელანდება: „საიდმლო აღერსი, ჩურჩლი, სუნთქის შეკვრა- შე-

გუბება, ბულბულის სტვენა“. ამას უნდა დაუმატო ყვავილი და კამფეტები, კამფეტი და ყვავილები... ჰა, ჰა, ჰა! სწორედ საუცხოვო რამ არის, ჩინებულია!

ელიზავეტა. (სეჩიფუჯად) ნუ დამცინი, რამან, თორემ აღარ მეყვარები.

იუორსკი. ჰო, ჰო, ჰო, კარგი! უფროს ძმას ეგრე როდი ელაპარაკებიან (ჭკოცნის) Adiou! ესე, საათის თორმეტზე მოდი და თავდაჭვრით იყავ (გამოჩნდება სვიბუუსკი, რომელიც ციგნურ რამანსს მღერის).

ელიზავეტა (გადის).

III.

სვიბუუსკი. მარტო ხარ, რამან? (რთაღთან მივა) ხომ არ დაგიშლი?

იუორსკი. (ისევე მაკრატელს იღებს და ვვავილებს ტოტებს აცდის) შეგიძლიანთ!

სვიბუუსკი. (რთაღს მიუჯდება და უკრავს) მთელი დილა ეს ჰანგი ვერ მომიშორებია. გახსოვს?

იუორსკი. არა.

სვიბუუსკი. ნუთუ? არ გახსოვს? (მღერის) შეუძლებელია... ეს ტანიას სიმღერაა.

იუორსკი. ვინ ტანია?

სვიბუუსკი. ტანია არ გახსოვს? გძელ-თმიანი, კოჭე-ბამდის რომ აფრიალებდა... შამპანის ღვინოს რომ არა სვამდა, თუ წვნის თასით. არ მიართმევდნენ. საუცხოვო რამ იყო...

იუორსკი. არ მახსოვს, შენი ტანია...

სვიბუუსკი. (სხვა ჭანგს უკრავს) ეს?.. მოიცა; მოიცა...
(მღერის) გეცნობა?

იუორსკი. სულაც არა.

სვიბუუსკი. რას ამბობ? მავრიტანიაში, სტიოშა... მა-
ყვალსავით თვალები. არ გახსოვს?

იუორსკი. არა.

სვიბუუსკი. (წუენით) შენ სულ დაგვიწყებია, სულ,
რამან. საკვირველია! მაშინ მე თორმეტი-
veuve elicot მოვატანე და მთელ მავრიტანიას-
ვასვი. ყველამ ჩემი სადღეგრძელო დალია.
ეს მაინც გეხსომება.

იუორსკი. წარმოიდგინე, ეგ შენს ცხოვრებაში მეტად
საყურადღებო მოვლენაც დამევიწყებია.

სვიბუუსკი. ეგ არ გეპატიება! მაგისტანა ამბავი როგორ
გავიწყდება! მე სულ დაწვრილებით მახსოვს?..
მაგრამ, მგონი, მოგაბეზრე. ვჩუმდები. უკანა-
სკნელ დროს შენ კეთილ-ზნეობის გზას
ადგიხარ. ეგ-კი საკმაოდ მოსაწყენია... სა-
ერთოდ ამ სახლში გასართობი აღარა არის-
რა... მას შემდეგ, რაც აქ თავდაჭერილი
ქალი ჩამოეთესლა. თავდაჭერილი ქალები მე
არ მიყვარს. უთუოდ პატივისცემით უნდა
ეპყრობოდე და ეს ხომ მოსაბეზრებელია.

იუორსკი. აკი სთქვი: ვჩუმდებიო?

სვიბუუსკი. ჰო, ჰო, ვსდუმარებ... გავჩუმდი (უკრავს).

(ნატაშა შემოდის. თან მთავრად მოსდევს და თვე-
ზებისთვის საჭმელად მოაქვს).

IV.

ნატაშა. (მთხედვს) მანდ დასდგი (აკვარუმს უჩვენებს. მთხედვს დასდგამს და წავა. ნატაშა თევზებს საჭმელს უყრის) საბრალონი, მშვიდები არიან! (იუორსკის) ეგ საქმე არ მოგბეზრდათ?

იუორსკი. საკმაოდ. მაგრამ მოვჩი კიდეც. (მაკრატელს სდებს მაგიდაზე. ნატაშასთან მივა და ხელზე აკოცებს) დილა მშვიდობისა, ჩემო მეგობარო! (სათს სინჯავს) ცოტა ხანს უნდა წავიდე, საქმე მაქვს.

ნატაშა. კიდევ?

იუორსკი. კიდევ? დღეს ფეხი არსად გაშიდგავს!

ნატაშა. ყოველ დილას ცდილობთ წახვიდეთ სადმე.

იუორსკი. (იღინის) მე-კი არა ვცდილობ, ჩემო მეგობარო, უნებურად მივდივარ. (სათს სინჯავს) მეთორმეტეა. ხუთის წუთით მაინც დეიდა ზინათან უნდა შევიარო. ორი წელიწადია, მასთან არა ვყოფილვარ. უზრდელობაში ჩამომართმევს.

ნატაშა. (დაცინვით) ჰო, დიად!

იუორსკი. ეგ რას ნიშნავს?

ნატაშა. მე კარგად მახსოვს: ამ ორის კვირის წინად გრაფინიასთან მიგიწვიეს, შენ მამან-თან, რაღაც მეტად საჭირო რჩევაზე. მაშინ თქვენ მითხარით, ყველა საოჯახო რჩევებს შენთან ყოფნა მირჩევნიაო.

იუორსკი. მაშინ ცუდად მოვქცეულვარ. შეიძლება, ყვე-

ლას მერჩივნო დედამიწის ზურგზე, მაგრამ მოვალეობაც არ მავიწყდებოდეს.

ნატაშა. ჰო, ცხოვრება ცვალებადიაო.

იჟორსკი. ოჰ, ღმერთო ჩემო! ეგრე რად ლაპარაკობ, ნატალი? არაფერი არ უნდა გააზვიადო. ნახევარ-საათიც არ გავა, რომ მე აქ გავჩნდები.

ნატაშა. რო გთხოვოთ, აქ დარჩეთ? რო დაგარწმუნოთ, რომ მაგით თქვენ მე...

იჟორსკი. (მოუთმენლად სიტყვას აწუგეტინებს) სიყვარულს დაგიმტკიცებთ! ჰო, რასაკვირველია... როდესაც ქალი თავის ახირებულ სურვილს ვერაფრით დაასაბუთებს, მაშინ უკანასკნელ ღონისძიებას მიმართავს: თუ გიყვარვარო. ეგ ხომ ძალადობაა, ჩემო კარგო, უსაშინელესი ძალდატანებაა.

ნატაშა. ჩვენ მარტონი არა ვართ, რამან ვლადიმირი ვი.

სვიბუჟსკი. (მოიხედავს და თან უკრავს) ოო, თუ ღმერთი გწამთ, მე ყურადღებას ნუ მომაქცევთ. მე მხოლოდ დეკორაცია ვარ, როგორც ეს მცენარეები.

იჟორსკი. აი, ხომ ხედავ, მომისმინე. მე ვამბობ, სიყვარული ბედნიერებაა, როდესაც არავითარი „თუ“ და „უკეთუ“ თან არ დაჰყვება. (ხელს დაუჭერს) მე საკმაოდ მიყვარხარ, ჩემო მეგობარო, და დამშვიდებულის სინიდისით შემძლიან შენი ახირება არ ავასრულო. ნახვამდის, ჩემო კარგო!

ნატაშა. (ხელს) დარჩი...

იუორსკი. (ხელს დაუჭერს) რად? თუ პატივსადები მიზე-
ზი იცი, მეც გამაგებინე,

ნატაშა. მე დარდი ამეშლება...

იუორსკი. ეგ საბუთი არ არის, ჩემო მეგობარო.

ნატაშა. (ხელს გამოგლეჯს) საბუთების გამო რომ დარ-
ჩენილიყავ, მე არაფრად ჩავთვლიდი... არა...
ეს სისულელეა! მამეზარი ვხდები, არა? მაშ
დაეჩქარეთ, წადით! მართლა, წადით!

იუორსკი. აი, ეგრე, მოსაწონია! (შემოვა ჰოლინცევ) აა,
საყვარელო ექიმო. თქვენ ყოველთვის მოს-
წრება ხართ, როცა საჭიროა.

V

პოლინცევ. (ნატაშას ხელზე აკოცებს) რა თქმა უნდა. ჩე-
მი პრაქტიკა მთლად მოსწრებაზეა დამყარე-
ბული. დროზე მისვლა, დროზე წასვლა—
ამას დიდი ნიჭი უნდა. (იუორსკის ხელს ართმევს)
რა ამბავია?

იუორსკი. ნატაშას რალაც დარდი შემოაწვა. მე-კი ცო-
ტა ხანს სხვაგან უნდა წავიდე. ჩემ მოსვლა-
მდე ავადმყოფობის მიზეზი გამოიკვლიეთ. იმე-
დი მაქვს, აქვე დამხვდებით.

პოლინცევ. თუ დროზე წასვლა არ დამჭირდა (იუორ-
სკი მიდის).

VI.

(ნატაშა აკვარუშთან შივა და დაჯდება. სვიბუჟსკი
უკრავს და დამღერს).

პოლინცევ. ოჰ, ვერც-კი შევნიშნე! აქ მესამეც
ყოფილა (სვიბუჟსკის) გამარჯობა! (ხელს აძლეჯს).

სვიბუჟსკი. ნუ მიშლით, მოგონებამ წამილო.

პოლინცევ. ამაოდ განვლილ ცხოვრების მოგონებამ?

სვიბუჟსკი. სწორედ (უკრავს).

პოლინცევ. (ნატაშას გვერდით მიუჯდება) აბა, ახლა თქვენთან ვისაქმიანოთ.

ნატაშა. თევზებთან სჯობს. როგორ გგონიათ, ექიმო, ეს თევზები ამ ყუთში ბედნიერნი არიან, თუ არა?

პოლინცევ. ექიმზე ბედნიერი მაინც არიან, რომელიც მთელი დღე დაწანწალებს ავადმყოფებთან, რომ ლუკმა პური იშოვოს.

ნატაშა. უყურეთ, რა სევდიანად გამოიციკრებიან.

პოლინცევ. (ნატაშას დასტკეკრდება) დღეს მარტოვეგენი არ გამოიყურებიან სევდიანად.

სვიბუჟსკი. მგონი, ჩემი მუსიკა თქვენზე ცუდად მოქმედობს.

პოლინცევ. ეგ მუსიკა მარტო თქვენზე მოქმედობს სასურველად. ეგ ციგნური რომანსები განვლილ ცხოვრების კვალზე გაყენებენ: „შავი თვალები, ეშხიანები“—ბოშის გოგო მაშა... ამა და ამ წელს... ამდონი ათასი... „მე შემეყვარე, მომეალერსე“—ცქრიალა პაშა... ამა და ამ წელს... ამდონი ათასი... და სხვა... არა?

სვიბუჟსკი. ჭეშმარიტად, ექიმო. სწორედ რომ კარგი დრო იყო!

პოლინცევ. მჯერა. ხოლო იმ დრომ კარგი ჯილდოც წაიყო.

(სვიბუჟსკი უკრავს).

ნატაშა. მე მგონია, ეს საცოდავები მარად ოცნებობენ,

აჰა ეხლა-კი გვეღირსება ფართო ზღვა, მზის სხივი, თავისუფალი მოძრაობაო. მაგათ ხომ სივრცე სინათლე და ბრძოლა უყვართ და ენატრებათ.

პოლინცევ. რამ მოგაგონათ, ნატალია პეტროვნა, თევზების ფსიხოლოგია? აქაც საკმაოდ აქვთ წყალი, ბალახი, ქვეები, საქმელი...

ნატაშა. თქვენ გგონიათ, მაგის მეტი აღარა უნდათ-რა?

პოლინცევ. თევზს მეტი არა უნდა-რა.

ნატაშა. თევზს... ჰო შესაძლოა (დაფიქრდება).

სვიბუჟსკი. (უკრავს და დამდეკს).

„ცევად ნუ მეტყვი.— „მშვიდობით“,
აღერსით მითხარ— „ნახვამდის“...
და დამერწმუნე, ძვირფასო“...

ოჰ, რომ იცოდეთ, ამ რომანსმა რა დღე დააყენა რამან ვლადიმეროვიჩს.

ნატაშა. რა მოხდა?

სვიბუჟსკი. ოო, ეს მთელი ისტორიაა (აღარ უკრავს). ეს მოხდა ამ ხუთის წლის წინად. მაშინ ჩვენ ორნი ერთად ვმოღვაწეობდით და ჩვენს მოვალეობას მტკიცედ ვასრულებდით. ეს იყო მოსკოვში და მომეტებულად „სტრელნის“ ბაღში, თუმცა „იარსაც“ არას ვაკლებდით... იქ ბოშების დასში ერთი მომღერალი გოგო იყო— ლუშა. ამ რომანსს საოცრად მღეროდა. თითონაც საოცარი ქმნილება იყო. მისი თვალეები— ზღვის უფსკრული. დიად, და სწორედ ამ უფსკრულში კინაღამ ჩაიჩრჩო ჩვენი საყვარელი გრაფი. ოთხი თვე არ მოშორებია. და

რავდენი დაახარჯა!..

ნატაშა. (წამოდგება და ცოტა გაბრაზებით) ეგ ხომ არავის-
თვის საინტერესო არ არის..

სვიბუჟსკი. (მიხვდება) ოჰ, ბოდიშს ვიხდი... სრულიად,
სრულიად არ მეგონა, თუ თქვენ გეწყინე-
ბოდათ... მაპატიეთ, ღვთის გულისათვის.

ნატაშა. (თავდაჭერით) მეწყინებოდა?.. სულაც არა. მე
მხოლოდ მინდა ვიცოდე, აქ ეხლა, ჩემს
ადგილს, სხვა ქალი რომ იყოს... მაგრამ თქვენ
ვერ მიხვდებით... განაგრძეთ თქვენი სიმღე-
რები.

სვიბუჟსკი. (ხელს გაშლის, რავდენსავე ხანს დადის სცენის
მარჯვნივ, მტენარეებს მოეუარება და წავა).

VII.

პოლინცევ. (თვალით ანიშნებს) თქვენ, მგონი, ამისთანა
კაცები არ მოგწონთ?

ნატაშა. საცოდავია!.. თვით უბედურებაა, ლაზათიანად
ჩაცმული!.. (კიბხვით) მაგრამ რამან ვლადი-
როვიჩს, მგონი, უმაგისოდ ვერ გაუძლია...

პოლინცევ. ეჰ, ეგ წარსულის ძეგლია. გრაფის ადგილს
რომ ვიყო, მაგას გრიმს გავუკეთებდი, წავ-
თუთხნილი როგორმე, თორემ ეხლა ყველას
თვალში ეჩხირება, როგორც ჯღაბნული წარ-
წერა მშვენივრად მორთულ, მდიდარ მალა-
ზიის შესავალზე.

ნატაშა. მალაზიის როლს ვინათამაშობს? ნუთუ გრაფი?

პოლინცევ. მაცალეთ, მაცალეთ! ეგ რა ბძანეთ? და რა კილოთი... ჰმ... უნდა გამოვიკვლიოთ. გრაფი და დაცინვის კილო, თქვენს ბაგეთაგან გამოხატული... ეს ახალი ამბავია.

ნატაშა. (უფრო გაცხარებული) აქაც ხომ ყოველივე მშვენივრად, არისტოკრატიულად არის მოწყობილ-შეფანდებული. მოხატულ-მოფერადებული კედლები, სურათები, მებელი, მდიდრული მორთულობა და თვით აქ მყოფნიც... დიად, დიად, განსაკუთრებით ეს ადამიანები... მათი ზრუნვა მხოლოდ ის არის, მათი სულის ძალა იმაზე იხარჯება, რომ ერთმანეთი არ შეაწუხონ, ერთმანეთს ხელი არაფერში არ შეუშალონ. ეს არას მათი ზნეობა, მათი კანონი, მათი სინიღისი.

პოლინცევ. ხოლო ერთი ვინმე მაგათ სიას უნდა გამოაკლოთ.

ნატაშა. ვერც ერთს მაგისთანას ვერა ვხედავ.

პოლინცევ. როგორ? განა გრაფიც მაგათ სიაში მოჰყვა?

ნატაშა. (გაბრაზებით) ჰა, ჰა! გრაფი!.. ის უკეთესია? იმით ხომ არა, რომ სხვებს ისე უზომოდ არ უყვართ თავისი თავი, როგორც მაგას... რომ მაგას თავისი მყუდროება და სიამოვნება ყველას ურჩევნია? აბა მითხარით, თუ იცით, სხვაც უყვარს რამე? ჰა, ჰა! მითხარით!..

პოლინცევ. იცით რა, არ ვისურვებდი, რომ გრაფი ამ წუთს აქ იყოს!

ნატაშა. არც თუ მე ვინდომებდი... მისთვის.
(იჟორსკი გამჩნდება მშვენიერ თაიგულით).

VII.

პოლინცევ. (დაინახავს) ოჰ, აგერ მოდის. მაგრამ ხერხიც მოუგონია, რომ თქვენ იარაღი აგყაროთ.

თუორსკი. ყვავილები შებრალებას გევედრებიან! (თავ-გულს მიაწამევს) დეიდა ზინა შინ არ დამიხვდა.

ნატაშა. (უვაფილებს სინჯავს) ყვავილს არაოდეს უარი არ ეთქმის.

თუორსკი. მაშუ მაპატიეთ? (ხელზე აკოცებს).

პოლინცევ. ჰმ!.. მე კი საშინელებას მოველოდი.

ნატაშა. იყო კიდევ. ვერა ნახეთ?

თუორსკი. მეც ეგრე შგონია. ნატალიმ ისეთის თვალით შემომხედა, რომ ქარიშხალზე საშინელი იყო.

პოლინცევ. გრაფ, მე თქვენ გიწვევთ წიგნთ-საცავში მოსალაპარაკებლად (უკან დაიწევს).

ნატაშა. ექიმო!

პოლინცევ. არ შემიძლიან, ეხლა გაცლა სჯობს (მიდის).

IX.

ნატაშა. (მხიარულად და ალერსიანად) მაინც-და-მაინც, კარგი კაცია, არა?

თუორსკი. რა მშვენიერი ხარ! ნახე გიბწყინავს, სიხარული გამოგქვივის! დილას კი შუბლ-შეკრული იყავ. უნდა გითხრა, რომ მე თავყან-ს-მცემელი არა ვარ მაგგვარ სულის კვეთებისა. შენ დაღვრემილი იყავი!

ნატაშა. ძალიან.

იუორსკი. ეხლა?

ნატაშა. ეხლა... ეხლა აღარ.

იუორსკი. (აღუესიანად შიქხევა) სასიამოვნოა. მაგრამ მაინც მინდა, რომ არაოდეს მოწყენილი არ იყო.

ნატაშა. რატომ?

იუორსკი. ოჰ, ისე... იმიტომ რომ მეც მაფიქრიალებს და მაწუხებს.

ნატაშა. და მყუდროებას გირღვევთ, რაც თქვენთვის მეტად ძვირფასია?

იუორსკი. დიად, მართალია...

ნატაშა. მაშ არაოდეს მოწყენილი არ უნდა ვიყო, სულ უნდა ვიღიმებოდე, ვმხიარულობდე და ბედნიერის სახე მქონდეს.

იუორსკი. და გიყვარდე, გიყვარდე, ნატაშა?

ნატაშა. მიყვარდე... ხოლო როგორ?

იუორსკი. ისე, უბრალოდ გიყვადე. აი, როგორც მე მიყვარხარ. როდესაც შენ გამიღიმებ, როცა ცქრიალა თვალებით დამაცქერდები, მაშინ კმაყოფილი ვარ, ბედნიერი, აღტაცებული.

ნატაშა. და როცა ჩემი თვალი დაღვრემილებასა ხატავს, მაშინ გაძულვარ.

იუორსკი. ოჰ, რას ამბობ, ნატაშა! განა შემძლიან მოგიძულო?

ნატაშა. ჰო, იქნება, არ შეგეძლოთ. ეგ მეტის-მეტო იქნებოდა... არა მაშინ, თქვენ ჩემთან ყოფნა არ გინდათ.

იუორსკი. კმარა ნატაშა! მე რომ მიყვარხარ, ეჭვიც

ხომ არა გაქვს (ეხვევა). როცა მე შენთანა ვარ, შენს ახლო, მაშინ უზომო ბედნიერებასა ვგრძნობ.

ნატაშა. (ტოტა მოშორდება) არა, არა, ეგ სიყვარული არ არის... ეგ ჩემდამი სიყვარული არ არის. თქვენ მხოლოდ თქვენი სიტკბოება გიყვართ. თქვენ ეძებთ ღიმილს, თქვენ ჩემში მხოლოდ სიყვარული გინდათ და საქმე არა გაქვთ ჩემ სულთან, რომელიც ამ მდიდრულ სასახლეში უბედურია, მარტოდ-მარტო, დაობლებული (ტრემლებს იჭეკს). წადით, ჩქარა წადით აქედან, გრაფ, ვაი თუ ტირილი მომერიოს და თქვენ სიხარული დაგიჩრდილოთ.

იუორსკი. (ყინით) შენ ამ წუთს ისე მშვენიერი ხარ, რომ მაგ ცრემლებში ნახევარ სიცოცხლეს გავიღებდი.

ნატაშა. (ხეკვებ-აშლილი) თქვენ შეგიძლიანთ ყველაფერს სიხარული გამოსწუროთ: სხვის სევდას, სხვის ტანჯვას! აჰა, ინებეთ, დასტკბით ჩემის ცრემლით (ტირის).

იუორსკი. (მივარდება და მოეხვევა) ნატაშა, საყვარელო, ტურფავ! ნუ, ეგრე ნუ ხარ. შენ ვერ გაიგე ვერ მიხვდი. მიყვარხარ მთლად, მიყვარს შენი სული და მინდა ისიც გავიცნო. მითხარ, რა გადარდებს, რა გაწუხებს? ნახავ, რომ ყველაფერს მივხვდები და გავიგებ.

ნატაშა. (თავს დაუშვებს იმის გულზე) შენ რომ გაგება შეგეძლოს!

იჟორსკი. დამწვიდდი (დასხდებთან) გამენდე, მითხარ ყოველივე, არა დამიმალო-რა.

ნატაშა. მე დასამალი არა მაქვს-რა. მომისმინე... ვერ ვიტყვი, ვითომც უბედური ვარ... არა, მე ბედნიერი ვარ. ხოლო ჩემს ბედნიერებაში რაღაც არის გაუგებარი: თითქო გამარტოებული ვიყო, თითქო კედლით დამაშორეს იმ სიყვარულს, რომლითაც ქვეყანა სულდგმულობს. მაგრამ ამას რას ვამბობ... ვერ გამომიხატია ჩემი გრძნობა.

იჟორსკი. (ცოტა ხუმრავლით) ჰო, ხედავ, ვერ გამოგიჩვენია. მე-კი მგონია, უმთავრესი მიზეზი სხვა რამ უნდა იყოს.

ნატაშა. ლიზ ცუდად მეპყრობა... რად? ყოველ დღე, ყოველ წუთს ველი, აი, ეხლა მაინც მოვამეთქი... ხომ უნდა მოვიდეს. უნახავი ხომ არ წავა, არ გამომეთხოვება?

იჟორსკი. ოჰ, ლიზ... დიად... რასაკვირველია... ის გამოგეთხოვება... როგორღაც ვერ ახერხებს სულ ეგ იყო? გათავდა დაობლებულ სულის საჩივარი, თვალები კვალად გაბრწყინდებიან-მაშ რატომ არა ბრწყინავენ?

ნატაშა. მოგაწყინეთ განა!

იჟორსკი. ო, სულაც არა. მე მზადა ვარ მარად გიყურო და დავსტკბე შენი საუბარით.

ნატაშა. მე უსაქმურობა მღალავს. არ მეტყობა, თუ ვცხოვრობ. ვგრძნობ, რომ ძალა მაქვს და ის მომწყვდევს ჩემს სულში, როგორც ოქრო — ძუნწის სკივრებში. არა, თვით მეც ვერ

- გამიგია ჩემი გრძნობა. იქნება, შენ დამეხმარო.
- იუორსკი.** (ხუმრავლით) ჰო, კარგი, კარგი. ჩვენ როდისმე სამაგისოთაც მოვიცლით, პირობას გაძლევ... აბა, ნატაშა, მე რომ ყურადღებით ვისმინე შენი საჩივრები, ახლა ჯილდოს მოველი: ღიმილი! შენი კარგი ღიმილი, წმიდა, უღრუბლო, რომელიც ბედნიერებას მანიჭებს... გაანდევნე თავიდან ყოველი აზრი, დაივიწყე ქვეყანაზე ყოველივე და დავსტკბეთ მხოლოდ ჩვენის გრძნობით! (ყინით ეხვევა, ნატაშა წამოდგება) მოიცა, სად, სად მიხვალ? ჩემთან დარჩი!
- ნატაშა.** არა, მომაგონდა, ეხლავ სხვაგან უნდა წავიდე.
- იუორსკი.** (წყენით) სად? რისთვის? რაღა იმ დროს, როცა შენთან ყოფნა მინდა?
- ნატაშა.** დილას ისეთი წუთი იყო, რომ, მე მინდოდა თქვენთან ყოფნა.
- იუორსკი.** შენ ჯავრის ჩატანა გცოდნია. კარგი, მე დავაშავე. ნუ გადამიხდი... დარჩი, ნატაშა, ჩემო ძვირფასო! ჰა, გევედრები!
- ნატაშა.** არა, უნდა წავიდე... საქმეა... ნახევარ საათის შემდეგ აქ ვიქნები (მარცხენა კარისკენ შიდას).
- იუორსკი.** შენ კაპასიც ყოფილხარ... შენ გადახდა გცოდნია... დარჩი და...
- ნატაშა.** არა, მე გადახდა არ ვიცი... ვისწავლი-კი. მალე დავბრუნდები (გადას).
- იუორსკი.** (ბრაზით) ეს მართლა მოსაწყენია... (შემოდის იფანე) რა მოხდა?
- ივან.** იქ, თქვენო ბრწყინვალე ბავ, სტუდენტია, ბატონი ბაბროვი.

იუორსკი. სთხოვე!

ივან. ბატონი ბძანდებით (შიდის. მაჯე იზღლიტ შემოდის და უხერხულად თავს უკრავს.

XI

იუორსკი. III-I ბაბროვ? დიდად, დიდად მიხარიან. კარგა ხანია, მინდოდა თქვენი გაცნობა (ხეჯხ უწვდის. იზღლიტ მოუხერხებლად ატმევს)

იპოლიტ. მე ჩემი დის სანახავად მოვედი...

იუორსკი. ის მალე მოვა. იმედი მაქვს ჩემთან დარჩებით ცოტას ხანს?..

იპოლიტ. არა... მე... მაშ მერე (მოვალ თავს უკრავს და წასვლას აზიარებს).

იუორსკი. სად მიდიხართ? ჰო, მართლა... ჩვენ მოსალაპარაკებელი გვაქვს თარგმნის გამო. დიდი ხანია, მივიღე (მაგიდაზე წიგნს ექებს), დაბძანდით, ღვთის გულისათვის.

იპოლიტ. გმადლობთ, მაგრამ... მე წასვლა მირჩევნია...

იუორსკი. საკვირველია! თქვენ ისე გამოიყურებით, თითქო ჩემთან ყოფნა არა გსურთ...

იპოლიტ. არც თუ სულ ეგრეა.

იუორსკი. აა, თუ სულ არა, მაშ სანუგეშოა. მაგრამ რა მოხდა?

იპოლიტ. მე აქ გარკვეულის აზრით მოვედი და, აი, ერთბაშად სულ გაიფანტა.

იუორსკი. მაპატიეთ... მე არ მესმის...

იპოლიტ. ეს მოწყობილობა როგორღაც მჩაგრავს. ასე მგონია, ფეხს სწორედ ვერ ვადგამ, ხელი ისე არ

მიჭირავს, სერთუკი უკულმა მაცვია, როგორც ჩიტი-რეკიას, ჩემი ხმა-კი თითქო ყურსა მჭრის... ეს ხომ სისულელეა. რავდენიმე ოთახი გამოვიარე და ასე მეგონა, აი, ჩემის ფეხის გადადგმით შკაფები წაიქცევიან, ჭალები და სურათები ჩამოცვივიან...

იუორსკი. დამშვიდდით და გულახდილად მითხარით, დალაგებით, რის თქმაც გინდათ.

იპოლიტ. არა, ეხლა სასაცილო იქნება.

იუორსკი. (გაკვირვებულად) ჰო? მაშ როგორც გნებავთ... მერო იყოს... მართლა, აი წიგნი (გადაშლის) ხოლო აქ თქვენი თარგმანი არა სჩანს. ხომ არ დამეკარგა... მაგრამ სულ ერთია, ჩვენ ისეც შეგვიძლიან ვიანგარიშოთ. არა?

იპოლიტ. მაპატიეთ, გრაფ, ჩვენ საანგარიშო არა გვაქვს-რა. მე არ მითარგმნია?

იუორსკი. რატომ? დრო არა გქონდათ?

იპოლიტ. არა. ნახევრად კიდევ გადავთარგმნე. მაგრამ შემდეგ, რო გავიგე, როცა შევიტყე... ერთის სიტყვით... მაშინვე დაგიბრუნეთ წიგნი... მგონი, მიხვდებით... მე ხომ ძმა ვარ ჩემის დისა...

იუორსკი. (მაგიდაზე დასდებს წიგნს, შუბლს შეიკრავს და ცივად) დიად. თუ თქვენ მაგ შეხედულობისა ხართ, რასაკვირველია. მაშ, იქნება, გნებავთ, პასუხი მომთხოვოთ?

იპოლიტ. რა პასუხი! ისეც ყოველივე ცხადია. ჩვეულებრივი ამბავი მოხდა, რაც თითქმის ყოველ დღე ხდება. ძველ მოთხრობის დასაწყისია,

კარამზინის „უბედურ ლიზას“ მინაგვარი. აქ
სალაპარაკოც არა არის-რა.

იუორსკი. (გაბრაზებითა და ამაყად) მაშ თუ ეგრეა...
კარგი... იქნება, ხმალში მიწვევთ?

იპოლიტ. მე იარაღის ხმარება არ ვიცი და, რო მომ-
კლათ კიდევ, მაგით თქვენს სიმარდეს დაამ-
ტკიცებთ და არა სიმართლეს.

იუორსკი. (ძლიან გაჯავრებული) დამეთანხმეთ, რომ
უხერხულ მდგომარეობაში მაყენებთ.

იპოლიტ. ჩემ მოსვლამდეც მაგ მდგომარეობაში უნდა
ყოფილიყავით, გრაფ. მე ხომ არა შევცვალე-
რა.

იუორსკი. (გაცხსრებული) მაშ რა ბრალსა მდებთ? გამა-
გებინეთ. ეს აუტანელია!

იპოლიტ. ხომ არ გეგონათ, გრაფ, რომ სამადლობელი
აღრესი უნდა მომერთმია ჩემის დედა—ნათე-
სავეების სახლით!.. ეჰ, მართლა ისე არა
ვლაპარაკობ, როგორც რიგია. გამოტეხილი
გითხრათ, აქ რო მოვდიოდი, შეურაცხყოფა
უნდა მომეყენებინა .. აქ-კი უმნიშვნელო
სიტყვებსა ვხარჯავ... უმჯობესია, გავბრუნდე
და წავიდე... (წასვლას აპირებს).

იუორსკი. მოითმინეთ. ეგრე წასვლა არ შეიძლება.
იქნება, მართლაც, დამნაშავე ვარ. ხოლო
თქვენ, არ უნდა წახვიდეთ. მაგით ნატაშას
აწყევინებთ... უნდა ინახულოთ. მე მხოლოდ
ერთისა მეშინიან, ვაი თუ დაც არ დაინდოთ
და სასტიკად გაჰკიცხოთ.

იპოლიტ. დაჰ? საკვირველია, რომ მაგას თქვენ ამბობთ!

რისთვის უნდა გავკიცხო ჩემი დაჲ! რომ ის გამოუცდელია, ყველას ენდობა? ეს ხომ ისეთი თვისებაა, რომ დანაშაულობა სხვას უნდა ედებოდეს და არა იმას. არა, მე არავითარი უფლება არა მაქვს, ჩემს დას მცირედაც კი ვუსაყვედრო.

იუორსკი. ეგ კი მოსაწონია. ხოლო, მგონია, ჩვენც შესაფერ ნიადავს ვიპოვით, რომელიც მშვიდობიანობას დაამყარებს ჩვენ შორის.

იპოლიტ. არა მგონია, გრაფ. მე პირდაპირ გიცხადებთ, რომ მე ჩემი თავი თქვენს მტრად დამისახავს და ისეც ვიმოქმედებ, როგორც თქვენი მტერი.

იუორსკი. მერე, მტრობამ რაში უნდა იჩინოს თავი?

იპოლიტ. არც ერთ შემთხვევას ისე არ ჩავატარებ, რომ ნატაშას თქვენ წინააღმდეგ არ ვვლავარაკო, და ვეცდები, ვურჩევ, თქვენი სახლი მიატოვოს.

იუორსკი. ეგრეა საქმე? მაშ უნდა ვბდარაჯო (შიგნით იუურება) ა, აგერ ნატაშაც დაბრუნებულა... ხედავთ, რა მალე! (მიდის და ნატაშას ხელზე აკოცებს) შენ ეხლა საამურად გაცოდები! (მიხედავს ავანსცენაზე) ნახე, ვინ გესტუმრა! (იზიჯის უჩვენებს).

XII

ნატაშა. (ჩქარა მოტრიალდება) იპოლიტ? (გახანებულად ვეცდები და ვაქანება და ერთად ხელს ჩამოართმევს).

ძალიან, ძალიან გამახარე, რომ მნახე! აქედ მოდი... გრაფ. ეხლა ჩემთვის აღარ არსებობთ (იზოლიტეს ხელსა ჭკიდებს და აჯანსტენაზე მიჰყავს მარტხნივ).

იუორსკი. ჰო, კარგი, მე მაინც ექიმი მელოდება... (გადის).

XIII

ნატაშა. იპოლიტ! (დასყამს და დაჯდება) აბა, მითხარ, იქ, თქვენსა, რა ამბავია. როგორ არიან, რას აკეთებენ? ეს სულ სიზმარი მგონია.

იპოლიტ. დედა სასოწარკვეთილებას მიეცა და, როცა გაიგო, რომ აქა ხარ...

ნატაშა. დამშვიდდა?

იპოლიტ. არა, პირიქით...

ნატაშა. რად? რა დაემართა?

იპოლიტ. (უყუშნით) ისე... მოულოდნელი იყო.

ნატაშა. როგორ გაიგეთ, რომ აქა ვარ?

იპოლიტ. მივხვდით. მერე, ხომ იცი, კლეოპატრას ბევრი ნაცნობები ჰყავს—მეგასაღებე, მოახლე და ლაქიები. იმან შეგვატყობინა.

ნატაშა. მერე, რა სთქვით?

იპოლიტ. აბა, რა ვითხრა! პირველად სულ თავზარი დაგვეცა, არ ვიცოდით, რა გვექნა. მეტად მოულოდნელი იყო. მერე მოველაპარაკეთ ჩვენს მარჩიელ-ორაკულს, ნარკიზ გავრილოვიჩს, და ეხლა დედას შენი ნახვა უნდა და გრათსაც უნდა მოელაპარაკოს.

ნატაშა. გრატს? იმასთან სალაპარაკო რა აქვს?

იპოლიტ. არ ვიცი. იმათგან ხომ ვერას გაიგებ. მე დიდხანს ვეწინააღმდეგებოდი და, რომ ვერაგავაწყე-რა, თავი მივანებე.

ნატაშა. შენ ჩემს მხარეს იჭერდი, განა?

იპოლიტ. დიად. შენ ნება გაქვს ისე იცხოვრო, როგორც მოგწონს. მაგრამ შენი გემოვნება მე არ მომწონს, ნატაშა.

ნატაშა. გატყობ და მიზეზიც გამაგებინე.

იპოლიტ. შემძლიან მაგაზე ოცდა-ოთხ საათს გელაპარაკო განუწყვეტლივ, მაგრამ აქ... აქ როგორღაც არ მენებრება... აქ შებოჯილი ვარ.

ნატაშა. არა, სთქვი, სთქვი! მინდა გავიგო.

იპოლიტ. ბევრის თქმა მინდა, მაგრამ უწინარეს ერთს გეტყვი: თუმცა აქ ფუფუნებაში ხარ, მაგრამ ბედნიერ აღამიანად არ გამოიყურები.

ნატაშა. (ჩაფიქრდება) ეგრე გგონია?

იპოლიტ. დიად. კარგი ცხოვრება-კი გაქვს, ეს ნამდვილია. მაგრამ შენი კეთილი ცხოვრება სხვის გრძნობაზეა დამყარებული—შენ უყვარხარ და კარგა გამყოფებენ. შენი ბედი შენ ხელთ არ არის, არამედ სხვის ხელშია... თუ აღარ ეყვარები, უთუოდ დაიღუპები, რადგან შენ საკუთარი პიროვნება არა გაქვს... არა გაქვს ბრძოლით მოპოებული და დაპყრობილი ადგილი... გაიგე, რაც გითხარი?

ნატაშა. ჰო, ჰო, გავიგე.. ვიბრძოლო... თვით მე გავიკვლიო გზა... დამოუკიდებელი აღამიანი შევი-

ქნე... მაგრამ ამას როგორ მოახერხებს ის, ვისაც არა შეუძლიან-რა? საშინელებაა!..

იპოლიტ. ოჰ, ნატაშა, მერწმუნე ისე ძნელი არ არის, როგორც გგონია. შიში ცხოვრების წინაშე მხდალ და სუსტ ადამიანებმა მოიგონეს. იმისთვის-კი, ვინც ნამდვილად იბრძვის, ეს სიტყვა არ არსებობს!.. ის ვერ იტყვის: არ „შემიძლიან“. არის მხოლოდ ერთი: „მე მინდა, მინდა!“ (გამოჩნდებიან იუარსკი და ჰელინცევი, რომლებიც დაბლა დახარკობენ. იპოლიტ დანახავს და წამოდგება) ესე, ამჟამად ჩვენი ლაპარაკი შესწყდა...

ნატაშა. მიდიხარ? მე-კი მინდოდა დიდხანს, დიდხანს მელაპარაკნა შენთან...

იპოლიტ. კვლავ, ნატაშა, მშვიდობით (ხელს ჩამოართმევს და წავა. იუარსკისა და ჰელინცევის რომ გაუფლის, ცივად თავს დაუკრავს. იუარსკი და ჰელინცევი გამოდიან.)

XIV.

იპოლიტევი. როგორ არა გრცხვენიათ, ნატალია პეტროვნა, რომ თქვენი ძმა არ გამოცანით.

ნატაშა. მაპატიეთ... ეჩქარებოდა.

XV.

(გამოჩნდება სვიბუესკი).

სვიბუესკი. (შოკიდან) აქა ყოფილხარ, რამან? მე-კი დაგეძებ.

იუორსკი. რაში დაგჭირდი?

სვიბუჟსკი. იცი რა... Pardon, ექიმო... Pardon, ნატალია პეტროვნა! (იუორსკის განზე გაიფანს) დღეს პაწაწინა ვექსილი წარადგინეს... სულ უბრალო რამეა... J'espere, mon ami...

იუორსკი. ბა, ეს მიშელია! რასაკვირველია, შეიძლება. მიშელ!

(სვიბუჟსკი შემოდის).

XVI.

სბრუევ. Bon Jour... (მივა ნატაშასთან და ხელზე აკოცებს).

იუორსკი. (სბრუევს) მარტო ხარ?

სბრუევ. არა, ლიზიც აქ არის... შენ კაბინეტში გელის.

ნატაშა. (აღეჭვებული) ლიზ კაბინეტშია? რატომ აქ არ მოვა?

სბრუევ. ისე, ვითომ... მერწმუნეთ, არ ვიცი. დედაკაცის სულიო... C'est un mystère... vous savez...

ნატაშა. მე მგონია, თუ ლიზს ჩემს წინააღმდეგ აქვს რამე, შეუძლიან პირდაპირ მითხრას.

იუორსკი. აბა რა სისულელეა! ლიზს რა უნდა ჰქონდეს შენს წინააღმდეგ. იმას ჩემთან ექნება საქმე და აქ, ხალხში, ვერ უთქვამს. ბატონებო, მაპატიეთ ხუთის წუთით ..

სვიბუჟსკი. თუნდა ათით... ხოლო... (ახლა მივა) N'oublie pas que c'est pour moi une question d'honneur!..

პოლინცევ. (სვიბუჟსკის) შეგიძლიანთ არ განაგრძოთ, ისეც გავიგეთ...

იუორსკი. კაბინეტში მოდი, არკადი, მერე... (შიდის)
სვიბუუსკი. Mersi!

XVII.

ნატაშა. (ნეფრებ-აშლილი) რას გაჩუმდით, ბატონებო? თუ ჩემთან მოგწყინდათ, შეგიძლიანთ სხვა საზოგადოება მონახოთ.

სბრუევ. რა ბძანებაა? მოწყენას რა ხელი აქვს მომხიბლავ არსებასთან? ეგ ხომ მძიმე დანაშაული იქნებოდა, რომლისთვისაც სისხლის სამართალში მიგვცემენ.

ნატაშა. ძალიან სამწუხაროა, რომ უშვერ სიტყვების გამოც არ აძლევენ სისხლის სამართალში.

სბრუევ. ეჰე? გამოტეხილი მოგახსენოთ, არ მოველოდით!.. მაშ კაბინეტში შევივლი. Adieu! (შიდის).

XVIII

ნატაშა. მიკვირს, სხვები როგორ ითმენენ ისეთ ადამიანის სიახლოვეს, რომლის შეხებაც — კი საზიზღარია...

სვიბუუსკი. თ, აქ ნერვების ქარიშხლის ნიშანია... ჰაერს ჭეჭა-ჭუხილის სუნი ასდის. თავს უნდა ვუშველო. ნახვამდის, ნატალია პეტროვნა! მშვიდობით, ექიმო (თავს უკრავს).

პოლინცევ. ვშიშობ, ვაი თუ კაბინეტში გავლა დაგავიწყდეთ.

სვიბუუსკი. Jamais de ma vie! მაგისთანა რამე ჩემს დღეში არ დამვიწყებია (შიდის)..

XIX

პოლინცევ. (ნატაშასთან შიგა, რამუელიც დადგრემილია, და ხელს დაუჭერს) რაო, საბრალო ჩიტუნია? მთელი დილა მხიარულათ იჭიკჭიკეთ და უეცრად ხმა ჩაგიწყდათ? ნერვებია განა?

ნატაშა. ექიმო, ტირილის გუნებაზე ვარ.

პოლინცევ. იტირეთ, იტირეთ, ჩემო კარგო, გარგებთ. მაგრამ რა იყო, რა მოხდა?

ნატაშა. ლიზ ცივად რად მეპყრობა? ინსტიტუტში ჩვენ ორნი განუშორებლნი ვიყავით, ეგლა-კი ერთი წამიც ვერ მოუხელებია, რომ მნახოს. ამას შემდეგ მეგობრობა სანდოა?

პოლინცევ. აი, ეხლავ დასკვნაც მიაყოლეთ. ოჰ, ოჰ, ოჰ! პაწაწა თავი გაქვთ, მაგრამ ჭკუით სავსე, თუმცა მაინც ქალის თავია (სახქარად იყოფის სკი შემოდის).

XX

იუორსკი. აი, ხომ ხედავ, ნატალი, შენ ტყუილად ენდურებოდდი ლიზს. იმას მხოლოდ საქმე ჰქონდა ჩემთან, ეგლა-კი შენთან მოვა.

ნატაშა. (ცოცხლად) ჰო? მართლა?

იუორსკი. მართლა, მაგრამ ძალიან-კი ეჩქარება. დიდხანს ნუ დაიჭერ. ხომ იცი, ღღეს სწრაფ მატარებლით მიდის. ათიოდ ადგილს აქვს კი-

დევ გასავლელი აი, მგონი, მოდის კიდევ...
მაშ, ნატალი, აპატიეთ, ყოველი წუთი ეხლა
ძვირად უღირს.

(ქემოდის ელიზავეტა ვლადიმეროვნა მარცხნივ. უკან
სბრუევი მისდევს).

XXI

ნატაშა. (მისკენ გაიწეგს) ლიზ!

ელიზავეტა. (კარს ცოტად გამოსცდება) გამარჯობა, ნატა-
ლი! (ხელს მივა და ხელს ჩამოართმევს).

ნატაშა. (კარცებით უუერებს და გაუბედავად ხელს აძლევს.
დაბალის ხმით) გამარჯობა..

ელიზავეტა. ბოდის ვიხდი, ნატალი. მცირეს ხანს
მოვედი, რომ გამოგეთხოვო და ხელი ჩამო-
გართვა. დღეს დიდიდედასთან მივდივარ ტვერს
და ძალიან ვჩქარობ.

ნატაშა. (წინანდებულად) ეგ გრაფმაც მითხრა...

ელიზავეტა. ჰო? მაშ ეგრე... ნახვამდის, ნატალი...
(ხელს უწოდებს).

ნატაშა. (არც უუერებს და არც ხელს აძლევს) ნახვამდის...

ელიზავეტა. (კარისკენ მიდის).

იუორსკი. მიდიხარ, ლიზ?

ელიზავეტა. დიაღ. სადგურზე მნახავთ (პოლინცევს ოდნავ
თავს უკრავს და მიდის. სბრუევი მისდევს. სიჩუმეა).

პოლინცევი. (საათს იღებს). ეჰ, საუზმემდე ერთი ვიზიტი
ეაინც მოვასწრო (შლიას იღებს. იუორ-
სკის თავს უკრავს და მიდის).

XXII

თეორსკი. იმედო მაქვს, ნატალი, შენ წინააღმდეგი არა ხარ, რომ ექიმი საუზმეზე მოვიპატიოე. (სიჩუმეა, სცენაზე დადის) შენმა ძმამ კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩემზე. დიდი ორიგინალი უნდა იყოს, არა? (სიჩუმეა) იმედი მაქვს, მალიმალ გამოგივლის. შენ ზომ გინდა?

ნატაშა. (თითქმის ტირის). მე მინდა, რომ ყველამ, ყველამ თავი დამანებოთ და მარტოდ-მარტო ვიყო დედამიწაზე... (ტირის).

თეორსკი. (მივარდება) კარგი, ნატალი... შენ აზვიადებ. ლიზს თავის შეხედულობა აქვს. ჩვენ რა გვესაქმება!

ნატაშა. (ეჭვით). რა შეხედულობა?

თეორსკი. აბა, მე რა ვიცი... მე საერთოდ ვამბობ.

ნატაშა. (ბძახებით). მე გთხოვთ—გამაგებინოთ! ეგრე სიტყვების სროლა შეუძლებელია, გრათ!

თეორსკი. ოჰ, ღმერთო ჩემო, განა არ არის ისეთი საგანი, რომელსაც ყველა ძალიან კარგად ხედავს, მაგრამ თავს კი არიდებს.

ნატაშა. ეგ რაღაც გაუგებარია.

თეორსკი. ამაზე ცხადად ლაპარაკი მე არ შემიძლიან.

ნატაშა. (შკაჩრად და ზიზღით) დიად, მართალია... იმიტომ რომ თქვენ ყველანი იმას არ ამბობთ, რასაც ჰფიქრობთ. თქვენი უაღრესი ხარისხი გავალებთ, თქვენი გრძნობა დაჩქმალვით. მე ეგ არ შემიძლიან. მე ლიზ ძალიან მიყვარდა... მის ნახვას ვნატრობდბ... ეხლა-კი

მძულს... გესმით? ის მე მეჯავრება! ეგრე უთხარიტ... მაგრამ არა, თქვენ ვერ ეტყვიტ. თქვენ ფაქიზ სიტყვებს შეუტრჩევტ... ოჰ, რა რიგ მინდა გავაგებინო, რომ იმან ჩემი გრძნობა სრულიად შესცვალა.

იჟორსკი. რას ემართლები, ნატალი...

ნატაშა. მაშ გამაგებინეტ, დამარწმუნეტ ცხადის სიტყვებით!..

იჟორსკი. როგორ ვერ მიმხვდარხარ, რომ მაგაების ახსნა სამძიმოა და შემაწუხებელი.

ნატაშა. ჩემთვის შეიწუხეტ თავი! მართლა ისე ხომ არ შეიძლება, რომ ყველა ტვირთი მუდამ მსუბუქი სატარებელი და სასიამოვნო იყოს...

იჟორსკი. შენ კარგა იცი, რომ ღიზ გულკეთილი ქალია, მაგრამ ის მაღალ საზოგადოებას ეკუთვნის. ის შეიღია იმ საზოგადოებისა და ამიტომ ძალა-უნებურად უნდა ფთხილობდეს და თავდაჭერილი იყოს...

ნატაშა. თქვენ?.. თქვენც ხომ შეიღი ხართ იმ საზოგადოებისა?

იჟორსკი. მე სულ სხვა თვალით ვუყურებ ცხოვრებას. ღიზის გარემოება-კი სხვანაირია. და არ შემიძლიან მეც არ დავეთანხმო. ღიზ დანიშნულია: მისი საქმრო მაღალ საზოგადოების წევრია და შეუმჩნეველი არაოდეს არა რჩება. დანარჩენს შენ თითონ მიხვდები.

ნატაშა. ჰო, ეხლა-კი ვიცი, ყველაფერი ვიცი!

იჟორსკი. ცხოვრებას ბევრი რამ როდი უნდა მოსთხოვო, ჩემო მეგობარო, და უბრალო რამეც როდი

უნდა გააზვადანო. აბა, გამოიღარე, ნატალი!
(ხელს დაუჭერს).

ნატაშა. (ხელს წაართმევს) არა, თავი დამანებეთ...

იუორსკი. ოჰ, რა მოსაწყენია! (ივანე შეშფავს).

ივან. იქ ქალბატონი ბაბროვა არის და მასთან ერთი ბატონი.

იუორსკი. იმედო მაქვს, ნატალი, დამშვიდდები: ისინი უნდა მივიღო.

ნატაშა. (პარზე ხელს იფარებს) არა, არა, მე არავის ნახვა არ მინდა! ეხლა კარგა ვერავის დავუხვდები. თუ ღმერთი გწამთ, მომაშორეთ როგორმე (სჩქაროდ მიდის მარჯვნივ).

იუორსკი. (მისძახებს) მაშ მე უნდა მივიღო. ივან, სთხოვე მობძანდნენ (ივანე წავა. იუორსკი აშფოთებული თმას იბუსძგნის) ოჰ, სწორედ ის მოხდა, რასაც ჩემს სიცოცხლეში ყოველთვის ვერიდებოდი. ჩემი თავისუფლება, თავისუფლება! (შეშფავან ტატიანა ვლასევსა და სედობინ).

XXIII.

იუორსკი. გთხოვთ!.. ნატალია პეტროვნა ბოდიშს იხდის, ცოტა უქეიფოდ არის. დაბძანდით, გთხოვთ! (ტატიანა ვლასევსა და სედობინ დასხდებიან) ყველაფერს გადავცემ ნატალია პეტროვნას, რასაც მიბძანებთ.

ტატიანა. (ტირის) აბა, რაღა უნდა ვთქვა? სათქმელიც არა არის-რა... ყოველივე ისე მოხდა, რომ ჩემ მტერსაც აშოროს ღმერთმა...

სედობინ. უნდა მოგახსენოთ, გრაფ, მე ნატალია პეტროვნას მზრუნველი ვარ. ამიტომ მოვალეობა

მაბედვინებს გკითხოთ: რა სახელით არის ნატალია პეტროვნა თქვენს სისხლში? სხვა არაფერი.

იუორსკი. თქვენი კითხვა კარგა ვერ გამიგია.

სედოზინ. აქ გაუგებარი რა არის? ოჯახში რომ სცხოვრობდეს, ვთქვათ, ბავშვებთან, ანუ სხვა თანამდებობით, მაშინ სახელი რამ ექნებოდა და რადგან თქვენ, გრაფ, უცოლოშვილო ბძანდებით, აქ სულ სხვა საქმე გამოდის.

იუორსკი. მაგით რა უნდა სთქვათ!

სედოზინ. არაფერი ჩვეულებრივი საქმეა, და ნატალია პეტროვნა თვითონ არის დამნაშავე. თქვენ ხომ არ მისულხართ იმასთან, ის თავის ფენით მოვიდა თქვენთან... მაგრამ, გრაფ, ამისთანა შემთხვევაში სულ სხვა ნაირად უნდა მოიქცეს რიგიანი კაცი.

იუორსკი. როგორ?

სედოზინ. აი, როგორ? უნდა აგელოთ და ისევ თავის მშობლის სახლში მიგეყვანათ.

იუორსკი. სადაც სტანჯავდნენ, აწვალეზდნენ!

ტატიანა. ოჰ, ღმერთო ჩემო, ვინ სტანჯავდა, ვინ აწვალეზდა?

სედოზინ. საქმე მანდ არ არის, სტანჯავდნენ თუ აწვალეზდნენ. ეგ საშინაო, საოჯახო საქმეა. ამ შემთხვევაში-კი, ბოდიშს ვიხდი, გრაფ, გასათხოვარ ქალის გაჭირებით ყველა არ ისარგებლებდა.

იუორსკი. როგორ თუ ისარგებლებდა?

სედოზინ. ისე, მაპატიეთ... როგორც თქვენ...

ტატიანა. ნარკიზ გავრილოვიჩი... ეგეთი ლაპარაკი როგორ შეიძლება?

სედლობინ. მე კარგად მესმის, რასაც ვამბობ.

იუორსკი. (წამოდგება) სამწუხაროდ, ეს ლაპარაკი უნდა შევწყვიტო.

სედლობინ. (ადგება) სხვანაირად ლაპარაკი არც შეიძლება.

იუორსკი. (გაჯავრებით) მაშ მითხარით, თუ ღმერთი გწამთ, რისთვის გარჯილხართ?

სედლობინ. მოსვლის მიზეზი ადვილი მისახვედრია: ნატალია პეტროვნა, თუმცა ღარიბია, მაგრამ კეთილშობილ ოჯახის ქალია. მისი მამა ჩინოსანი იყო. როგორც მოგეხსენებათ, ქალი ინსტიტუტში აღიზარდა ხაზინის ხარჯით. მაშასადამე, ის არაფრით სხვაზე ნაკლები არ არის. რასაკვირველია, თქვენ მალალ საზოგადოებას ეკუთვნით, ხოლო, რადგან თავი უკვე დაიმდაბლეთ და მასთან გათანაბრება იკადრეთ, ეხლა ისე უნდა მოეპყრათ, როგორც კეთილშობილ გასათხოვარ ქალს.

იუორსკი. (გაბრაზებით) ეს ჩვენ ორს შეგვეხება და სხვა არავის.

ტატიანა. ნუ გავიწყდებათ, გრაფ, რომ მე დედა ვარ...

იუორსკი. დიად, კარგა მახსოვს: დედა, რომელსაც შვილი გამოექცა.

სედლობინ. მას შემდეგ, გრაფ, როდესაც თქვენ გნახათ, — ესეც არ დაივიწყოთ.

იუორსკი. რაო? ეგ რაღა მოსატანია?

სედლობინ. მგონი, ცხადია. ვიდრე თქვენ გნახავდათ, შინ სცხოვრობდა. ავად იყო თუ კარგად, მა-

ინც სცხოვრობდა. და რაწამს თქვენ დაგინახათ, მაშინვე თქვენი გზა მონახა... ამას ჰქვიან, გრაფ...

იუორსკი. რა ჰქვიან?

ტატიანა. გაჩუმდით, ნარკიზ გავრილოვიჩ. ისეთ რამეს წამოროშავთ. რომ... ღმერთმა გვაშოროს!

ხედობინ. არა, მე სრულ ჭეშმარიტებას ვიტყვი. მაგას ჰქვიან გასათხოვარ ქალის გამოტყუილება და გაუპატიურება, თქვენო ბრწყინვალეზავ... ახლა კი ჩვენ აქ საქმე აღარა გვაქვს. წავიდეთ, ტატიანა ვლასევნა! (იუორსკი გაშტერებულია) მის ბრწყინვალეზავს, ეტყოზა, არ მოეხსენეზა, როგორ უკადრისი საქციელი ყოველთვის დაუსჯელად არ ჩაივლის. მშვიდობით! (ტატიანა ვლასევნას ხელს უჭყეს).

ტატიანა. (ხმა-ჩამწყვდარი) მშვიდობით, გრაფ! (ორივენი გავლენ).

იუოუსკი. (მუშტებს იქნევის) ეს მუქარაა! სისაძაგლეს მწამებენ! ეს რასა ჰგავს? ეგრე ხომ ყველა დამნაშავედ იქნეზა ცნობილი... (აწკარუნებს. ივანე შემოვ).

XXIV

ივან. რას მიბრძანებთ, თქვენო ბრწყინვალეზავ?

იუორსკი. სთხოვე, ეხლავ აქ მობრძანდეს... მაგრამ... არა, არათერი... წადი!...

ივან. ბატონი ბძანდებით (მიდის).
(იუორსკი აღეჯეგებული დადის).
(შემოდის ჰოლინცკი)

XXV

პოლინცევ. რა ამბავია? თქვენც ნერვები აგშლიათ? ოჰ, დღეს საუცხოვო პრაქტიკა მაქვს! ნათესავები გეწვივნენ?

იუორსკი. ოჰ, ისეთი ქუჩყი, ისეთი ქუჩყი...

პოლინცევ. რა სათქმელია! ეტყობა, თქვენ ერთმანეთისა ვერა გაგიგიათ-რა, რადგან სხვადასხვა ჯურისა და ჯგუფისანი ხართ...

იუორსკი. აქ ჯგუფი რა მოსატანია?.. ნება მომეცით გკითხოთ: განა თქვენს საზოგადოებაში კაცი გაურბის იმ ქალს, რომელიც მოსწონს? მე მგონია, ყველა საზოგადოებაში ერთგვარად უნდა იყოს...

პოლინცევ. ჩვენს საზოგადოებაში, გრაფ, როცა კაცს ქალის დაახლოვება უნდა, ჯერ იქორწინებს.

იუორსკი. განა იქ კი გატაცება და თავდაუქერელი ნაბიჯი შეუძლებელია?

პოლინცევ. არა, ეგეც იშვიათი არ არის. მაგრამ ეგ უბედურებად მიაჩნიათ და ჩქარობენ — ქორწინებით დაჰფარონ. შეცდომა, თუ რომ პატიოსან კაცის სახელის ტარება უნდათ... ხანდისხან, მართალია, ქორწინება არ ხერხდება, მაგრამ საზოგადოება ამისთანა საქციელს ჰკიცხავს.

იუორსკი. ქორწინება!.. თქვენ ისე ადვილად ამბობთ, თითქო ეს მძელ სიცოცხლეს არ შეეხებოდეს.

პოლინცევ. მთელ სიცოცხლეს! უჰ, რა ძვირფასი რამეა თქვენი და ჩემი სიცოცხლე! გავკადნიერდები და ერთ რამეს გკითხავთ: ნატალია პეტროვნა გიყვართ?

იუორსკი. მგონი... განა შესაძლოა არ მიყვარდეს? ის ისე კეკლუცია...

პოლინცევი. ჰო, კეკლუცია! სხვა არაფერი?

იუორსკი. ოჰ, რაც უნდა იყოს, ისე ჭკუას ვერ დამაკარგვინებს, რომ დედაკაცს ფეხქვეშ გავეშალო. თუ მაგისთანა ნიჭი ოცის წლის ჭაბუკს არა მქონდა, ეხლა ხომ სასაცილოდაც არა კმარა... მაგრამ ამჟამად ისე ამეშალა ნერვები, რომ მსჯელობამაც მიღალატა.

პოლინცევი. მაშ, აი, რა: ისე მაინც დამემორჩილეთ, როგორც ავადმყოფი ექიმს. მოდით, საუზმის წინ ცოტა გავისეირნოთ ზღვის პირს. სეირნობა მადასაც მოგგვრით და ნერვებსაც დაგიმშვიდებთ.

იუორსკი. Merci, ექიმო! ეგ მართალია. მე სუფთა ჰაერი მარგებს. რა საშინელებაა, როდესაც ერთბაშად ამდონი ძალ-ღონე გეხარჯება! მთლად აგებულება შემერყა, მომეშალა. (ჩრდივნი მიდიან მარცხნივ).

XXVI

(შემოდინ მარჯვნივ ნატაშა, ლანსკაია და სტიოპა).

ნატაშა. ეგრე მალე რად მიდიხარ, მაშა? დარჩი კიდევ, ძალიან მინდა, აქ იყო...

ლანსკაია. არა მცალიან, ნატაშა... კარასოვი გამომივლის და ერთად უნდა წავიდეთ ლექციაზე.

ნატაშა. უჰ, სულ ლექცია, ლექცია! მაგდონს როგორ სწავლობ? (ახლად მივა) გამაგებინე, მაშა!.. მე არ გიჭერ, მხოლოდ უნდა გითხრა, რომ არა-

ოდეს ისე ძალიან არ მდომებია შენთან ყოფნა, როგორც ეხლა.

ლანსკაია. რა მიზეზია, ნატაშა?

ნატაშა. არ ვიცი, რა მიზეზია. დღეს ისე მარტოობას ვგრძნობ, ისე დასევდიანებული ვარ... ზგონია, გარს სულ უცხოები მახვევიან.

სტიოპა. ნატალია პეტროვნა, მე რომ შეველა შემეძლოს, არას დავზოგავდი...

ნატაშა. (ხელს აძლევს) ეგ შეუძლებელია, სტიოპა. მაგრამ მაინც მადლობელი ვარ კეთილ სურვილისათვის.

სტიოპა. (ხელს მაგრა უჭერს) ნატალია პეტროვნა!.. მე არ ვიცი... აი, ამ წუთს ბედნიერი ვარ... ეჰ, ნატალია პეტროვნა, შინ დაბრუნდით, ჩვენთან. უთქვენოთ ისე მოწყენილი და დაღვრემილი ვართ, რომ...

ლანსკაია. სტიოპა, ჩემო ტრედო, არ შეგიძლიან კარასოვს გაუარო და ბარათი გადასცე?

სტიოპა. დიდის სიამოვნებით, მარია გრიგორევნა.

ნატაშა. რას აპირობ?

ლანსკაია. მივწერ, აღარ გამომიაროს, და შენთან დავრჩები.

ნატაშა. რას ამბობ, მაშა? კარასოვი ზომ შენი საქმროა, შენ ის გიყვარს!

ლანსკაია. ეგ არაფერი. ის ისევე საქმროდ დარჩება დამაგით სიყვარულიც არ მოისპობა (ხელავს მაგიდაზე საწერ-კალამს და ქაღალდს, დაჯდება და დასწერს) აი, (სტიოპას აძლევს) სტიოპა, ჩქარა-კი წაუღე! (სტიოპა წავა).

XXVII.

ნატაშა. (ჯანსკაისთან მივა) ჩემთვის მსხვერპლი რად უნდა გაიღო, მაშა?

ლანსკაია. ოჰ, ნატაშა... მე ხომ ძალიან, ისე ძალიან მიყვარხარ... (გატაცებით ესვრება ერთმანეთს).

ნატაშა. (ხელი-ხელს უჭირავთ) მეც. აი, ეხლა განზიანდა გრძნობა... როგორც მაშინ, ბავშვები რომ ვიყავით... რა მეგობრობა გვქონდა მე და შენ? და როგორღაც ეს გრძნობა მიჰქრა. რვა წევრმა, მაშა, ნისლი გადაათარა ჩემს თვალებს. ეხლა-კი სულ ცხადად წარმომიდგა, თითქო გუშინდელი ამბავიაო... და უეცრად ისე კარგად გავხდი რომ არაფრისა აღარ მეშინია.

ლანსკაია. რისა უნდა გეშინოდეს, ნატაშა? აქ ყველა თავს გველვება, უყვარხარ.

ნატაშა. ჰო, ვუყვარვარ. მხოლოდ ეგ... მაგრამ ეგ ის არ არის... ის არ არის...

(გარედან ელიზავეტა ვლადიმეროვნას ხმა ისმის: „ეგ უკეთესი... მე ერთს წუთს“).

ნატაშა. (შეკრთება) გრაფის დაა. შენ დარჩი (ძაღად მხიარული). ოჰ, რა მხიარულადა ვარ, მაშა! სიცოცხლი მინდა, ხტუნაობა, მღერა... შენ სიმღერები გიყვარს? მე ხომ ინსტიტუტის დასში სოლისტი ვიყავ, გინდა ვიმღერო რამე? (დაჯდება რთიანთან, უკრავს და დამღერს. შემოდის ელიზავეტა ვლადიმეროვნა).

XXVIII.

ელიზავეტა. აქა ხარ, ნატაშა? მე ორიოდ სიტყვა მაქვს სათქმელი.

ნატაშა. (უკრავს) მითხარ, თუ გინდა.

ელიზავეტა. შენ მარტო არა ყოფილხარ...

ნატაშა. ეს ჩემი საუკეთესო, გულწრფელი და უერთ-გულერ მეგობარია. შეგიძლიან თავისუფლად შელაპარაკო (დამღვს).

ელიზავეტა. ჰო? მაგრამ შენ ისე მხიარული ხარ, რომ ვერც-კი მომისმენ...

ნატაშა. განა საჭიროა მოწყენილი ვიყო?

ელიზავეტა. რა გუნებაზე ხარ, ვერ გამიგია!

ნატაშა. (ადარ უკრავს) ძალიან კარგ გუნებაზე ვარ! მე და მაშამ მოვიგონეთ დიდის ხნის, ძალიან დიდის ხნის წარსული, როდესაც ჩვენი ბავშური გულები ერთს დიდს გულს უდრიდა... დიად, დიდს, დიდს გულს, რადგან იმას ათბობდა უანგარო და უსაზღვრო სიყვარული, — ისეთი სიყვარული, რომელიც არ ერიდება გარემოებას, ჭკუას და დაბრკოლებას. ისეთი სიყვარული, რომელიც რვა წლის შემდეგაც, ჩვენის დაშორების შემდეგ, ისევ ისე აღის ფერად გუგუნებს, როგორც წინად... მაგრამ შენ ხომ რაღაც უნდა გეთქვა.

ელიზავეტა. არა, კვლავ იყოს...

ნატაშა. გამიგონე... გახსოვს, მაშა, ჩვენსა რომ სტუდენტი ცხოვრობდა, რომელსაც მგელს ვეძა-

ხდით? სასაცილო რამ იყო — თმას არ იკრეჭდა, წვერებს არ იპარსავდა და, მგონი, პირსაც არ იბანდა. მაგრამ კეთილი, მეტად კეთილი იყო. მოგვიჯდებოდა და სიმღერას შემოსძახებდა. სხვანაირი სიმღერები-კი იცოდა... სევდიანი, გულსაკლავი. თითონაც-კი თვალი ცრემლით ევსებოდა... ან ლექსს წაგვიკითხავდა ისეთის ხმით, თითქო მკერდიდან მოისმისო. ერთი ლექსი ეხლაც მახსოვს, აბა, ყური დაუვდე:

სუნთქვა მეხუთვის უღონოს,

სიცოცხლე გამწარებულსა;

ტანჯვის ფიალა ამევსო

ბნელ ღამეს, უთენებელსა.

წყვდიადით მოცულ ქვეყანას,

ქარო, შენ მაინც დაჰბერე,

ხალხისა სევდა-ვაება

მოჰკვიჯე, გაანადგურე...

(ამ ლექსის წაკითხვის დროს შემოდის იჟორსკი და პოლინცევ, გაჩერდებიან. შერე იჟორსკი მიუზარება ნატაშას და თავში აკოცებს).

XXIX.

პოლინცევ. ვაშა, ვაშა! რა გრძნობითა და ეშხით იყო! რა ცეცხლით!.. თქვენი ადგილის ცენაა, დიდი ნიჭი გქონიათ!

იჟორსკი. ღრუბელმა გადაგიარა? ნერვები დაგიწყნარდა? აი, ეხლა მშვენიერი ხარ... აი, ეხლა ჩემის გემოვნებისა ხარ!

ნატაშა. დიად, ვიცი თქვენი გემოვნება.

იუორსკი. რის თქმა გინდა?... მოდი, დღესქალაქ გარედ წავიდეთ, ვიმხიარულოთ! იმედი მაქვს, ექიმო, თქვენც წამოგვეყვებით! ციგნების სიმღერები მოვისმინოთ... ნატაშა, შენ ხომ ციგნების სიმღერები ჯერ არ გაგიგონია!.. ძალიან საინტერესოა, ძალიან!

ნატაშა. ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა! რა საუცხოვო აზრია! თქვენ გინდათ, თქვენს წარსულს შემაკავშიროთ... ძალიან კარგი...

იუორსკი. ეგ რას ნიშნავს, ნატაშა?

ნატაშა. როგორ არის, ექიმო?— განვლილ ცხოვრების კვალი... „შავი თვალები, ეშხიანები“— ბოშის გოგო მაშა... ამა და ამ წელს, ამდონი ათასი... „მე შემეყვარე, მომეალერსე“— ცქრიალა პაშა... ოჰ, უკაცრავად... დამავიწყდა, რომ ლიზ აქ არის... და ეს სახელს გაუტეხს...

იუორსკი. ლიზ? (დაინახავს ელიზავეტა ვლადიმეროვნას) მართლა! აქ რა გინდა, ლიზ? ჩვენ არა ვსთქვით...

ნატაშა. (სიტყვას აწუვეტინებს) ო, აპატიეთ! ისე, გზა აერია... თქვენ კაბინეტისკენ მოდიოდით და აქ კი გაჩნდა, მერე მეც დამინახა... მაგრამ, იმედი მაქვს, მაღალი და მრისხანე საზოგადოება აპატიებს ამ უნებლიეთ შეცდომას...

იუორსკი. სწორედ გითხრა, ნატაშა, ეგ შენი კილო მეუცხოვება... და მგონი უმჯობესი იქნება

მოგსპობთ ეს უხერხული და მოსაწყენი ლაპარაკი..

ნატაშა. განა მოწყენითა ბძანდებით? მე შემძლიან გავ ღიმო. მე სამხიარულო რამეს დაფუკრავ .. ამის მეტი ხომ არა გინდათ-რა! აი, ყური დაუგდეთ (უკრავს) გამხიარულდით? ჯერ არა? ახლა ვიმღერ... (უკრავს და დამღერის) ტრა-ლა-ლა-ლა-ლა... (ერთბაშად შესწყვიტავს) რატომ არ იცინით? ჩემს სიმღერაში ცრემლის ხმა ხომ არ მოგესმათ? აკი ვიღიმებოდი? ეს ღიმილი თქვენთვის იყო. თქვენ ცუდ გუნებაზე იყავით, და მთელი ქვეყანა გლოვობდა თქვენს სიხარულს. თქვენ რომ გაისიერნეთ, სუფთა ჰაერი ჰყლაპეთ, გაერთეთ და ნერვები დაიმშვიდეთ, ეხლა, აი, მთელი ქვეყანაც იღიმება, ყველა საცეკვაოდ ემზადება, სამღერლად, საქეიფოდ, ქალაქ გარედ და ციგნების სიმღერების სასმენლად...

იუორსკი. იცი, ნატაშა, გირჩევ შეჩერდე... შენ უნდა გესმოდეს, რომ საზღვარს არ უნდა გადააბიჯო.

ნატაშა. დაგეხმარებით, გრაფ, და თქვენ სიტყვას განვაგრძობ: საზღვარს თვალთმაქცობისას, რომელზედაც დამყარებულია თქვენი ურთიერთობა სხვა ადამიანებთან, რომლითაც გაჟღენთილია თქვენი გრძნობა-გონება... (იუორსკის სიტყვის გაწყვეტას აწირობს) ნუ, ნურას იტყვით... ვიცი, რაც უნდა სთქვათ!.. რომ აქ მარტონი არა ვართ, რომ აქ უცხოა

ნიც არიან. მე რა მესაქმება, თუ ჩემი გული სავსეა სიმრთლით! რისთვის მოახერხეთ ეს თვალთმაქცური შეხვედრა თქვენს დასთან! იმისთვის რომ უფრო ნათლად დაგენახვებინათ განსხვავება ჩვენის მდგომარეობისა? რომ მისთვის მიგეცათ შემთხვევა გამომიცხადოს თვისი კიცხვა—მძულვარება, რაც... არა, არა, მაგის სიძულვილი მე არაფრით არ დავიმსახურე.

ელიზავეტა. შენ სცდები, ნატალი!

ნატაშა. არა, არა ვცდები... თქვენ ეხლც სცრუობთ! (ელიზ. ვჯადიმირაფნა იმისკენ ფეხს წასდგამს, შეჩერდება და ჰირზე ხელებს იფარებს. იუდასის) თქვენ გაბედულება შემოგაკლდათ და თქვენი აზრი—შეხედულობა ვერ გამაგებინეთ. მოითქრეთ და დამშვიდებით მოიგონეთ ეს სასტიკი, აუტანელი ოპერაცია ჩემის სულისა... მერე-კი არხეინად მობძანდით ჩემის ღიმილის სანახავად და სიხარულსა მთხოვთ, რომელმაც თქვენ უნდა გაგართოთ და გასიამოვნოთ... (სული ეხუთება) არა, თქვენ არავითარი ნება არა გაქვთ დამამდაბლოთ და დამამციროთ... არა გაქვთ ნება, არა!.. მხოლოდ მე, თვითონ მე შემოძლიან მოვიძულო ჩემი თავი და მძულს კიდევ... მე ჩემი თავი მეზიზღება, იმიტომ რომ პირველადვე ვერ გიცანით, როდესაც შეგხვდით... იმიტომ რომ ამ საცბიერო შუქს ჩემი თვალები დავაბრმავებინე... მე მეზიზღება ჩემი თავი, იმიტომ რომ მე თვითონ ვარ

დამნაშავე და მიზეზი ჩემის დამცირებისა...
იმიტომ რომ მე აქა ვარ... თქვენთან... იმი-
ტომ რომ...

(პარბაცებს. ლანსკაია ხელს მოხვევს. პოლინცევი
წყაღს მთარბენინებს. ლანსკაია კრესლტზე დასვაძს.
ელაზავეტა ვლადიმირტონა შტტორუბიტა დგას, გა-
უბეღავად).

ფარდა.

მოქმედება მეოთხე.

სასტუმრო ოთახი იუორსკის სასახლეში: მაყურებლების პირდაპირ უშუაბანდია და უშაზე შემოსასვლელი, უკარო. იქით საზამთრო ბაღი მოჩანს. მარჯვნივ ნატაშას ოთახის კარია, მარცხნივ— გრაფისა. დარბაზი გაჩაღებულია.

I.

ლანსკაია. (სცენაზე ვიდასაც უცდის).

(მარცხნივ საჩქაროდ შემოდის იუორსკი.)

იუორსკი. (ხელს აკრძებს). ნატაშა მალე დაბრუნდება. ის ექიმს გაჰყვა ავადმყოფებთან...

ლანსკაია. ეხლა ხომ უკედ არის?

იუორსკი. ცოტად. იმ საშინელ სცენის შემდეგ, აგერ ორი თვეა, თავის ჯანზე ვეღარ დადგა... რალაც ემართება... მე სასოწარკვეთილებას ვეძლევდი... თქვენ ელაპარაკეთ, იქნება, გამოჰკითხოთ მიზეზი და ჩააგონოთ რამე.

ლანსკაია. მეც რიგიანად ყურს აღარ მივდებ... ისეთი სახე აქვს, თითქო მძივე რალაცა აქვს გადასაწყვეტი...

(გამჩნებთან ნატაშა, ჰოლინცევ და ივანე).

ივანე. (კარს უკან). კარგა ხანია, გელიან...

(შემოვლენ ნატაშა და ჰოლინცევ.)

II

იუორსკი. (ნატაშასკენ გაქანება და აფერხით ხელზე აკოცებს).
რაო, ჩემო კარგო, ისეირნე? ხომ კარგა ხარ?

ნატაშა. (ზარმაცად) ჰო, უკედ ვარ (იუორსკი ხელს ათ-
მეგს ზოფინტეგს და ჩუმად ელაპარაკება ნატაშას
შესახებ). დიდად გამახარე, რომ მნახე, მაშა!
(ჭკოცნის).

ლანსკაია. შენც ავადმყოფებთან იყავ?

ნატაშა. დიად. სევდის განქარვება და წერვების დაწყ-
ნარება ავადმყოფების დახმარებით,—ეს ხომ
საზიზღრობაა... მაპატიეთ, ექიმო!.. მეტადრე
მაშინ, როდესაც ისინი—კი არა, შენი თავი
უფრო შესაბრალისია.

ლანსკაია. შენ ისეც მოშლილი ხარ?

ნატაშა. ძალიან.

ლანსკაია. რად? რა დაგმართვია?

ნატაშა. არ ვიცი... არ ვიცი... ეგეთი შოარული თუ
გაჩენილა. აი გრაფი, მაგასაც წერვები აშლი-
ლი აქვს.

იუორსკი. ოო, სულაც არა. პირიქით, დღეს ჩემს თავს
მეტს ღონეს ვატყობ. მართლა, ნატაშა, დღეს
შენთან მოსალაპარაკებელი მაქვს ფრიად დიდ-
მნიშვნელოვან საქმის გამო. შემდეგ, რასკვირ-
ველია. ეხლა სტუმრები გვყავს.

ნატაშა. ჰო, კარგი, მერე... მაშა, წამო ჩემთან, ჩაის
მოგართმევ... თქვენ არ გეპატიუებით, ექიმო,
ისეც საკმაოდ მოგაბეზრეთ.

პოლინცევი. (თავს უკრავს). მერსი!

(ნატაშა და ლანსკაია მიდიან მარცხნივ).

III

იუორსკი. (აღუფრებული). ეჭიმო, მანუგეშეთ, მითხარით, დამარწმუნეთ, რომ ნატაშა ჯანზე არის.

პოლინცევ. რაკი გნებავთ, დამამშვიდებელ წამლით განუგეშებთ ხოლო მისი ჯანი ამით არ გამთელდება.

იუორსკი. ნუ თუ? მაშ სამძიმო ავადმყოფობაა?

პოლინცევ. ეგ სიტყვა არ მომწონს. მძიმე ავადმყოფობა იმასა ჰქვია, რომელიც კაცს თან გადიტანს. ნატაშას ავადმყოფობა-კი ასეთია, რომ, შესაძლოა, ორმოცდა-ათ წელიწადსაც აცოცხლოს. ხოლო ისიც შესაძლოა, რომ ერთს დღეში გაათაოს.

იუორსკი. გამოცანებით ლაპარაკი რა საჭიროა.

პოლინცევ. მაგას ზნეობრივი სენი სჭირს. იქნება, გარემოების, მდგომარეობის შეცვლამ არგოს. თითონაც კი მოწადინებულია, უხლანდელი მდგომარეობა შეიცვალოს და სულ სხვანაირად იცხოვროს. მაგრამ ჯერ ვერა გამოუკვევია-რა: აი, ეს არის მისი სენი.

იუორსკი. სხვა გარემოება... ძალიან კარგი. სასღვარ გარედ წავიყვან.

პოლინცევ. მე ბევრი რამ მიცდია ჩემს ავადმყოფებზე და ბევრი საოცარი შემთხვევაც მქონია. ერთი მალალ წოდების ქალი ნერვებით ავადმყოფობდა. მე ვურჩიე, მის ოთახში მუქი შპალიერი მომხიარულო ქალაღლით შეეცვალათ. ეს საკ-

მარისი იყო, ავადმყოფი შორჩა. მაგრამ აქ
სულ სხვა აგებულებასთან გვაქვს საქმე.

იუორსკი. ექიმო, იცით, ლამის გავგიჟდე, ნატაშა ჩემ-
თვის ისე ძვირფასია, ისე ძვირფასი...

პოლინცევ. ჰო? მაშ, ეყტობა, „ისე კეკლუცი“ აღარ
ყოფილა?

იუორსკი. არა. ეს მას შემდეგ დამემართა, თქვენ რომ
მომეღაპარაკეთ, გახსოვთ, ზღვის პირს რომ
დავსეირნობდით?

პოლინცევ. ვშიშობ, ვაი თუ ძალიან გვიან დაგემართათ...

იუორსკი. ეგ რას ნიშნავს?

პოლინცევ. ბევრს არაფერს, მაგრამ... ისე ლაპარაკში
დავატყე... რაღაც უცნაური ჰანგი შევნიშნე...

იუორსკი. თუ ღმერთი გწამთ, ექიმო, ნათლად გამა-
გებინეთ!

პოლინცევ. დიად, უცნაური ჰანგი, გრაფ: „ყველას
გავექცე... მთელ ქვეყანას დავემალე“. აქ მე
და თქვენთვის, გრაფ, სანუგეშო არა არის-
რა...

იუორსკი. გაუვლის, ვიცი, გაუვლის... ერთი განზრახვა
მაქვს... იქნება თქვენ გაიოცოთ, მაგრამ...
(გამოჩნდება სბურევი) მიშელთან ამაზე ლაპა-
რაკი არ შეიძლება.
(სბურევი შემოვა შოწყენილი).

IV.

იუორსკი. ა, მიშელ, გამარჯობა! (სბურევი ხელს გაუ-
შვებს).

პოლინცევ. (სბრუევს ხელს აჩთმევს) ღმერთო ჩემო, თქვენი სახე რაღასაც მოასწავებს.

სბრუევ. ნუ მეტყვი. მეც, მგონი, მალე მოვალ თქვენთან საექიმოდ. ეს უკანასკნელი ნაბიჯი იქნება ჩემის დაქვეითებისა.

პოლინცევ. რა დაგეგმართათ?

სბრუევ. ისეთი ჯოჯოხეთური სევდა მაწევს! აბა რა ვარ? თქვენ მაინც მითხარით. მას შემდეგ, რაც ცოლის შერთვა გადავწყვიტე, სრულიად შეიცვალა ჩემი ცხოვრება. ეხლა ლიზ თავის დიდედასთან არის. ორი თვეა, აქედ აღარ იხედება. ქორწილი გვიანდება. მე ეხლა ლიზის საქრძო ვარ—აი ჩემი აწინდელი სახელი საზოგადოებაში. ამჟამად მე არავითარი ცხოვრება არა მაქვს, არც შინ და არც გარედ.

პოლინცევ. დიად, ცუდია, თუ არავითარი ცხოვრება არა გაქვთ. მაგრამ ხომ შეგიძლიანთ თქვენს წინანდელ ცხოვრებას ცალი ზვალი მოჰკრათ,— ისე, რაღა, როგორც მოყვარული, ჩუმად, პირბადით! ჰა?

სბურევ. ლიზს სიტყვა მივეცი, თავდაჭერით ვიყო.

პოლინცევ. ძალიან გაუფთხილებლად მოქცეულხართ.

სბრუევ. მართალია, მეტად გაუფთხილებლობა მომივიდა.

პოლინცევ. (საათს უუჩუებს) მე, გრაფ, ორი აუცილებელი ვიზიტი მაქვს... გავრბივარ!

იჟორსკი. (ხელს აჩთმევს) ვიზიტების შემდეგ-კი პირდაპირ აქ უნდა მოხვიდეთ. მინდა, დღეს ჩვენთან იყოთ, უთუოდ, უთუოდ.

პოლინცევ. ოჰო, რაღაც იმედს მაძლევთ,

იუორსკი. დიად, დიად, გაიგებთ.

პოლინცევ. რა ჰქენით, თქვენი წიგნი დაასრულეთ?

იუორსკი. წიგნი!.. ჰო, ვიცი... სწორედ გითხრათ, წიგნი-
სთვის ველარ მოვიცალე... კაბინეტში მოუ-
რავი მელის... შენ, მიშელ, ცოტას ხანს აქ
მორიციდი?

სბურევ. ოჰ, ჩემთვის სულ ერთია, საცა უნდა ვიყო.
ყველგან სევდა მაწევს.

იუორსკი. სადილად დარჩი. ჩვენ ერთმანეთს არ ვეთხო-
ვებით, ექიმო. (მარცხნივ გავა).

V.

სბურევ. კარგი.

პოლინცევ. აბა მშვიდობით, ჩემო მოსალოდნელო
ავადმყოფო! (ხელს ატოვებს).

სბურევ. მშვიდობით!.. იცით, ექიმო, მე შევნიშნე,
რომ ამ სახლში მარტო ექიმობას არ მოჰყავ-
ხართ... ჰა?

პოლინცევ. საშიში მეთვალყურე ყოფილხართ.

სბურევ. მაშ რა გეგონათ? მე ვერას გამომაპარებთ.
თქვენ ნატალის ევლებით... ჰა, რაო? დაგი-
ჭირეთ? ჰა, ჰა, ჰა! გაწითლდით? არა უშავს-
რა, თქვენი გემოვნება მომწონს. ის მაღიანია.
ერთ-ორ თვეს გაგართობს... იცით, რა გით-
ხრათ... მგონი მეც ლიზის მოლოდინში ცოტა,
თვალს გავახელო... ჩვენი საყვარელი გრაფი
იმას მობეზრდა კიდევ. უჰ, ძალიან მობეზრ-
და. ესე ეტყოდა, მე არა გამომეპარება-რა.

პოლინცევ. (გაბრაზებულად მაგრამ თავდაჭერით) აი, რა უნდა მოგახსენოთ. მე ისეთ კაცს ვიცნობ, რომელიც, გრაფის სახლში რომ არ იყოთ, მაგ სიტყვებისთვის გვერდებს კარგა დაგირბილებდათ... (შიდის).

სბრუევ. რას ამბობს? რა სიტყვებს ისვრის! გვერდები რა მოსატანია! მაგრამ... ეჰ, *mal él* და სხვა არაფერი... არც-კი ღირს დავუფიქრდე... მოწყენილობა, მოწყენილობა, მოწყენილობა! (კრესლოში გადაწევა, თავს უკან გადაგდებს და ამბობს). აჰ, აჰ, აჰ!..

„კლარა რომ დავინახე,
სიგარა შევინახე;
ძილი გაქრა, მადაცა,
დამავიწყდა ყავაცა“.

(შემოდის ნატაშა, სბურევი გასწორდება) აა, თქვენა ბრძანდებით! რა მიხარიან!

ნატაშა. რამან ვლადიმროვიჩ აქ არ არის?

სბრუევ. კაბინეტშია, მოურავი მოსვლია.

ნატაშა. გმაღლობთ (მარცხნივ კარისკენ შიდის).

სბრუევ. მანდ ნუ მიდიხართ... აბა, რა გინდათ? მანდ მოწყენილობაა. მე-კი საყურადღებო რომ უნდა გითხრათ.

ნატაშა. საყურადღებო განა თქვენც გაგაჩნიათ?

სბრუევ. აი, რა თვალით მიყურებთ! მე-კი თქვენდამი უნახესი გრძნობა მიღვივის გულში.

ნატაშა. თქვენ? (დაჯდება) მართლა საყურადღებოა.

სბრუევ. დიად, დიად. მე მაშინ ვცოცხლდები, როცა თქვენ გხედავთ. თქვენ ისეთი ტანადი ხართ,

მოყვანილი... ისეთი მომხიბლავი, ერთის სიტყვით, თქვენ ჩემზედ მოქმედობთ...

ნატაშა. მართლა!

სბრუევ. განწმუნებთ... ტყუილი რა საკადრისია... რა გაეწყობა, გრძნობისთვის ხომ კაცი არ დაიხვება.

ნატაშა. მაშ ლიზს აღარ ირთავთ?

სბრუევ. როგორ? რატომ? ეგ სულ სხვა საქმეა. ლიზთან ქორწინება სადღესასწაულო ოქმია საზოგადოების თვალის ასახვევად. არ ვიტყვი, რომ მხოლოდ ანგარიშის საქმეა. რასაკვირველია, მე ლიზ მიყვარს, იმასაც ცოტაოდენად ვუყვარვარ. მაგრამ უმთავრესი მიზეზი ჩვენის კავშირისა ეს არ არის. მე მინდა გრაფ იუორსკებს დავუახლოვდე, ლიზს-კი... ხომ მოგეხრენებათ, გრაფინია-დედა თავდაუჭერელად ცხოვრობდა საზღვარს გარედ და საკმაოდ შეარყია თავისი ქონება... რაც ეხლა რამან ვლადიმეროვიჩსა აქვს, სულ ბიძის მემკვიდრეობაა... მე კი რაღაც სასწაულით ორ მილიონამდე შემრჩა. იცით, ჩემს წინაპრებს დავიწყებიათ ან გაღარიბება ვერ მოუსწვრიათ... ჰა, ჰა, ჰა! აი, ჩვენი ქორწინება მაგათ საქმეს გამოაკეთებს.

ნატაშა. სულ უბრალო საქმე ყოფილა.

სბრუევ. დიად, დიად, უბრალო. ყველა ასე იქცევა. გამიგონეთ, მადმუაზელ ნატალი, ერთი აზრი მომივიდა. თქვენ ხომ მოწყენილი ხართ? ეს ცხადად სჩანს, რომ მოწყენილი ხართ. მო-

დით, კუნძულებზე გავისეირნოთ, ცოტას ხანს ერთად ვისამოგნოთ. ჰა?... ეგრე რად მიყურებთ?

ნატაშა. (სიბრაზეს ზრ იმჩნევს) თქვენ რამან ვლადიმროვიჩის მეგობარი ხართ?

სბრუევ. აბა, რა თქმა უნდა! ჩვენ დიდის ხნის მეგობრები ვართ.

ნატაშა. და ლიზის საქმრო?

სბრუევ. ჰო. რაო მერე?... რა გულუბრყვილოდა სჯით! რამანი და მე! საიდგან სადაო? რა შესადარებელი ვართ! რამან სათქვენო სრულიად არ არის. ეს მე წინაღვე გავიფიქრე. იმან განვლო, დალია თავისი დრო და ცხოვრება... ძალიან კი ჩქარობდა... თავისი მხვედრი მიიღო კიდევ... რაც ლიზს შეეხება, ჩემი რა ბრალია, რომ წავიდა და ორ თვეს ტვერში დარჩა დიდედასთან. მე-კი აქ მარტო დამტოვა, მოწყენილი. ან მაინცა-და-მაინც გასაკვირველი რა არის? მცირე გატაცება, პატარა დღესასწაული გულისა!.. ჰა, მადმუაზელნატალი, რას იტყვით, წავიდეთ? გრაფი ნებას მოგცემს გავისეირნოთ, მე მენდობა. (მიუახლოვდება) თორემ, ღმერთმანი, თავს ჩამოვირჩობ, ისე მოწყენილი ვარ.

ნატაშა. (თვალები აენთება, მაგრამ თავდაჭერილად). ეხლავე გაბძანდით აქედან!

სბრუევ. აი, აი, აბა რას ამბობთ?

ნატაშა. (უფრო მძლავრად). საზიზლარო!

სბრუევ. Mais Ecoutez donc...

ნატაშა. (სიბრძნით თრთის). ეხლავ გაეთერიო!

სბრუევ. ხელს გაშლის, მშივდ სახეს მიიღებს, შლიაშას ად-
ლებს და ფეხ-აკრებით გავა მარცხნივ).

ნატაშა. (კრესლოში დაეშვება და ზირზე ხელებს მიიფარებს.
მეკე ადგება, რაღასაც გადასწევეტს და გაბედულად
მიდის მარცხენა კარისკენ, მაგრამ ერთბაშად, თით-
ქო შესუსტდაო, შეჩერდება და უილაჯოდ კრესლოში
დაეშვება). ღმერთო!.. განა ამას შემდეგ კიდე
უნდა ვიცოცხლო! (სიჩუმეა).

VII.

(ზაფხულის შემოდის გაჩქარებით. ადუღებულა).

პოლინცევ. მარტო ხართ, ნატალია პეტროვნა? მეც
ეგრე მეგონა, რომ მარტო იქნებოდით, და
იმიტომ დავბრუნდი. მაგრამ რა დავმართნიათ,
ღმერთო ჩემო? რაღაც ამბავი მომხდარა ამ
წუთში?

ნატაშა. (თავს აქნევს) არაფერი.

პოლინცევ. საშინელი ფერი გაძევთ! თქვენ იტანჯებით!
ჰო, დიდი ხანია გემჩნევათ, რომ იტანჯებით.
და ვერ წარმოიდგენთ, როგორ მაწუხებს თქვენი
მდგომარეობა, ნატალია პეტროვნა (ადუღებულა
დადის. სიჩუმეა). მე გაგაოცებთ ნატალია
პეტროვნა! მაგრამ სწორედ ეგრეც იყოს... და
რასაც მე გეტყვით: სულ შეუსაბამოდ გეჩვე-
ნებათ... მაინც კი უნდა ვსთქვა... ოჰ, ჩემი
აზრები დახტუნავენ! დავჯდები... იციო, როცა
დავჯდები, აზრებიც თითქო უფრო დალაგ-
დებიან (ჯდება), საქმე ის არის, რომ მე...

ერთის სიტყვით, მიყვარხართ. (ნატაშა შეკრთება)..
აი, შეკრთით კიდევ. ეტყობა, გწყინთ... მაგრამ
დავიწყე და გავათავებ. შეც არ ვიცი, როგორ
მოხდა, კარგა ხანი კია მას შემდეგ (ნატაშა გაკვირებით შესტყჳის, ღმერთო, რა
გაოცებით მიყურებთ! თითქო ავკაცობა ჩამედინოს.
ყველას უყვარს, ყველას, მე-კი ჯერ არ მყვარებია და, აი, ეხლა რაღაც დამემართა...
სხვა არაფერი: მაგრამ რა გამაბედდინებდა? მოკრძალებით მიყვარხართ. მხოლოდ ერთს ვიტყვი:
თქვენი მდგომარეობა ამ სახლში არ მომწონს. იქნება, საუკეთესოდ შეიცვალოს... ნეტავი,
ეგრე! გამეხარდება კიდევ ხოლო მე რომ... ერთის სიტყვით, ერთხელ და სამუდამოდ
გიცხადებთ, როგორც ამბობენ: აი, ჩემი ხელი, ჩემი სახელი, მთლად მე მარად თქვენი
ვარ... უჰ, რომ იცოდეთ, როგორ მიმიძიმა ამის თქმა... თქვენ-კი გაჩუმებული ხართ!
არა უშავს-რა. მე ხომ პასუხს არც მოველოდი. მხოლოდ თქმა მინდოდა და ვთქვი კიდევ
ახლა... (სათს იღებს). ორ ვიზიტს კიდევ მოვასწრობ, სადილად-კი აქ ვიქნები;
უთუოდ მოვალ, გრათს რაღასთვისაც დავჭირდი... კარგი, ნუ ჯავრობთ, ნუ ჯავრობთ!...
უკეთესი კი იქნება, აილოთ და დაივიწყოთ. ღმერთმანი, არ მეწყინება. წარმოიდგინეთ, რომ
სიზმარში იყო. ცუდი სიზმრები განა არ არის. მაინც-და-მაინც ჩვენ წინანდებულად მეგობრები ვართ. არა? (ხელი უნდა დაუჭიროს.

ნატაშა, თითქო შეშინებული, უკან დაიწევს). ოჰ, უმჯობესი იქნებოდა, ენა დამდუმებოდა... (იზოლიტე შემოვა). იზოლიტ პეტროვიჩი! (ხელს ატოშევს). გამარჯობა და მშვიდობით! (წავა).

VIII.

იზოლიტ. გამარჯობა, ნატაშა! თქვენს სახლში ნათესავების კრება თუ არის? აი, ეხლა კარცა გაჩერდა. მგონი, გრაფის დაა... დედაც მალე მოვა. გრაფმა მოიწვია... საერთოდ, რაღაც დიდი ამბავია... შენ-კი დღეს სადღესასწაულო სახე არა გაქვს. ავად ხომ არა ხარ?

ნატაშა. მე კარგა ვარ... (ფიქრებს და შერე რაღაც აზრებს იშორებს). უკაცრავად, იზოლიტ, მბატოცე, რომ ესე უგულოდ დაგიხვდი. გმადლობ ნახვისთვის. მაშა იქ არის, ჩემს ოთახში. ჩაი ხომ არ გინდა?

იზოლიტ. არა, ჩაი არ მინდა. შენთან მოლაპარაკება კი ძალიანა მსურს.

ნატაშა. რაზე, იზოლიტ?

იზოლიტ. შენზე.

ნატაშა. (მოუსვენრად) ჩემზე?

იზოლიტ. ჰო, ნატაშა, შენზე... ნებას მომცემ? მაგრამ ნებაც რომ არ მომცე, მაინც მე ჩემსას ვიტყვი, რადგან საჭიროა. (დაჯდება. ნატაშა მოუსვენრად უყურს უგდებას). აი, რა: გიყურებ და ვხედავ ყველაფერს. და იცი, რა მეჩვენება? როცა შენ შემოგხედავ, მეჩვენება კაცი,

მოულოდნელად წყალში ჩავარდნილი, რომელიც ულონოდ ხელფეხსა პარქყავს, ფთხრიალებს, ნაპირის დანახვა ენატრება, მაგრამ თვალიც კი ვერ მოუკრავს.

ნატაშა. (შეტის უურადღებით). იპოლიტ, ეგრეა, სწორედ ეგრეა!

იპოლიტ. ჰო, ეგრეა, ნატაშა, ეგრე... და მარტო შენ ხომ არა ხარ მაგ გარემოებაში. შენსავით მრავალი ფთხრიალებს. დიდხანს ვფიქრობდი, ესე რად არის, და მივხვდი: იმიტომ, ნატაშა, რომ ის ადამიანები ძაფით მიჰკოწიწებია სხვის ცხოვრებას, თითონ-კი არარა არიან.

ნატაშა. (დაფიქრებული) და იმათ თავისი პიროვნება არა აქვთ...

იპოლიტ. დიად, დიად... ჩვენი წინანდელი ლაპარაკი ხომ არ დაგვიწყებია?

ნატაშა. არა, არა მავიწყდება-რა... სულ ვფიქრობდი. დიად, ყოველივე მარტივა და მასთან მართალიც. ის საზიზღარიც, ისიც მართალია... დიად, დიად... ლიზიც მართალია. ყველანი მართალნი არიან! ასი და ათასი ადამიანი ყოფილა ჩემს გარემოებაში და იმათი პატივისცემა არავის ჰქონია. მე რაღად უნდა ვიყო პატივცემული? (თვალები გაუნათლდება).

იპოლიტ. საოცარი თვალეები გაქვს, ნატაშა...

ნატაშა. საოცარი თვალეები... დიად. კაცს, რომელიც დაეხეტებოდა, ყოყმანობდა... და ბოლოს მიხვდა, გადასწყვიტა... საბოლოოდ გადას-

წყვიტა... საოცარი თვალები უნდა ჰქონდეს...
(მტკიცედ) დიად, ნამდვილია... ეგრე უნდა...
მართალია... სწორეა, სწორე...

იპოლიტ. შენ რაღაც გადასწყვიტე?

ნატაშა. განა ვერ ხედავ! არ ვიცი, როგორ, მაგრამ
უცებ-კი დამებადა გრძნობა განთავისუფლე-
ბისა. აი, მიყურე, როგორ ვდგევარ შენ
წინაშე! მე ის აღარა ვარ, რაც წინად ვიყავ...
არ ვიცი რი, რისთვის მომეველო ხელი, რო-
გორ გამენთავისუფლებინა ჩემი თავი... შენ
ხომ არა იცი-რა, იპოლიტ... მე საშინელი
შეურაცხყოფა მომაყენეს და მეგონა—ვილუ-
პებოდი... მაგრამ... ხომ ხედავ... საჭიროა,
საკმარისია მხოლოდ გადასწყვიტო... გადას-
წყვიტო მთელის გულით, როგორც მე გადა-
ვწყვიტე... ოჰ, საჩქაროდ უნდა ვნახო გრაფი.

იპოლიტ. (შეშინებული) რა გინდა ჩაიძინო, ნატაშა?

ნატაშა. არა, არა, ნუ მკითხავ... იქ წადი, მაშასთან
და უთხარ... (მარცხნივ შემოდის ელიზავეტა
ვლადიმეროვნა) ა, ლიზ... შენ დაბრუნდი...
(იზავეტეს) დიად, იპოლიტ, მაშ წადი იქ...
მალე მოვალ...
(იზავეტე ელიზავეტა ვლადიმეროვნას თავს უკრავს
და მარჯვნივ გავა).

IX.

ელიზავეტა. ჩემი ძმა სადღაც წასულა. არ მინდოდა
შემეწუხებინე.

ნატაშა. არა, ლიზ, შენ სწორედ კარგ დროს მოხვედი.

ელიზავეტა. არა მგონია, შენთან დროზე მომესვ-
ლებოდეს (ჯღებს) იმ საშინელ სცენის შემდეგ...

ნატაშა. ის სცენა სხვა სცენას მოჰყვება... ჩვენ მხოლოდ
ანგარიში გავასწორეთ... მე მინდოდა შენ-
თვის ერთი რამ შეთქვა... რასაკვერველია,
ჩვენში წინანდელი ურთიერთობა შეუძლებე-
ლია, მაგრამ რვა წლის განმავლობაში ჩვენ
ერთად იმდონი საუკეთესო. წამი გვექონია,
რომ დასაფიწყი არ არის

ელიზავეტა. მართალია... მაგრამ, საუბედუროდ, ნა-
ტაშა, ცხოვრებას თავისი მოთხოვნილება აქვს
და მე, თუმცა შენი მეგობარი ვარ, ველარა
გნახავ. შენ ხომ მიხვდი, რასაც ვამბობ...

ნატაშა. (მოუსვენრად). ჰო, მიხვდი... მაგრამ შენ რაღად
მეუბნები მაგას? (ელის. ვლადიმირთან რაღაც
უნდა სთქვას). არა, არა, ნუ იტყვი. მეშინიან,
უკანასკნელი გრძობაც არ დამიხშო და შენი
სიბრალოელიც არ ამომიფხვრა გულიდან.

ელიზავეტა. ჩემი სიბრალოელი?

ნატაშა. დიაღ, მებრალები და უნდა გაგაფთხილო...
შენ სბრუევს უნდა მისთხოვდე... და... მაპატიე
ეს კითხვა: გიყვარს?

ელიზავეტა. ეგ რა საკითხია?

ნატაშა. (წიფად) ჰო, ეგ მართალია, უადგილობა... და ეს
ლაპარაკიც მეტია.

ელიზავეტა. არა, რაკი ეგრეა, სთქვი! უნდა სთქვა!

ნატაშა. მე არაფრის მოვალე არა ვარ... მაგრამ გეტყვი

მხოლოდ იმიტომ, რომ შენ თვალი გაახილო-
ერთის საათის წინად შენ მოსვლამდე სბრუე-
ვი აქ იყო... და... ისეთი საზიზღრობა...
პირდაპირ მიწვევდა, კუნძულებზე ვიქეიფოთო...

ელიზავეტა. (გაბრაზებული). უნდა გითხრა, ნატაშა,
რომ მაგისტანა რამეს ყველა ქალს არ ეტყ-
ვიან (უფრო ბრაზით). დიად, ყველას არა, მხო-
ლოდ იმას, რომელიც... ფულით იშოვება.

ნატაშა. ოჰ, ლიზ, ლიზ, რა ბოროტი ხარ! ნუ თუ არ
შეგრცხვება, როცა გაიგებ, რომ შენ მართა-
ლი არა ხარ, სცდები. ხოლო გაიგებ... და
ძალე გაიგებ, ღღესვე... მე და... ფულით! მე
არაოდეს ფულზე არ მიფიქრია. შენს ძმასთან
რამ დამაახლოვა—ეს შენ არ შეგეხება. და
არც თუ ეს არის თავი-და-თავი. მე კი მარ-
თალს გეტყვი: მე-კი არა, შენ განზრახ მის-
დევ სბრუევს ფულის გამო. ის არც გიყვარს
და არც შეგიყვარდება, რადგან უზნეო და
ფუქსავატია. შენ იმიტომ ეძლევი, რომ დედა-
შენის საქმე გამოასწორო.

ელიზავეტა. ტყუილია!

ნატაშა. არა, მართალია, თვით შენმა საქმომ სბრუ-
ევა მითხრა.

ელიზავეტა. (შეკრთება). იმან გითხრა? ნუ-თუ? არა,
არა... შენ... შენ ხუმრობ .. მაგრამ... (ტირის)
იქნება... შესაძლოა .. Maman დამარწმუნა,
ეგრე უნდაო, საჭიროა, აუცილებელიაო ..
რამანიც და ყველანი მირჩევდნენ... Maman
მითხრა, გრაფ იეორსკები არ უნდა გადატაკ-

დნენო, და მიშეღოზე მიმითითა .. ოჰ, რა მეძნელებოდა იმასთან დახლოება! მთელი ჩემი არსება მეწინააღმდეგებოდა, მაგრამ ჩემს თავს ძალა დავატანე და... შევეჩვიე. ნატაშა, მირთლა შესაბრალო ვარ...

ნატაშა. (შიფარდება და ხელს დაუჭერს). კარგი, მაპატიე... მებრალები... რა თქმა უნდა, ლიზ, მეცოდები, რადგან ბევრს ტანჯვას გამოივლი, საბრალო!

ელიზავეტა. (ეხვევა და ეკვრის). ნატაშა, ნატაშა, მაგას უნ მეუბნები!

ნატაშა. დამშვიდდი, ცრემლი შეიშრე, მაკოცე! (ჭკოცნის ერთმანეთს). სულ დაივიწყე? ჩვენ ისევ მეგობრები ვიქნებით?

ელიზავეტა. (წამოდგება). ეს წამები არაოდეს არ დამავიწყდება ეხლა არავისი ნახვა აღარ მინდა. მშვიდობით! (ეხვევა).

ნატაშა. მშვიდობით, ლიზ! (ეღიზ. ფლადიმირიონა გავა). (შიდის მარცხენა კარასკენ. იქიდან გამოდის ლან. სკაია და იზაბელა). მე თქვენთან მოვდიოდი... ეხლა-კი შინ წადით და მარტო დამტოვეთ. (მარცხნივ შემოდის ტატიანა ფლასეენა, გახარებული).

XI

ტატიანა. ოჰ, ნატაშა-ჯან, რა ზდილობიანად მომეპყრა გრაფი! (ჭკოცნის ნატაშას). იმას უნთან მოლაპარაკება უნდა. ფრიად დიდი საქმე აქვს. მე მითხრა, მაგრამ მიხოვა, ჯერ არ გავამე-

ღავენო. თითონ გრაფი გეტყვის... ისეთ რამეს
აპირობს გრაფი...

ნატაშა. ის ეხლა ისეთ რამეს ველარ დააპირობს.

ტატიანა. არა, არა, ნატაშა-ჯან, შენ ვერც-კი წარ-
მოიდგენ... ისეთი ბედნიერებაა საერთოდ
ჩვენთვის! ოჰ, ნეტა სიტყა არ მიმეცა.

ნატაშა. კარგი, დედა, ხომ გავიგებ. ეხლა-კი გთხოვ,
შინ მიბრძანდეთ... (ჯანსკაიას ჩუმად) წაიყვანე,
ჩემო კარგო მაშა, აქ დიდი უსიამოვნება-
მოელის.

ლანსკაია. კარგი.

ნატაშა. დედა, მაშა გაგაცილებთ.

ტატიანა. თუ შენ ეგრე გინდა, ნატაშა... მაგრამ,
მგონი... მე სულ აღარა მესმის-რა...

ლანსკაია. წავიდეთ, ტატიანა ვლასევნა.

ტატიანა. კარგი, მოვდივარ, მოვდივარ... ოჰ, ტვინი-
სულ ამერია.

(ჯანსკაია და ტატიანა ვლასევნა გავფენ).

XII

ნატაშა. (ინჰალიტს ხელს დაუჭერს). იპოლიტ, მე მეტად
მძიმე საქმე მომელის, მაგრამ მაინც დავამთავ-
რებ. თუ ეს გრაფია, დაგვტოვე.

(შემოდის იუორსკი)

XIII

იუორსკი. მე შენთან მოლაპარაკება მინდა, ნატაშა
(ინჰალიტს) იმედი მაქვს, არ გამიწყრებით,

ათის წუთით რო დაე მოგტაცოთ, და უარსაც არ გვეტყვი, ჩვენთან ისადილებთ.

იპოლიტ. მაპატიეთ, გრაფ, ვერ დავრჩები.

იუორსკი. რატომ? ეგ სწორედ საწყენია...

იპოლიტ. მოვალეობა მაწევს, არ შემძლიან დავრჩე, გრაფ.

იუორსკი. ძალიან, ძალიან გულს მაკლია... მაშ ნახვამდის!

(**იპოლიტ** თავს უკრავს და გაყვ).

XIV

იუორსკი. რას ნიშნავს, ნატაშა? რად წავიდა?

ნატაშა. თქვენ რაღაც სათქმელი გქონდათ...

იუორსკი. ნატაშა! რასაც მე გეტყვი, მაგისტანა სახით არ უნდა მოისმინო. შენ ცივად მიყურებ, მრისხანედ... მე კარგა მოვიფიქრე ჩემი წინადადება...

ნატაშა. წინადადება?

იუორსკი. რაც გინდა, ის უწოდე... ერთი სიტყვით, გადავწყვიტე, ვიქორწინოთ.

ნატაშა. თქვენა გსურთ, რომ მე თქვენი ცოლი ვიყო. მე რომ ვერ დავთანხმდები...

იუორსკი. ხუმრობ, ნატაშა! ხუმრობთ განა?

ნატაშა. არა, გრაფ... მტკიცედ გეუბნებით: მე თქვენი ცოლობა არ შემძლიან.

იუორსკი. რას ამბობ? რა მიზეზია?

ნატაშა. ოჰ, მიზეზი სულ მარტივია: არ მიყვარხართ!

იუორსკი. (ნატაშას - ხელს დაუშვებს) ჰო?... ნამდვილია?..

დიალ, მიზეზი ისე მარტივი ყოფილა, როგორც სრულიად ახალი ჩემთვის... მაშ თქვენ უსიყვარულოდ დამიახლოვეთ?

ნატაშა. არა .. მაშინ მიყვარდით... იმ ღამეს, მე რომ დაღალულ-დაქანცული და სასოწარკვეთილებამდე თავ-გზა-არეული თქვენთან მოვედი, და თქვენ ისე თავდაბლად, მეგობრულად მიმიღეთ... თქვენ სახლში რომ სითბო, სიმშვიდე და მოსვენება ვპოვე, რაც ჩემთვის იმ დროს მეტად საჭირო იყო... თქვენდამი განუსაზღვრელი ნდობა ვიგრძენ და შემიყვარდით... ოჰ, თქვენ მარად მეყვარებოდით, მთელს ჩემს სიცოცხლეს ..

იუორსკი. ნატაშა!

ნატაშა. რად მაიძულებთ—ის დრო მოვიგონო? ის გრძნობა მენანება... ისეთი სანეტარო იყო... მაგრამ შემდეგ... ის გრძნობა თქვენ თვითონ ამომგლიჯეთ გულიდან და მის მაგიერ დამიტოვეთ სინანული .. მაგრამ არა, მე არა ვნანობ—თქვენ ბევრი რამ მასწავლეთ... თქვენ ამიხილეთ თვალი და ცხოვრება დამანახეთ იმ სახით, როგორიც არის ნადვილად.

იუორსკი. თქვენ მართალი ხართ, ათასჯერ მართალი. მე ისე ვიქცეოდი, როგორც უკიდურესი ეგოისტი, თქვენი ნდობა ბოროტად ვიხმარე, მხოლოდ ჩემს თავზე ვფიქრობდი, ჩემი სულის სიმშვიდესა ზე ჩემ დაწყევლილ თავისუფლებაზე, რომელიც ეხლა ჩემთვის სულ გამოუსადეგარია. ჩემის სიახლოვით, რომელსაც გრძნობა

არ წინაუძღოდა, ჩირქი მოგაკარეთ... ეს ყოველივე ვიცი, ვიცი... ხოლო ნუთუ თქვენში სულგრძელობა არ მოიპოვება, რომელიც მაპატიებს ჩემს დანაშაულს აწინდელ ჩემი წრფელ სიყვარულისათვის!.. გვედრებით, ნატაშა.. გვედრებით!.. მთელ ჩემს ცხოვრებაში ერთად-ერთი არსება ხართ, რომელმაც ნამდვილი გრძნობა შთამინერგა! უსაღზვროდ მიყვარხართ, ნატაშა! ეს სიყვარული სულ შემცვლის, სრულიად ახალ კაცად გარდამქნის... დარჩით ჩემთან, დარჩით!

ნატაშა. არ შემიდლიან. სიყვარული აღმოიფხვრა... უსიყვარულოდ-კი არ შემიდლიან.

იუორსკი. დავიმსახურებ... შენს გულს მოწყალებას გამოვითხოვ... სიყვარული ახლად აგუზგუზდება.

ნატაშა. არა, არა... სიყვარული ამაყია, ის აღარ ეწვევა იმ ადგილს, საიდანაც განდევნეს (ჭრემლით). ის არაოდეს აღარ გაიღვიძებს, ის ჩაქრა სამუდამოდ...

იუორსკი. (ხელს მოჭკიდებს) ცრემლი!.. ოჰ, ეგ არის ჩემი მანუგეშებელი, ჩემი იმედი!

ნატაშა. (თავისთავად) რა საოცნებო საღამო იყო... ბუხარში ცეცხლი გუგუნებდა... ის საიდუმლო ნაპერწკლები... სითბო... მყუდროება... თქვენ გმირის ზღაპარს მიაშობდით, რომელსაც რკინის გული ჰქონდა... რარიგ მხიბლავდა ჩემი საოცნებო ზღაპარი!.. მაგრამ ზღაპარი გათავდა და იწყება ნამდვილი ცხოვრე-

ბა, ფხიზელი, შეუბრალებელი, საშინელი...
(ერთბაშად გამხნედება) არა, არა! მე ცხოვრებისა არ მეშინიან! არ დავიღუპები! ის დრო მომცილდა, როდესაც ჩემისთანები უთუოდ იღუპებიან. სხვები თავდაუქცერელ ცხოვრებას ჰყვებოდნენ, შამპანიის ღვინოს ეჩვეოდნენ და თანდათან დაბლა მისრიალებდნენ... მე შამპანიის ღვინოს არ დავლევ, გრაფ!.. მე ვიწრომე...

იუორსკი. თქვენ?! თქვენ?

ნატაშა. დიად, სამართლიანი ექვი გაქვთ. შრომისა მე არა გამეგება-რა. მაგრამ ვისწავლი, მივეჩვევი, იმიტომ რომ მე მინდა, მსურს!

იუორსკი. მაშ თქვენ ისევ იმას უნდა დაუბრუნდეთ, რასაც გამოექცით... და გინდათ ერთბაშად გადასწყვიტოთ, უეცრივ...

ნატაშა. ყველაფრის გადაწყვეტა მე უეცრად ვიცი.. სახლიდან გაქცევა უეცრად გადავწყვიტე. თქვენთან უეცრად მოვედი. უეცრად შეგიყვარეთ. და, აი, უეცრად...

იუორსკი. (ხერხებ—აშლილი, დაცინვით) ჰა, ჰა, ჰა, ჰა ჰა, ჰა! მესმის! თქვენ ახალ რამეს გინდათ გამოუდგეთ... თქვენი აგებულება ერთგვარობას ვერ იტანს. დიად, მართალია. ეს ხომ ახალი ხილი იქნება: შრომა, დამოუკიდებლობა, სკოლა... თქვენ, რასაკვირველია, სკოლას დაიარსებთ... დიად, სწორედ სათქვენო საქმეა. ქალბატონ ლანსკაიას გვირგვინი თქვენ ძილს გიკარგავთ! ჰა, ჰა, ჰა! შემდეგ კიდევ

ახალი ხილი მოგინდებათ და, შესაძლოა, სკოლიდან პირდაპირ სცენაზე ახტეთ, ან ცირკში იჯირითოთ .. რა საუცხოვო მომავალია! ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!..

ნატაშა. შეგიძლიანთ დამცინოთ. თქვენი სიცილი დავიმსახურე... მით უმეტეს საჭიროა, მალე გავშორდეთ ერთმანეთს.

იუორსკი. (განს შავა). მოითმინეთ! მაპატიეთ! ეს ხომ სიცილი არ არის, — სასოწარკვეთილებია. ღვთის გულისათვის... უკანასკნელი ვედრება... ვხედავ, თქვენს სიმტკიცეს ვერ შევარყევ. იმედი მაინც დამიტოვებთ, ნება მომეცით, ოდესმე მაინც მოგნახოთ. იქნება მაშინ ხელი გამომიწოდოთ... მართალია, მე თქვენი ღირსი არავარ, მაგრამ დავიმსახურებ... მანუგეშეთ... (საჩქაროდ შემოდის ჰაჯინცევი. ნატაშა შეჩერდება).

XV

პოლინცევ. საშინლად ვჩქარობდი, კინაღამ ჩემი ავადმყოფებიც მივატოვე (დაატყობს იმათ მდგომარეობას). რა ამბავია? თქვენ ორივეს ისეთი ფერი გაძევთ, რომ სამხიარულო სადილს სულაც არ შეეფერება.

იუორსკი. ნატალია პეტროვნა შეუბრალებელია — მტოვებს.

პოლინცევ. როგორ თუ გტოვებს?

იუორსკი. სულ, სამუდამოდ...

(ჰაჯინცევი ეჭვით უყურებს ნატაშას).

ნატაშა. დიად, ექიმო, მივდივარ.

პოლინცევ. მაშ... იქნება, ნება მომცეთ სახლამდე მი-
გაცილოთ. თქვენი მარტო წასვლა შეუძლე-
ბელია. ავადმყოფობის შემდეგ ვერ მოლო-
ნიერდით... სუსტადა ხართ ..

ნატაშა. არა მე სუსტი აღარა ვარ. იცით, ექიმო, ხან-
დისხან სუსტი, პატარა, ულონო ადამიანი
ერთბაშად, ერთს წუთში ტანს აიყრის, წელში
გასწორდება და მძლავრად გადაიქცევა... მე
არავის, შველა არ მინდა, მშვიდობით! (ჩქარა
წავა).

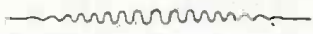
(სცენას იქით სვიბუჟსკი ციგნურ ჭანგს უკრავს და
დამღებს: „ნუ შეტყუვი ცივად—მშვიდობით!“)

იუორსკი. (ხელს გაიშვეს). აი, აგერ ჩემი წარსული...
აი, ჩემი ცხოვრების განუშორებელი თანა-
მგზავრი... ოჰ, გაჩუმდი, გაჩუმდი! უთხარით
ჩაჩუმდეს!

პოლინცევ. თავს ამოდ იწუხებთ, გრაფ... სულ ერ-
თია, წარსული არაოდეს არ ჩაჩუმდება.

იუორსკი. (კრესდოში დაეშვება). ეგ მართალია! მართა-
ლია!

ფ ა რ დ ა .

ი 383 ზ
1905

საოლიტიკო და სალიბერალური გაზეთი

„ი ვ ე რ ი ა“

1905 წ.

გამოდის ყოველ-დღე.

წლის განმავლობაში რედაქცია დაურიგებს ხელის-მომწერლებს

პრემიალ 12 წიგნს

საერთო სათაურით: „ივერიის ბიბლიოთეკა“, რომელშიაც მოთავსებული იქნება: ბელეტრისტული და სამეცნიერო თხზულებანი და წერილები ქართველ და უცხო მწერალთა.

გაზეთის ფასი: 1 სექტემბრიდან წლის დამლევამდის 4 მან., რომლის გადახდა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება.

ცალკე ნომერი გაზეთისა ღირს 3 კაპ.

რედაქცია იმყოფება ფრეილინის ქუჩაზე, № 5.

საფოსტო ადრესი: Тифлисъ, Редакція газеты „Иверія“.

მსწრაფლ-მბეჭდავი ა. რ. ქუთათელაძისა, ნიკ. ქ. № 21.